

Plenum

Onsdag 14.11.2018 kl. 14.02—19.32

3. Debattinitiativ om Socialdemokratiska riksdagsgruppens alternativa budget för 2019

Debattinitiativ DI 11/2018 rd

Debatt

Talman Paula Risikko: Ärende 3 på dagordningen är debattinitiativ om socialdemokratiska riksdagsgruppens alternativa budget för 2019. Under detta ärende presenteras också alternativbudgetar från sannfinländarnas riksdagsgrupp, gröna riksdagsgruppen, vänsterförbundets riksdagsgrupp, svenska riksdagsgruppen och kristdemokratiska riksdagsgruppen.

Debatten inleds med presentation av alternativbudgetarna — 7 minuter per riksdagsgrupp — och därefter följer finansminister Petteri Orpos anförande, 7 minuter. Efter replikskiftet fortsätter debatten som en snabbdebatt, där de inlägg som ledamöterna anmält sig för på förhand får vara högst 5 minuter långa. Talmanskonferensen rekommenderar att även de anföranden som hålls efter snabbdebatten är högst 5 minuter långa.

I anslutning till detta ärende tillåts även debatt om ärende 4—34 på dagordningen.

Debatt

14.07 **Antti Rinne sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivon, että tänään keskustelemme suomalaisten tulevaisuudesta ja kansalaisten arkeen vaikuttavasta talouspolitiikasta. [Timo Kalli: Ensi vuodesta!] Uskon, että tätä keskustelua seuraavat suomalaiset haluavat kuulla huomattavasti mieluummin rakentavaa keskustelua kuin toisten mielipiteiden ja ajatusten tahallista väärinymmärtämistä. [Kokoomuksen ryhmästä: Juuri näin!]

Arvoisa puhemies! Suomen talous on tällä hetkellä vahvassa myötätuulessa. Siitä me olemme kaikki tyytyväisiä. Talouden hyvät suhdanteet eivät kuitenkaan kestä ikuisesti. Valtiovarainministeriö arvioi ensi vuonna kasvun jo lähes puolittuvan. Muuttuvassa maailmassa julkisen talouden kestävyys ja sen myötä suomalaisten hyvinvoinnin tulevaisuus edellyttävät, että työllisyysaste saadaan nostettua pohjoismaiselle tasolle. Tarvitaan investointeja ja uudistuksia, jotka luovat uskoa tulevaisuuteen ja vahvistavat kansakunnan eheyttä ja kaikkien osallisuutta. Talouslinjan on oltava ekologisesti kestävä. SDP laittaisi nämä uudistukset ja investoinnit nyt liikkeelle.

Arvoisa puhemies! Me tekisimme tulevaisuusinvestointeja, jotka turvaavat talouden kasvun ja vahvistavat oikeudenmukaisuutta. Me panostamme koulutukseen, työllisyyteen, kasvuun ja ihmisten kannalta tärkeisiin palveluihin. Me lisäämme yhteensä tuhat uutta lääkäri- ja hoitajakäsiä. SDP:n vaihtoehdossa työllisyys paranee, valtionvelka vähenee, eriarvoisuus vähentyy ja tuloerot pienentyvät.

Arvoisa puhemies! Suomen talous perustuu korkeaan osaamiseen. Koulutus ja läpi elämän jatkuva osaamisen kehittäminen ovat parasta muutosturvaa nopeasti muuttuvassa

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

maailmassa. Ne vähentävät myös eriarvoisuutta. Suomessa oli maailman koulutetuin väestö. Nyt olemme nuoremmissa ikäluokissa jo OECD:n keskitason alapuolella. Kehitys on hälyttävää. Suunta on käännettävä. Miten se tehdään? Seurataan SDP:n Osaamispolku 2030 -ohjelmaa. Tehdään tieteen ja tutkimuksen ja koulutuksen kunnianpalautus. Palauteetaan kaikille lapsille oikeus laadukkaaseen varhaiskasvatukseen ja pienennetään ryhmäkojoja. Alennetaan varhaiskasvatusmaksuja tuntuvasti — se on myös tehokas keino lisätä työn tekemisen kannustavuutta. Tehdään ammatillinen koulutus ja lukiot aidosti maksuttomiksi laajentamalla oppivelvollisuutta. Lisätään korkeakoulutusta ja vahvistetaan julkisia tutkimus- ja innovaatiopanoksia. Turvataan perustutkimuksen rahoituksen vakaus ja ennakoitavuus. Panostetaan koulutuksen ja tutkimuksen rinnalla aktiiviseen työvoimapolitiikkaan — ei kyykytetä, vaan autetaan ja tuetaan.

Arvoisa puhemies! Valtava joukko ihmisiä on jäänyt kokonaan osattomiksi kasvun hehdelmistä hallituksen eriarvoistavan politiikan vuoksi. Leikkaukset opiskelijoiden, työttömien, eläkeläisten, vammaisten ja sairaiden arjen toimeentulosta ovat lisänneet eriarvoisuutta. Korjataan tämä tilanne: Parannetaan pieni- ja keskituloisten ihmisten asemaa ja kavennetaan tuloeroja yleisesti ja miesten ja naisten välillä erityisesti. Tehdään etuuksien indeksikorotukset normaalisti ja vahvistetaan pieni- ja keskituloisten eläkeläisten toimeentuloa. Satsataan lääkekorvauksiin, alennetaan asiakasmaksuja ja panostetaan palveluissa ihmisten arjen tarpeisiin. [Ben Zyskowicz: Nyt ei miljardikaan riitä!] Käynnistetään sosiaaliturvan ja perhevapaiden uudistaminen. SDP:llä on niihin molempiin oma hyvä mallinsa: SDP:n yleisturva tekisi sosiaaliturvasta sujuvaa. Perhevapaamallimme lisäisi tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja vahvistaisi työllisyyttä.

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutoksen pysäyttämiseksi ei voida enää aikailla. Lämpeneminen pitää pysäyttää 1,5 asteeseen. Meiltä suomalaisilta se edellyttää, että Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja pian sen jälkeen hiilitaseemme on negatiivinen. Aikaa on vähän, ja tarvittavat muutokset ovat suuria. SDP:n vaihtoehtobudjetissa sitoumusten toteuttaminen käynnistetään ja luodaan pohjaa välttämättömille reformeille. Tarvitaan laajaa muutosta kohti ympäristöystävällistä yhdyskuntarakennetta, kokonaan uutta lähestymistapaa tuotantoon, kuluttamiseen ja liikkumiseen. Tarvitaan kulttuurista muutosta kohti vähemmän aineellisia hyödykkeitä kuluttavaa elämäntapaa. SDP esittää kestävän kehityksen arvonlisäveron käyttöönottoa. Siinä kulutusta ohjataan kattavasti ilmastoystävälliseen suuntaan.

Arvoisa puhemies! Hiilinielut ja maankäyttö ovat päästöjen vähentämisen rinnalla ilmastopolitiikan ytimessä. Jotta hiilineutraali Suomi vuonna 2035 toteutuu, täytyy päästöjen ja nielujen olla tasapainossa. SDP haluaa toteuttaa tämän. Hiilinieluja pitää kasvattaa. Samaan aikaan haluamme varmistaa, että hyvinvointimme kannalta tärkeä metsäteollisuus menestyy ja luo uusia työpaikkoja. Tämä edellyttää, että puuraaka-ainetta on riittävästi olemassa olevien ja uusien, kestävien hankkeiden tarpeiksi. Metsien hakkuita voidaan lisätä, kun hiilinieluja kasvatetaan tuntuvasti. [Välihuutoja] — Kun hiilinieluja kasvatetaan tuntuvasti. — Se tarkoittaa muun muassa nykyistä parempaa metsänhoitoa ja uusia metsiä. [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] Alan osaaminen on Suomessa korkeatasoista, joten uskon päästävän tavoitteisiin. [Markku Rossin välihuuto] Oikea politiikka turvaa hiilineutraalisuuden ja työpaikat — oikea politiikka turvaa hiilineutraalisuuden ja työpaikat.

Arvoisa puhemies! Valtaosa tässä edellä esittämistäni uudistuksista ja korjaavista toimenpiteistä on investointeja, jotka maksavat itsensä takaisin — maksavat itsensä takaisin. [Ben Zyskowicz: Okei, mutta nekin pitää rahoittaa!] Uudistuksia, joiden tekemättä jättä-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

minen on vastuutonta — se on vastuutonta, edustaja Zyskowicz — meidän ja tulevien sukupolvien menestyksen näkökulmasta. [Ben Zyskowicz: Nekin pitää rahoittaa!] Esimerkiksi talouspolitiikan arviointineuvosto on arvioinut, että oppivelvollisuuden laajennus vahvistaisi julkista taloutta pitkällä aikavälillä. Tästä on kyse. Tehdään investointeja, jotka vahvistavat Suomen taloutta tulevaisuuteen. [Oikealta: Velkarahalla!]

Toiseksi SDP vahvistaisi julkisen talouden tulopohjaa oikeudenmukaisella ja laajalla veropohjalla, jossa on matalat verokannat. Me alennamme verotusta siellä, missä se hyödyttää talouskasvua ja työllisyyttä, ja otamme verotuksella sieltä, missä siitä on vähiten haittaa.

Arvoisa puhemies! Verosuunnittelu ei ole tuonut Suomeen yhtään työpaikkaa. Verosuunnittelulla ei ole rakennettu yhtään laivaa. Verosuunnittelulla ei ole tehty yhtään mobiilipeliä. Verosuunnitteluun puuttuminen ei vahingoita pk-yrityksiä, päinvastoin verosuunnitteluun puuttuminen hyödyttää suomalaisia yrityksiä.

Arvoisa puhemies! Suomi on parhaimmillaan, kun Suomi on rohkeimmillaan.

14.14 Leena Meri ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muistakaamme, mitä jalkaväenkenraali Adolf Ehrnrooth lausui: ”Suomi on hyvä maa. Se on paras meille suomalaisille. Se on puolustamisen arvoinen maa, ja sen ainoa puolustaja on Suomen kansa.” Myös perussuomalainen budjettivaihtoehto perustuu oman maan ja kansan hyvinvoinnin varmistamiseen ja oikeudenmukaisuuteen. Kansallinen etu on aina perussuomalaisen politiikan lähtökohdana. Tarjoamme työtä, turvaa ja oikeudenmukaisuutta. Ketään ei myöskään jätetä yksin.

Vaihtoehtomme keskeisiä linjauksia ovat valtion velkaantumisen lopettaminen, talouskasvun edistäminen, kansallisomaisuuden suojeleminen ja säilyttäminen jälkipolville sekä rahanjaon oikeudenmukaistaminen ja sen oikeudenmukainen jakaminen. Perussuomalaiset panostaisivat turvallisuuteen, keventäisimme verotusta ja tekisimme asumisesta ja liikkumisesta halvempaa. Tekisimme Suomesta myös vähiten houkuttelevan Pohjoismaan haittamaahanmuutolle.

Arvoisa puhemies! Suomessa talous on ollut kiitettävää ja työllisyys noussut — hyvä. Kasvusta huolimatta hallitus ottaa uutta velkaa 1,4 miljardia. Se on muuten saman verran kuin Suomelta menee pelkästään turvapaikka- ja kotoutuskuluihin muutamassa vuodessa. Ajatelkaa: koko ensi vuoden velan määrän verran.

Perussuomalaiset haluavat lopettaa valtion velkaantumisen. Lähtökohdan tulee olla, että vain sitä jaetaan, mitä on, eikä syömävelkaa oteta tuleville sukupolville. Samalla, kun jaetaan sitä, mitä on, on pyrittävä kasvattamaan sitä säkkiä, jota jaetaan, jotta sitä jaettavaa olisi enemmän. Tämä tarkoittaa tuottavan suomalaisen työn ja yrittämisen edistämistä.

Perussuomalaiset ottaisivatkin jo ensi vuonna noin 173 miljoonaa euroa vähemmän velkaa kuin hallitus, ja samalla antaisimme suomalaisille enemmän. Joku kysyy, miten se on mahdollista. Minäpä kerron. Perussuomalaisessa politiikassa säästettäisiin satoja miljoonia muun muassa haittamaahanmuuton kuluista ja tuulivoimatuista. Lisäksi valtion kassasta maksettaisiin satoja miljoonia vähemmän kehitysapua jo ensi vuonna, kun siirryttäisiin perussuomalaisten laatimaan kehitysapumalliin, joka perustuu vapaaehtoisuuteen ja nimenomaan ruohonjuuritason auttamiseen.

Kuten edellä totesin, perussuomalaiset käyttäisivät huomattavasti vähemmän rahaa kuin hallitus, mutta suomalaisille jäisi silti paljon enemmän. Vaihtoehtomme sisältää 1,4 mil-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

jardin euron säästöt, mutta nämä säästöt eivät ole pois tavallisen duunarin, yrittäjän, eläkeläisen, koululaisen, perheen tai työttömän taskusta.

Perussuomalainen politiikka on oikeudenmukaisuutta. [Olavi Ala-Nissilä: Vähän hötötä kuulostaa!] Me otamme sieltä, mihin ei oikeudenmukaisella ajattelulla rahaa tarvita. Emme kiristä yhtäkään veroa, emme yhtäkään, päinvastoin.

Mihin sitten sijoittaisimme ne eri tavalla sijoitetut ja säästetyt eurot? [Kokoomuksen ryhmästä: Lottoon!] Suomalaisella kuluu kohtuuton siivu tuloista tällä hetkellä asumiseen, jonka hintaa alentaissimme muun muassa keventämällä lämmityspolttoaineiden verotusta, puuttamalla sähkön siirtohintojen riistovoittoihin, laskemalla kiinteistöverojen raja-arvoja ja laajentamalla muuttoavustusta työn perässä kulkemiseen. Laskisimme polttoaineiden verotusta ja tekisimme näin liikkumisesta halvempaa. Elämiseen jäisi enemmän rahaa. Tästähän on ollutkin vahvaa kansalaiskeskustelua viime päivinä muun muassa dieselveron muodossa.

Eläkeläisten asemaa helpottaisimme poistamalla taitetun indeksin pienituloisimmilta. Lisäksi keventäisimme eläkkeen verotusta, määräisimme omaishoidon tuen verovapaaksi ja poistaisimme lääkkeiden omavastuun pienituloisilta. Lapsiperheille palauttaisimme verovähennyksen.

Panostaisimme huomattavasti turvallisuuteen kouluttamalla lisää kenttäpoliiseja ja panostamalla Hätäkeskuslaitoksen ja Puolustusvoimien henkilöstöön. Emme tarvitse lisää niin kutsuttuja Facebook-poliiseja ihmisten käyttämiseen, vaan arjen turvaajia ihmisten pariin vakavien henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten torjuntaan ja tutkintaan. [Arto Satonen: Hybridiuhat ei ole iso asia!]

Työllisyyteen panostaisimme nostamalla arvonlisäverovelvollisuuden alarajaa. Näin nimenomaan yksinyrittäjille jää alkuun paremmat mahdollisuudet kasvaa. Loisimme näin oman yrityskannustimen. Mallissamme yritys, joka kasvaa ja palkkaa työvoimaa mutta ei jaa osinkoja, on vapautettu yhteisöverosta.

Koulutusta haluamme uudistaa tukemalla elinikäistä oppimista joka sektorilla ja muun muassa kehittämällä oppisopimuskoulutusta. Takaisimme laadukkaat lähi- ja kyläkoulut taloudellisilla panostuksilla.

Tämän kaiken lisäksi aloittaisimme pidemmän aikavälin suuremman verouudistuksen, jossa ansiotuloerotusta lasketaan asteittain kohti Ruotsin tasoa. Tavallinen keskituloinen työssä käyvä ihminen saa Ruotsissa noin 200 euroa kuukaudessa enemmän käteen — miettikää: 200 euroa. Tämä kannustaisi työntekoon ja lisäisi ostovoimaa.

Myös perintöverotukseen ja lesken taloudelliseen asemaan annamme helpotuksia perintöverouudistuksilla. Näistäkin on ollut paljon kansalaisten toiveita. [Riitta Myller: Ote taanko enemmän vai vähemmän?]

Tässä puheessa ei ehdi valitettavasti avaamaan kaikkea sitä hyvää, jota meillä on 26 sivua, ja pyydän tähän tutustumaan. [Jukka Gustafsson: Demareilla on 80! — Oikealta: Sanoja vai tekoja?]

Oikeudenmukaisuuspaketissamme haluamme korjata muutaman räikeimmistä epäkohdista ja varmistaa kansalaisten oikeusturvan toteutumisen. [Hälinää] Haluamme antaa epäterveestä sisäilmasta sairastuneille tarpeellisen hoidon ja auttaa ennaltaehkäisemään sairastumisia. Palauttaisimme ruoka-apuun takaisin tuen, joka sieltä on leikattu. Lisäksi panostaisimme nuorten mielenterveystyöhön ja eläinsuojeluun.

Arvoisa puhemies! Tätä on siis perussuomalainen Suomi ja oikeudenmukaisuus. Me jaamme yhteisiä varoja takaisin ensisijaisesti omalle kansalle. Vaihtoehtomme on realisti-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

nen ja maanläheinen, emmekä edes vaalien alla sorru lupaamaan katteettomia höttölupauksia.

14.22 **Pekka Haavisto vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on maa, jossa yhdistyvät ankara ilmasto, kova historia, vahva oikeudenmukaisuuden taju ja pitkälle kehittynyt hyvinvointivaltio. Olemme vauras maa, jolla on sekä kyky huolehtia heikommistaan että halu parantaa turvallisuutta ympärillään. Inhimillisen kehityksen mittareilla olemme maailman kärkijoukossa. Sinne olemme päässeet tekemällä työtä yhdessä, tarjoamalla tasa-arvoiset eväät elämään jokaiselle lapselle ja pitämällä huolen yhteisestä ympäristöstämme.

Valtion budjetti on yksi tärkeimpiä työkaluja hyvinvointiyhteiskunnan kehittämisessä, koulutuksen laadun parantamisessa ja ympäristöön kohdistuvien uhkien torjumisessa. Valitettavasti hallituksen budjettiesitys jättää tässä paljon parantamisen varaa. Vihreiden vaihtoehtobudjetti rakentaa tulevaisuutta kolmen suuren kokonaisuuden kautta: se suojelee ilmastoa, panostaa koulutukseen ja torjuu köyhyyttä. [Ben Zyskowicz: Ja lisää työttömyyttä!]

Arvoisa puhemies! Vihreät ovat erityisen huolissaan hallituksen liian vähäisistä toimita ilmastomuutoksen torjunnassa. Tänä syksynä YK:n ilmastopaneelin, IPCC:n, raportti on ravistellut koko maailmaa. Se on herättänyt myös suomalaiset siihen todellisuuteen, että emme ole syrjässä ilmastomuutoksen vaikutuksista. Vielä on aikaa toimia, mutta aikaa ei ole hukattavaksi. Suurin yksittäinen hiilidioksidipäästöjen lähde on fossiilisten polttoaineiden käyttö. Vihreät haluavat aloittaa fossiilisten polttoaineiden ja ilmastomuutosta kiihdyttävien tukien alasajon heti.

Päästöjen vähentämisen lisäksi meidän on turvattava metsien hiilinielut. Sen vuoksi on puhuttava myös siitä, että hakkuutavoitteet asetetaan ilmaston kannalta kestäväälle tasolle ja lisätään metsien suojelua.

Suomen tavoitteena pitää olla hiilineutraalius vuoteen 2030 mennessä, minkä jälkeen nettopäästöt on painettava negatiivisiksi. Kohti vähäpäästöisempää Suomea voimme kulkea leikkaamalla tukia, jotka kiihdyttävät ilmastomuutosta. Samalla vapautamme varoja, jotka voidaan käyttää koulutukseen ja osaamiseen.

Teollisuuden energiaverojen palautuksesta ja päästökauppakompensaatiosta luopumalla rahoittaisimme panostuksia toisen asteen koulutukseen. Lakkauttamalla kaivosten alennetun sähköveron rahoittaisimme valtion tutkimuslaitosten lisärahat. Työkoneissa käytetyn polttoöljyn tuista leikkaamalla meillä olisi varaa panostaa koulutuksen laadun ja tasa-arvon parantamiseen peruskouluissa.

Myös liikenteen päästöjä on vähennettävä. Siksi vihreät vapauttaisivat sähköautot määräraikaisesti auto- ja ajoneuvoverosta ja lisäisivät rahaa joukkoliikenteeseen.

Arvoisa puhemies! Hallitus on leikannut tällä kaudella koulutuksesta arviolta 900 miljoonaa euroa. Erityisen vakava on tilanne ammatillisessa koulutuksessa. Ammatillisen koulutuksen opettajilta kuuluva viesti kertoo huolesta ja koulutuksen tasa-arvon rappeutumisesta. Yhä ahtaammalle ajetuissa oppilaitoksissa lähiopetuksen tuntimäärät ovat vähentyneet, ja opettaja on yhä harvinaisempi näky nuoren arjessa. Epätasa-arvo lisääntyy, kun aktiivisimmat pärjäävät edelleen ja heikommat opiskelijat jäävät jalkoihin, kun ohjaamiseen ja tukeen ei riitä aikaa. Kolmena päivänä koulussa ja kahtena kotona ei ole hyvä viikkokotahi kenellekään opiskelijalle. Vihreät vaativat koulutuksen kunnianpalautusta. Sitä varten vihreiden vaihtoehtobudjetti panostaa koulutukseen kaikilla asteilla, yhteensä lähes

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

800 miljoonalla eurolla. Ammatillisiin oppilaitoksiin lisäisimme aloituspaikkoja, lähiopetusta ja opettajia, jotta nuoret saisivat sekä koulutuspaikan että tarvittavan osaamisen työelämään.

Korkeakoulujen rahoitukseen tekisimme tasokorotuksen, jotta työrauha opetukseen ja tutkimukseen palautuisi hallituksen mittavien leikkausten jälkeen. Suomen kouluista voisi tehdä maailman parhaita.

Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt talouspolitiikkaa, jossa suurimmat leikkaukset kohdistuvat sosiaaliturvaan ja koulutuksen tasa-arvoon. Tukia on leikattu, lääkkeiden omavastuita korotettu ja etuuksien indeksikorotuksia jäädytetty. Kun sosiaaliturvan ostovoima heikkenee, köyhä muuttuu Suomessa entistä köyhemmäksi. Näin hyvinvointivaltion pohja murenee. Vihreiden vaihtoehtobudjetin tavoitteena on kaventaa tuloeroja. Vihreät palauttaisivat etuudet indeksiin ja tekisivät työttömyysturvaan, takuueläkkeeseen ja opintotukeen selvät tasokorotukset.

Vihreiden vaihtoehtobudjetti pyrkii myös vähentämään perheiden eriarvoisuutta. Peräti 135 000 lasta elää tällä hetkellä Suomessa köyhässä perheessä. Köyhiä perheitä on monenlaisia: On niitä, joissa toinen tai molemmat vanhemmista ovat työttömiä. On niitä, joissa hoidetaan kotona pieniä lapsia. On niitä, joissa isoimmat lapset käyvät toista astetta. Vihreiden vaihtoehtobudjetti lähtee siitä, että lapsiperheköyhyyttä pitääkin vähentää laajalaisesti. Vihreät korottaisivat kotona lapsiaan hoitavien vanhempien vähimmäispäivärahoja ja sitoisivat ne indeksiin. Keventäisimme pienten lasten vanhempien maksutaakkaa tekemällä varhaiskasvatuksesta maksutonta 5-vuotiaille. Pienituloisimmille perheille kohdentaisimme alennuksia peruskoulujen aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Tekemällä toisen asteen koulutuksesta aidosti maksutonta toisimme helpotusta opiskelijoiden ja heidän perheidensä elämään.

Ärade talman! Våra prioriteringar är olika än regeringens. De Grönas skuggbudget föreslår stora satsningar på utbildning, kampen mot klimatförändringen och lindring av fattigdom.

Arvoisa puhemies! Kun uusia tavoitteita esitetään, kysytään aina, mistä rahat. Vihreiden vaihtoehtobudjetti esittää painopisteen siirtoa ilmastonmuutoksen torjuntaan ja koulutukseen, köyhyyden vähentämiseen ja globaalin vastuun toteuttamiseen, luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseen. Tämä budjetti on myös tasapainossa — varat esitämme otettavaksi muun muassa tehottomista ja ympäristölle haitallisista energia- ja yritystuista. Teemme siis eri valintoja kuin hallitus. Velkaa emme ota enempää, vaan suuntaamme painopisteet toisin. Hallitusta, jonka tavoitteita olisivat ilmastonmuutoksen torjunta, koulutus ja köyhyyden vähentäminen, voisi kutsua vaikka keskeisen kehityksen hallitukseksi.

14.29 **Li Andersson vas** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maanantaina saimme uutta arvokasta tietoa suomalaisen hyvinvointivaltion tilasta. Terveystieteen ja hyvinvoinnin laitos julkaisi tuoreita tuloksia laajasta tutkimuksesta, jossa on seurattu vuosina 87 ja 97 syntyneitä suomalaisia lapsuudesta aikuisuuteen asti. Ensimmäinen ryhmä eli lapsuuttaan lama-ajan Suomessa, jälkimmäinen kasvoi laman selättäneessä, nousukautta nauttivassa maassa. Silti toimeentulotukea tarvitsevien perheiden osuus oli pysynyt lähestulkoon sa-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

malla tasolla. Vuonna 97 syntyneiden perheistä osuus oli 36 prosenttia, ja kymmenen vuotta aikaisemmin syntyneiden perheistä se oli 38.

Tämä tutkimus osoittaa, että vaikka suurimmalla osalla suomalaisista nuorista ja perheistä menee hyvin, köyhyys ja huono-osaisuus kasautuvat. Usein ne myös periytyvät seuraaville sukupolville. Tätä köyhyden kierrettä ei olla onnistuttu katkaisemaan, vaan vanhempien vähäinen koulutus, psykiatrinen sairaus, köyhyys tai muutokset perheolosuhteissa lisäävät lasten todennäköisyyttä kohdata itse samaa. Hyvinvointivaltion kantava ajatus on ihmisten elämän eri lähtökohdista ja perhetaustasta johtuvien erojen tasaaminen kattavalla koulutusjärjestelmällä, tulonsiirroilla ja hyvinvointipalveluilla. Tavoitteena ei ole vain tasa-arvoisten mahdollisuuksien tarjoaminen, vaan toteutunut tasa-arvo, jossa yhteiskunnan tuki kantaa myös silloin, kun elämässä tulee vastoinkäymisiä. Nämä ikäluokkatutkimukset osoittavat, että hyvinvointivaltio on epäonnistunut sen tärkeimmässä tehtävässä, köyhyden kierteen katkaisemisessa. Suomesta on tullut hyvinvoivien ihmisten hyvinvointivaltio.

Miten tässä näin on käynyt? Kyse ei ole siitä, etteikö olisi tiedetty, mitä pitää tehdä. Tiedämme, että pitää tukea lapsiperheitä, panostaa varhaiskasvatukseen ja huolehtia siitä, että mahdollisimman moni saa vähintään toisen asteen koulutuksen. Mutta silti monet hallitukset ovat tehneet toisin. Miksi näin? Koska muut asiat ovat liian usein olleet liian monelle valtaa pitävälle tärkeämpiä — ja niin ovat olleet tällekin hallitukselle. Lähes 2 miljardin veronkevennykset ovat olleet teille tärkeämpiä kuin kaikista pienituloisimmilta leikkaamisen lopettaminen. Te ette onnistuneet leikkaamaan yritystukia edes euron verran, mutta koulutuksesta onnistuitte leikkaamaan miljardin.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliiton vaihtoehtobudjetti kertoo siitä, mitkä asiat ovat meille kaikista tärkeimpiä. Ne ovat tasa-arvo, sivistys ja ympäristö. Me panostamme yli miljardin sosiaaliturvan vahvistamiseen, opintotuen, työttömyysturvan ja pienten eläkkeiden tasokorotuksiin sekä perusterveydenhuollon ja julkisten hyvinvointipalveluiden vahvistamiseen. Me rahoitamme nämä uudistukset kiristämällä varallisuus- ja osinkoverotusta, suitsimalla aggressiivista verosuunnittelua ja perumalla kiky-sopimuksen työntekijöiden maksukorotukset sekä karsimalla ympäristölle haitallisia tukia. [Arto Satonen: Työllisyysvaikutus, paljonko?]

Joutuisivatko yli 100 000 euroa vuodessa tienaaavat, suuryritykset ja suuria osinkotuloja saavat maksamaan enemmän veroja kuin nyt? Kyllä joutuisivat. [Olavi Ala-Nissilä: Eivätkö ne muuta pois Suomesta?] Mutta samalla 58 000 ihmistä nousisi köyhyydestä ja kaikki alle 6 500 euroa kuussa tienaaavat hyötyisivät. Toisin kuin tämä hallitus, joka ennen vaaleja lupasi olla koskematta pienituloisten perusturvaan ja koulutukseen mutta vaalien jälkeen leikkasikin näistä kaikista eniten, me olemme valmiita sanomaan, ketkä meidän mielestämme voivat maksaa nykyistä enemmän ja ketkä jo ovat joutuneet maksamaan aivan liian kovan hinnan.

Arvoisa puhemies! Noin kuukausi takaperin saimme arvokasta tietoa maapallon tilasta, kun kansainvälinen ilmastopaneeli julkaisi raporttinsa. Viesti on painava ja selkeä: jos haluamme rajata ilmaston lämpenemisen 1,5 asteeseen, on alettava tapahtua ja nopeasti. Päästöjä pitää vähentää ja hiilinieluja kasvattaa niin, että 2030-luvun alussa Suomi sitoo enemmän hiiltä kuin mitä päästää ilmakehään. Jos me epäonnistumme tässä tehtävässä, tulemme jäämään historiaan päättäjinä, jotka ensimmäisinä näkivät ilmastomuutoksen seurauksia ja joilla viimeisinä oli kunnolliset mahdollisuudet siihen puuttua. Me emme voi epäonnistua tässä.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

Onnistumisen resepti on teoriassa yksinkertainen: päästöt alas, nielut ylös ja rahavirrat tukemaan tätä siirtymää. Samalla on huolehdittava sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta tekemällä tuloeroja kaventavaa politiikkaa. Vasemmistoliiton vaihtoehdossa panostetaan joukkoliikenteeseen, kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen sekä energiaremontteihin ja uusiutuvaan energiaan. [Eduskunnasta: Maaseudulla!] Uusina välineinä haluamme ottaa käyttöön kaivostoiminnan rojaliveron, lentoveron, alennetun alvikannan polkupyörien, kenkien, laukkujen ja vaatteiden korjauspalveluille sekä selvittää muovi- tai pakkausveron mahdollisuutta. [Eduskunnasta: Entä polkupyörävero?]

Arvoisa puhemies! Kuluneen vaalikauden aikana on vaihtoehtobudjettien käsittelyn yhteydessä usein ajautettu väittelyyn yksityiskohdista. Sellaisia puheenvuoroja kuullaan varmaan tänäänkin. Näiden budjettien suurin arvo on kuitenkin isoissa linjauksissa. Vaihtoehtobudjetit tekevät näkyväksi ja konkreettiseksi erot puolueiden välillä. Ne osoittavat, mikä on kenellekin tärkeää. Hallituksen valinta on ollut eriarvoisuutta kasvattavat veronkevennykset ja leikkaukset. Meidän valintamme on inhimillinen ja oikeudenmukainen Suomi. [Välihuutoja keskustan ja kokoomuksen ryhmistä]

14.36 Anna-Maja Henriksson r (esittelypuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! SFP vill i vår alternativa budget visa att det går att föra en ansvarsfull ekonomisk politik utan massiva och kortsiktiga nedskärningar i utbildning, forskning, studiestöd eller bistånd. Vi vill bygga ett framgångsrikt Finland. Vi vill också visa att det genom omprioriteringar är möjligt att genomföra nödvändiga reformer. SFP:s familjepolitiska helhetsreform är en stor investering i en bättre framtid. SFP vill att Finland ska bli världens mest barnvänliga land.

Arvoisa puhemies! Perhevapaaudistuksesta ei tule hyvää, jos se ei saa maksaa mitään. RKP haluaa perhepoliittisen kokonaisuudistuksen, joka pidentää ansiosidonnaisia perhevapaita 18 kuukauteen 6+6+6-mallin mukaisesti. Lisäksi haluamme antaa kaikille 3 vuotta täyttäneille lapsille oikeuden 4 tunnin maksuttomaan varhaiskasvatukseen päivässä.

Tarvitsemme myös uutta joustoa perhevapaiden käytössä. Meidän on sopeutettava vapaat entistä paremmin lapsiperheiden todellisuuteen ja vanhempien työtilanteisiin. Tukholman katukuvan ja puistojen tapaan myös Suomessa pitäisi näkyä yhtä paljon pieniä lapsiaan hoitavia miehiä kuin naisiakin.

Tarvitsemme veropolitiikkaa, jossa palkansaajalle jää enemmän käteen kuin tällä hetkellä. Työn verotusta keventävä ja varovaisesti kulutusverotusta kiristävä mallimme parantaa yrittäjyyden edellytyksiä ja nostaa työllisyysastetta. Kotitalousvähennyksen korotus vahvistaa tätä trendiä.

RKP ja ruotsalainen eduskuntaryhmä ovat sitä mieltä, että työn verotuksen alentaminen on oikea ratkaisu, kunhan se toteutetaan sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla. Siksi korotamme samalla takuueläkettä ja luovumme kansaneläkkeen indeksijäädytyksestä sekä korotamme opintotukea ja yksinhuoltajien lapsilisiä. Eduskunnan tietopalvelun tekemän vaikutusarvion mukaan kaikki tuloluokat hyötyisivät mallistamme. Eniten panostuksemme hyödyttäisivät yksinhuoltajaperheitä ja opiskelijoita. Olemme myös keskittyneet erityisesti pienen kansaneläkkeen varassa eläviin vanhuksiin.

Tänä vuonna eduskunnan tietopalvelu selvittää ensimmäistä kertaa huolellisesti jokaisen yksittäisen varjobudjetin vaikutukset. Vaihtoehtobudjettien vaikutuksia verrataan hallituksen talousarvioehdotuksen vaikutuksiin. RKP:n tulokset ovat hyviä. Vaihtoehtobud-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

jettimme parantaa kaikkien tuloluokkien tulokehitystä, ja sen työllistävä vaikutus on 3 000 työpaikan verran suurempi kuin hallituksen budjetin vastaava vaikutus. Toistan: meidän mallimme luo enemmän työpaikkoja, ja siitä jää enemmän käteen kaikille ihmisille.

Ärade talman! En avgiftsfri och kvalitativ utbildning samt en högklassig forskning är nycklarna till Finlands framgång. Vi kan inte godkänna de massiva nedskärningarna i universitetens och högskolornas anslag, utan vi föreslår att anslagen ska höjas tillbaka till samma nivå som tidigare. Vi vill se en jämlik skola för alla.

Vi satsar på de unga. Vi tryggar den regionala tillgängligheten för andra stadiets yrkesutbildning och närundervisningen i yrkesutbildningen. Signalerna från utbildningsfältet just nu är mycket oroväckande. Ungdomarna ska inte behöva sitta överksamma hemma eller känna att de inte får det stöd de behöver. Därför vill svenska folkpartiet ge ungdomarna en närundervisningsgaranti.

Riksdagsvalet 2019 blir ett utbildningsval. Det blir säkert också ett klimatval. Men framför allt blir det ett val om värderingar. Den västerländska demokratin som vi känner den utmanas av nationalism och populism från många håll. Svenska folkpartiet vill slå vakt om demokratin, det öppna samhället, jämställdheten, rättsstaten och det fria ordet. Det syns också i vårt sätt att prioritera.

Framtiden förutsätter en tydlig politik som sporrar till ekologiska investeringar och en hållbar livsstil. Det handlar också om privata val som vi alla gör dagligen i vår vardag. SFP skjuter till tilläggsanslag för att göra Östersjön till ett renare hav. Vi vill att våra barn och barnbarn ska kunna simma i havet på somrarna. Vi gör också betydande extra satsningar på forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet. Finland ska gå i spetsen för en bättre miljöteknologi och se cirkulärekonomin möjligheter, och inom trafiken behövs det en snabbare övergång till elbilar.

Arvoisa puhemies! Mielenterveysongelmat paitsi aiheuttavat inhimillistä kärsimystä myös lisäävät sairauspoissaloja töistä ja johtavat ennenaikaisiin eläköitymisiin, mistä on paljon haittaa myös kansantaloudellemme. RKP haluaa kääntää trendin. Suomi tarvitsee pitkän tähtäimen kansallisen mielenterveysohjelman, lisää matalan kynnyksen vastaanottoja niin nuorille kuin aikuisillekin, mutta myös välittömiä panostuksia aikaiseen puuttumiseen ja selkeitä panostuksia työhyvinvointiin.

Myös Suomen kansainvälinen profiili kaipaa korotusta. Tästä syystä RKP ehdottaa varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahojen korotusta ja pakolaiskiintiön selvää korotusta. Tältä osin Suomen tulisi EU:n puheenjohtajamaana tehdä kaikkensa yhteisvastuun lisäämiseksi pakolaiskysymyksessä.

Meidän varjobudjettimme ei lisää lainanottoa hallituksen talousarvioehdotusta enempää. Olemme kuitenkin muuttaneet painotuksia noin 2 miljardin euron arvosta. Leikkaamme reippaasti maakunta- ja sote-uudistuksen suunnittelumäärärahoista, luovumme hallituksen kaavailemasta autoveron pienentämisestä, teemme muutoksia energiaverotukseen ja luovumme ensiasunnon varainsiirtoverovapaudesta, muutamia merkittävimpiä toimenpiteitämmä mainitakseni. Nämä eivät ole helppoja päätöksiä, mutta on pystyttävä priorisoimaan ja olemaan uskottava.

RKP haluaaärkevän sote-uudistuksen, jossa potilas on keskiössä. Toisin kuin keskittämisintoinen hallitus, me haluamme antaa pienemmille sairaaloille ja sairaanhoitopiireille oikeuden itse päättää, mitä leikkauksia tehdään missäkin.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

Lopuksi totean, että nykyiselle hallitukselle ei voi antaa kovin hyvää arvosanaa tasa-arvopolitiikasta. RKP:n vaihtoehtobudjetti on tältä osin johdonmukainen. Edistämme tasa-arvoa laajalla rintamalla. Pystymme parempaan — vi kan bättre!

14.44 Peter Östman kd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! KD-eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetti on tasapainoinen esitys, jossa on useita parannusehdotuksia hallituksen esitykseen. Me emme ole unohtaneet heikommassa asemassa olevia kansalaisia vaan esitämme konkreettisia toimenpiteitä, joilla parannetaan lapsiperheiden, sairaiden ja iäkkäiden asemaa. Panostamme myös koulutukseen, tutkimukseen ja kehitykseen, työllisyyteen, uusiutuvaan energiaan sekä turvallisuuden parantamiseen. Esitämme myös terveellisten elintarvikkeiden arvonlisäveron alentamista ja samalla epäterveellisten tuotteiden ankarampaa verotusta. Vaihtoehdollamme rakennettaisiin inhimillisempi ja kestävämpi Suomi.

Värderade talman! Barn, unga och barnfamiljer är centrum för KD:s politik. Vi vill därför återinföra inkomstskattens barnavdrag och vi föreslår höjda barnbidrag samt en babypenning på 1 000 euro till familjer som får barn.

KD vill också satsa på skola och utbildning. Gruppstorleken inom småbarnspedagogiken och grundskolan bör minskas. De äldres situationen är förutom barnfamiljerna ett centralt tema i vår skuggbudget.

Arvoisa puhemies! Syntyvyys oli viime vuonna ennätysellisen alhaisella tasolla, ja tänä vuonna näyttää siltä, että tämä ikävä ennätys rikotaan. KD on nostanut syntyvyyskehityksen esille useampaan otteeseen tässä salissa. Hallituksen vastaus on joka kerta ollut: syntyvyyden lasku on vakava ongelma, ja se johtuu monista syistä. Hallituksen mukaan mitkään yksittäiset toimenpiteet eivät ratkaise asiaa, ja tämä on varmasti totta, mutta se ei kuitenkaan saa olla tekosyy sille, ettei tehdä mitään.

KD-eduskuntaryhmä esittää vaihtoehdossaan useita toimenpiteitä, joilla parannetaan lapsiperheiden taloudellista tilannetta ja parannetaan niiden tulevaisuudenuskoa. Tarvitsemme lapsimyönteisen yhteiskunnan, ja perheiden tilanne tulee huomioida kaikessa päätöksenteossa. Siksi esitämme muun muassa lapsivähennyksen palautusta, lapsilisien tasoerotusta, 1 000 euron kertaluonteista vauvarahaa perheille ja huoltajalisän korotusta. Perhe-etuuksien korotusten lisäksi esitämme varhaiskasvatuksen ja peruskoulun ryhmäkokojen pienentämistä ja panostuksia koulutukseen eri tasoilla.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan apulaisoikeusasiamies toi tällä viikolla esiin huolensa lasten, vammaisten ja vanhusten laitoshoidon tilasta. KD-eduskuntaryhmä jakaa tämän huolen. Apulaisoikeusasiamiehen mukaan vanhuksia sidotaan sänkyyn ja tainnutetaan lääkkeillä, koska hoitohenkilökunnasta on pulaa monin paikoin. Vanhustenhoidon tilanne pitää korjata ja toimeen pitää ryhtyä välittömästi. Vaihtoehtobudjetissamme esitämme rahoitusta 1 000 uuden hoitajan palkkaamiseen. Tämän lisäksi tarvitaan parempia hoitosuosituksia. Hoitajamitoitus pitää asettaa uudelleen niin, että voidaan taata hyvä ja inhimillinen hoito. Myös saattohoitoa tulee kehittää koko maassa. Lääkekorvauksiin esitämme parannuksia, ja keliaakikkokorvaus on saatava takaisin.

Arvoisa puhemies! Hallitus esittää pientä korotusta takuueläkkeeseen. KD-eduskuntaryhmän mielestä korotus ei ole riittävä, ja esitämme 30 euron lisäkorotusta takuueläkkeeseen. Kansaneläkettä tulee samoin korottaa. Esityksemme mukaisesti myös eläkkeiden ve-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

rotusta kevennettäisiin. Ikäihmiset ansaitsevat hyvää hoivaa ja hoitoa. Kaikkein pienimpien eläkkeiden tason pitäisi olla sillä tasolla, että sillä tulee toimeen.

Arvoisa puhemies! KD-eduskuntaryhmä esittää vaihtoehtobudjetissaan useita panostuksia koulutukseen. Esitämme lisämäärärahaa yliopistoille, ammattikorkeakouluille ja ammatillisille oppilaitoksille. Opintorahaan esitämme tuntuvaa korotusta. Nuorten syrjäytymisen estämiseksi esitämme lisärahoitusta etsivään nuorisotyöhön, työpajatoimintaan ja oppisopimuskoulutukseen. Hyvän koulutuksen lisäksi tarvitsemme lisäpaukkuja tutkimukseen ja kehitykseen, ja erityisesti haluamme painottaa uusiutuvaan energiaan ja energianjakelun tehostamiseen liittyvän tutkimuksen merkitystä.

Taloukskasvun siivittämänä työttömyys on lähtenyt laskuun, ja tämä on, jos jotain, hyvä asia. Vaikka työttömien määrä on laskenut, on meillä yhä valtava määrä työttömiä. Samaan aikaan monella alalla ja monilla alueilla on vakava työvoimapula. KD panostaisi hallitusta enemmän aktiivisiin työllisyystoimiin ja muuntokoulutukseen, sillä työttömät tarvitsevat henkilökohtaista ohjausta ja yritykset tarvitsevat tukea rekrytointiin.

Haluan erikseen mainita vaihtoehdostamme myös pienten ja keskisuurten yritysten viennin edistämisen tukemisen. Pk-yritykset haluavat kasvaa, ja niissä syntyy suurin osa uusista työpaikoista, ja kasvun esteitä pitää siksi purkaa.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Mistä rahat? Tärkeimpiä tulolähteitä ovat sokeriveron käyttöönotto ja alkoholiveron lisäkorotus. Esitämme myös työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeuden rajaamista. Viime vuosina räjähdysmäisesti kasvaneisiin asumistukimenoihin pitää puuttua, ja esitämme niihin vanhojen rajoitusten palauttamista, mikä toisi merkittäviä säästöjä.

KD haluaa rakentaa kestävästä lähimmäisyhteiskuntaa, jossa huolehdimme heikoista, jossa lapsiperheet voivat hyvin ja jossa on turvallista elää ja vanheta.

Puhemies Paula Risikko: Kiitoksia näistä esittelyistä. — Seuraavaksi ministeri Orpo, 7 minuuttia, olkaa hyvä.

14.51 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa rouva puhemies! Me politiikassa kiitämme toisiamme liian harvoin. Minusta kaikki kollegat oppositiossa ansaitsevat nyt kiitoksen tehdystä työstä. Nämä varjobudjetit on laadittu huolella, esitykset on perusteltu, ja niiden takana on paljon työtä. Paljon on listattu hyviä asioita. Kaikesta ei kuitenkaan voi olla samaa mieltä, mutta keskustelu vaihtoehtoista on erittäin tervetullutta. Ja toivon, että käymme tämän keskustelun rakentavassa hengessä ja toisiamme kunnioittaen.

Arvoisa puhemies! Me olemme tässä salissa useasti keskustelleet siitä, ketä kiittää taloukskasvusta ja työllisyydestä. Tänä päivänä töissä on lähes 120 000 ihmistä enemmän kuin hallituskauden alussa. Minä iloitsen jokaisesta isästä ja äidistä, miehestä ja naisesta, nuoresta ja varttuneemmasta, joka on saanut töitä. Sen voi varmuudella sanoa, että työllisyyden kasvusta vastaavat varmuudella ainakin niin yritykset kuin työssä käyvät ja töihin pyrkivät ihmiset. Kiitos kuuluu siis heille.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos julkaisi tällä viikolla raporttinsa, jonka mukaan noin puolet työllisyyden kasvusta johtuu hallituksen toteuttamista uudistuksista — siis yli 50 000 työpaikkaa hallituksen tekemistä uudistuksista. Myös kansainvälinen noususuhdanne on toki ruokkinut meidän talouttamme. Ennen kaikkea meidän pitäisi nyt kuitenkin keskustella siitä, millaisia valintoja meidän on tehtävä, jotta Suomi olisi hyvä paikka asua,

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

elää ja yrittää myöskin tulevaisuudessa, miten me huolehdimme vauvasta senioriin, että palvelut pelaavat.

Arvoisa puhemies! Nyt, kun käsittelemme täällä menolisäyksiä ja veronkorotuksia, on tosiaan tärkeää katsoa tulevaisuuteen. Minä haluan, että Suomi on sellainen maa, jossa jokainen voi luottaa siihen, että hänelle käy hyvin, että jokaiselle on mahdollisuuksia, että jokainen saa tehdä ja menestyä ja pärjätä, mutta heikommasta pidetään huolta. Siksi tarvitsemme korkean, vähintään 75 prosentin työllisyysasteen 20-luvulla, jotta saamme rahoitettua tärkeitä palvelut, kuten päiväkodit, koulutuksen, ikäihmisten palvelut. Siksi meidän on keskityttävä työllisyyteen. Suomalaisen hyvinvoinnin tulevaisuus on työssä. Työ torjuu kaikkein tehokkaimmin myöskin köyhyyttä ja eriarvoisuutta.

Opposition varjobudjetit vastaavat näihin Suomen tärkeimpiin haasteisiin melko heikosti. Valtiovarainministeriön virka-arvion mukaan vaihtoehtobudjettien vaikutukset kasvuun ja työllisyyteen jäävät kovin pieniksi. [Antti Lindtman: Meillä on enemmän kuin teillä!]

Minä nostan hattua vihreille, että esitätte rohkeasti oman vaihtoehtonne. Kannattaa en sitä valitettavasti voi. Eduskunnan tietopalvelun mukaan vaihtoehtonne heikentäisi työllisyyttä 21 000 hengellä. [Oikealta: Oho!] Emmekö me ole yhdessä puhuneet, että juuri työttömyys lisää eriarvoisuutta?

SDP puolestaan haluaa verottaa kovemmin työtä ja yrittämistä. [Pia Viitanen: Ei, vaan kevyemmin!] Minne te SDP:ssä ajattelette uusien työpaikkojen syntyvän? [Timo Harakan välihuuto] Me tiedämme, että ne syntyvät yrityksiin. Me tarvitsemme yrityksiä, jotka investoivat ja haluavat kasvaa Suomessa. [Timo Harakka: Työn verotus alenee!] Sinne niitä työpaikkoja syntyy. Suuri virhe tässä tilanteessa olisi pysäyttää talouden ja työllisyyden kasvu mittavilla veronkorotuksilla.

Arvoisa puhemies! Nykyistä korkeampi työllisyysaste tarkoittaa sitä, että uudistuksia on jatkettava. Tarvitsemme sosiaaliturvauudistuksen, joka tekee jokaisen lisäeuron tienämisestä kannattavaa. Meidän on jatkettava verotuksen uudistamista niin, että työnteon sijasta verotamme päästöjä ja haittoja. Verotus on otettava vahvasti mukaan ilmastonmuutoksen vastaiseen työhön. Verotus on ohjauksena vahvimpia, jolla voimme pysäyttää aikamme suurimman haasteen eli ilmastonmuutoksen.

Meidän on myös jatkettava työelämän ja koulutuksen uudistamista. Tarvitsemme perhevapauudistuksen ja jatkuvan koulutuksen mahdollisuuden ihmisille. Minä olen iloinen, että monet puolueet ovat ehdottaneet perhevapaiden uudistamista. Me sanomme ”kyllä” uudistukselle ja naisten tasa-arvolle. [Satu Hassi: Ja se parantaa työllisyyttä!]

Arvoisa puhemies! Oppositiolta toivon lisää rohkeutta uudistaa Suomea. Rohkeutta tarvitsemme, jotta voimme suojella suomalaisten hyvinvointia. Työllisyyttä lisäävät uudistukset loistavat poissaolollaan esimerkiksi SDP:n vaihtoehtobudjetista. [Timo Harakka: Plus 7 000!] Samalla opposition vaihtoehtojen taustalla siintää lupauksen aava ulappa: jokaiselle luvataan jotakin.

Suomen tulevaisuutta ei voi nimittäin rakentaa velkarahalla. [Jukka Gustafsson: Emme lupaa Sari Sairaanhoitajalle mitään nyt!] Voimmeko nyt tässä salissa kaikki sitoutua siihen, että emme syö lastemme ja lastenlastemme eväitä? Näyttää siltä, ettei yksikään puolue tässä salissa haluaisi rakentaa Suomea velkarahalla, mutta vaihtoehtobudjetit valitettavasti on rakennettu, tai ainakin monet niistä, höttöiselle pohjalle.

Esimerkiksi SDP kertoo hankkivansa lisätuloja hallinnon digitalisaatiouudistuksella 200 miljoonaa euroa. En usko, että se jo kaiken tehdyn jälkeen on realistista. Lisää rahaa

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

puolue kaivaa Sitran taseesta ja Suomen Pankista, yli 400 miljoonaa euroa. Valitettavasti tulevaisuuteen varattuja rahoja voi käyttää vain kerran. Menot on arvioitu alakanttiin ja tulot vastaavasti viritetty äärimmilleen, jotta teillä olisi varaa kaikkiin lupauksiinne. Kuilu esitystenne ja todellisuuden välillä on syvä ja leveä. Sitten te vielä sanotte, että budjettinne vähentäisi velanottoa enemmän kuin hallituksen budjetti. [Naurua — Eero Heinäluoma: Kyllä! — Timo Harakka: Puoli miljardia!] Näin epävarmalle pohjalle rakennettu budjetti ei ole valitettavasti uskottava eikä vastuullinen. SDP:n vaihtoehto on yhtälönä kerta kaikkiaan mahdoton.

Puolueilla on eroja, sen tämä työelämäkeskustelu osoittaa. Vaikka vaalit lähestyvät, niin jokaisen edustajan ja jokaisen puolueen tässä salissa pitää muistaa, että populismilla on lyhyet jäljet. Tämän hallituksen jälkeen työn linjaa on jatkettava, jotta turvaamme hyvinvoinnin. Jos lipsomme tästä, edessä on kiihtyvä velkaantuminen, korkeammat verot ja alhaisempi elintaso. Sitä meistä kukaan ei varmasti halua.

Puhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi pääministeri Sipilä, enintään 5 minuuttia.

14.59 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa puhemies! Kiitän myös osaltani eduskuntaryhmiä, oppositioryhmiä, vaihtoehtojen esittelystä. Olette tehneet huolellista työtä.

Suomen talouden kuntoon laittaminen ja työllisyystilanteen korjaaminen ei ole ollut helppo tehtävä. Neljä vuotta sitten lähtötilanteemme hallituskauteen oli vaikea. Nyt Suomen suunta on saatu käännettyä kasvu-uralle, kilpailukyky on saatu kuntoon kilpailukyky-sopimuksen avulla. Suomen talous kasvaa jo toista vuotta lähes 3 prosentin vuosivauhtia.

Pitkäaikaistyöttömien määrä on kahdessa vuodessa vähentynyt 50 000 henkilöllä — siis 50 000 henkeä on saatu nostettua köyhyydestä. Iloitsen myös siitä, että nuorisotyöttömyys on vähentynyt 5 prosenttiyksikköä ja 115 000 ihmistä on saanut työpaikan. Iloitsen myös siitä, että nämä työpaikat ovat syntyneet tasaisesti koko Suomeen. Hallituksen aktiivinen työllisyyspolitiikka on tuottanut tulosta. Mutta edelleenkin kaikkein osattomimpia ovat työttömät. Siksi työllistävää politiikkaa täytyy jatkaa.

Valtion velkaantuminen on myös saatu taitettua. Velkaantumisen vuosivauhti oli edellisen hallituksen peruja 6 miljardia euroa vuodessa. Ensi vuonna nettolainatarve on 1,8 miljardia ja julkinen talous on suurin piirtein tasapainossa. Emme missään tapauksessa halua jättää ylisuurta velkaa nuoren sukupolven maksettavaksi.

Arvoisa puhemies! Oppositionkin budjettiehdotukset on voitu tehdä nyt hyvässä talous- ja työllisyystilanteessa. Emme kuitenkaan olisi näissä työllisyyslukuissa, jos olisimme koko kuluneen vaalikauden noudattaneet opposition linjaa. Tähän perään täytyy todeta, että joissain kysymyksissä esimerkiksi KD ja RKP ovat tehneet positiivisen poikkeuksen.

Etlan tuoreen arvion mukaan puolet hallituskauden reilun 100 000 työpaikan lisäyksestä on poliittisista päätöksistä johtuvaa. Hallituksen linja on ollut työn ja yrittämisen linja, ja se kantaa nyt hedelmää.

Arvoisa puhemies! Opposition budjettiesityksissä on paljon hyvää. Esimerkiksi KD:n ja sosiaalidemokraattien vaihtoehtobudjeteissa nousee esiin huoli nuorten syrjäytymisestä. Jaamme varmasti tämän huolen tässä salissa hyvin laajasti. Syrjäytymiseen pitää puuttua jo varhaisessa vaiheessa. Yksi tämän hallituksen isoista hankkeista on ollut lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma. Siinä perheitä pyritään auttamaan jo ennen kuin ongelmat

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

kärjistyvät ja joudutaan turvautumaan esimerkiksi huostaanottoon. Perheiden pitää saada apua ajoissa ja matalalla kynnyksellä.

Arvoisa puhemies! Vaaleissa punnitaan puolueiden poliittisia linjoja, joita tänään käsittelemme. Vastuuttomuuteen ei ole varaa. Opposition puheissa on ollut myös sellaista vastuuttomuutta, johon en voi olla kiinnittämättä huomiota. Niin sanottu puheenjohtaja Rinteen vappusatanen on esimerkki helposta lupauksesta, joka maksaisi 1,4 miljardia euroa. [Ben Zyskowicz: Se oli vappupuhe!] On selvää, että meidän tulee parantaa jo työnsä tehneiden sukupolvien asemaa, mutta kaikille menolisäyksille tulisi esittää uskottava rahoitus.

Lisäksi täytyy kiinnittää huomiota opposition tulolähteisiin. Odotin jännityksellä, onko tässä jo neljännen kerran Suomen Pankin ja Sitran tase ryöstettävänä, ja sieltähän se jälleen kerran löytyi. [Välihuutoja]

Arvoisa puhemies! Lopuksi on ilo huomata, että ilmastonmuutos nousee lähes kaikkien puolueiden vaihtoehtobudjetissa esiin. Meidän tulee asettaa kunnianhimoiset mutta samalla realistiset tavoitteet ilmastotoimiin. Suomen tulee saavuttaa hiilineutraalisuus ensimmäisten valtioiden joukossa maailmassa, viimeistään 2045. Myös hiilinielujen vahvistaminen Suomessa ja maailmanlaajuisesti on välttämätön osa ilmastonmuutoksen ratkaisua. Samalla täytyy pitää mielessä, että puuta käytetään maailman pelastamiseen, ei tuhoamiseen. Suomalainen kestävä metsänhoito kestää kaiken vertailun. Puun käyttöä voidaan kestävästi lisätä hallitusohjelman linjauksen mukaisesti ilman, että se on ristiriidassa kunnianhimoisen tavoitteemme kanssa olla hiilineutraali yhteiskunta vuonna 2045.

Puhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja nyt sitten debattikeskusteluun. Pyydän kaikkia niitä, jotka haluavat siihen osallistua, painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan. Aloitetaan heistä, jotka pitivät esittelypuheenvuorot.

15.04 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo, SDP:n veropolitiikan johtavia ajatuksia on se, että laajennetaan veropohjaa, matalilla verokannoilla verotetaan tulevaisuudessa. Siellä, mistä verotetaan, huolehditaan siitä, että se hyödyttää talouskasvua ja työllisyyttä, ja verotetaan sieltä, missä sillä on vähiten haittaa.

Minun kysymykseni kuuluu, ministeri Orpo, teille: pidättekö te aidosti perusteettomana SDP:n lähdeveromallia niille osinkotulon saajille, jotka tällä hetkellä maksavat nollaveroa lähinnä ulkomailta? Se on 400 miljoonaa euroa osana meidän veropolitiikkaa.

Pääministeri Sipilä, totean teille sen, että tämä SDP:n eläkeläislupaus tarkoittaa sitä, että yli 55 000 ihmistä nousee eläkeläisköyhyydestä. Se on arvovalinta. Kyllä meillä siihen rahaa löytyy, jos arvoja halutaan noudattaa oikealla tavalla. Haluan sanoa teille myöskin sen, että tämä Sitran ja Suomen Pankin taseen käyttäminen, taseet työhön, tarkoittaa käytännössä sitä, ettei tarvitse myydä Nestettä, [Puhemies koputtaa] vaan pääsee näistäkin tasetta laittamaan töihin.

15.05 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän siitä, että ministereiltä ei tullut yhtään haukkuja ainakaan perussuomalaisten vaihtoehtobudjettiin, joten lähdän positiivisella mielellä liikkeelle.

Haluaisin huomauttaa, että perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa ei ollut veronkorotuksia, vaan täsmennettyjä veronalennuksia nimenomaan ongelmatilanteisiin ja yrityksen ja työllisyyden parantamiseen. Oikeastaan kiinnitin huomiota siihen, kun pääministeri kehui KD:n ja RKP:n vaihtoehtobudjetteja, että siellä kuitenkin oli veronkiristyksiä myös-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

kin. Eli oletteko te samaa mieltä, että muun muassa kulutusveroihin pitäisi kiristyksiä laittaa, kuten RKP esittää? Olisi mielenkiintoista kuulla.

Pääministeri totesi, että ilmasto on esiintynyt kaikkien budjeteissa, ja olisin kysynyt, mitä mieltä te olette perussuomalaisten ajatuksesta säätää Euroopassa ilmastotulli, että se hillitsisi sellaisten tuotteiden tuomista Eurooppaan ja Suomeen, joissa ympäristöarvoja ei kunnioiteta. Näin saisimme myös tuloja ympäristönsuojeluun. [Puhemies koputtaa] Tämä on ollut perussuomalaisten ehdotus, ja vastakaikua ei kuulu. Hyvä ehdotus, eikö?

15.07 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo, teidän puheenvuoronne alku oli parempi kuin sen loppu, koska alussa sanoitte, että pitäisi käydä rakentavaa, hyvää keskustelua. Yritän nyt omalta osaltani sitä käydä.

Vihreiden vaihtoehtobudjetissa nostetaan yli 26 000 ihmistä ylös köyhyydestä. Se on tärkeä asia tässä tilanteessa, jossa puhutaan muun muassa työttömien peruspäivärahan tasosta ja kaikkein köyhimpien ja vaikeimmassa asemassa olevien ihmisten tukemisesta. Mutta olen samaa mieltä kanssanne siitä, että meidän pitäisi saada aikaan sellainen perusturvauudistus, joka samaan aikaan kannustaa ottamaan vastaan kaikkea työtä, olisi aktivoiva, ja tämä on varmasti yksi seuraavan hallituksen aivan keskeisiä haasteita. Vihreät ovat esittäneet oman perustulomallinsa.

Olisin myös ottanut esiin tasa-arvokysymykset, perhevapaaudistuksen, ylipäättään panostukset osaamiseen, panostukset uuteen teknologiaan. Kaikki tämä luo uutta työtä ja synnyttää uutta työtä Suomeen. Tässä mielessä vihreiden vaihtoehtobudjetti on realistinen.

15.08 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tietopalvelun tekemä työ on äärimmäisen arvokasta, mutta samalla olisi myöskin hyvä olla tietoinen siitä, mitä arvioidaan, kun esimerkiksi lasketaan näitä dynaamisia työllisyysvaikutuksia. Tämän tietopalvelun laskentakaavan mukaan kaikki panostukset sosiaaliturvaan vähentävät työnteon kannustimia, ja siksi lasketaan työpaikkojen määrä miinusmerkkisenä. Jos tällä logiikalla siis poistetaan suomalainen sosiaaliturva kokonaan, niin saataisiin vaihtoehtobudjetti, joka näyttäisi todella hyvältä pelkästään työllisyysnumeroiden näkökulmasta. Samaten tässä arvioidaan, että panostukset koulutukseen ja osaamiseen eivät tuo lainkaan lisää työllisiä ja työpaikkoja. Mitä mieltä ministeri Orpo ja ministeri Sipilä ovat tämän kaltaisesta arviosta? Onko tämä linjassa hallituksen käsityksen kanssa, etteikö koulutukseen ja osaamiseen panostaminen olisi juuri sitä politiikkaa, jota Suomen kaltaisessa maassa kannattaa tehdä niin tasa-arvon kuin työllisyyden näkökulmasta ja joka myös luo huomattavan paljon kestävämpää pohjaa työllisyydelle ja elinkeinoelämälle kuin nämä jatkuvat mittavat veronkevennykset?

15.09 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Det som fattas i regeringens politik är jämställdhetsglasögonen. Svenska folkpartiet är i sin skuggbudget väldigt noga med att försöka få till stånd ett mer jämställt Finland.

Arvoisa puhemies! RKP panostaa vaihtoehtobudjetissaan muun muassa yksinhuoltajiin, koska meille tärkeätä on tasa-arvoinen Suomi ja näemme sen, että lapsiköyhyys on kasvanut juuri yksinhuoltajaperheissä. Sen takia kysyn hallitukselta: ettekö te näe, että yksi vaihtoehtoa korostava panos, mikä voitaisiin tehdä, on purkaa toimeentulotuen ja lapsilisän yksinhuoltajakorotuksen välistä riippuvuutta? Jos sen tekee, se vaikuttaa erinomaisen

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

paljon yksinhuoltajan arkeen. Meidän laskelmissamme se tietäisi 128 euroa lisää käteen kuukaudessa meidän mallissa. Arvoisa hallitus, nyt kun tarvitaan enemmän yhdenvertaisuutta, eikö tämä olisi nyt syytä tehdä? Teillä olisi vielä aikaa tähän.

15.10 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ojensin ennen tätä tilaisuutta omat budjettikappaleet sekä pääministerille että valtiovarainministerille, ja oli kiva huomata, että olitte noteeranneet meidän rakentavan ehdotuksemme. Olemme omasta mielestämme tehneet hyvin tarkat ja tiukat laskelmat. Siinä ei ole mitään ilmaveivejä tehty, eikä siinä ole mitään höttöä. Me emme ole lainanneet rahaa, emme Suomen Pankista emmekä myöskään Sitralta, vaan me olemme yrittäneet keksiä ratkaisuja, millä tavalla meidän vaihtoehtomme olisi sopusoinnussa.

Mutta palaan tähän puheeseen, kun ministeri Orpokin nosti esille, että Suomen täytyy uudistua. Tosiasia on nimittäin se, että jos syntyvyysluvut eivät lähde nousemaan, me olemme erittäin vakavassa tilanteessa sen suhteen, miten Suomi uudistuu, ja haluaisin kysyä: miten hallitus nyt aikoo tarttua tähän haasteeseen? KD on yrittänyt omassa vaihtoehtobudjetissaan esittää useita toimenpiteitä, ja haluaisimme mielellämme kuulla, miten hallitus vastaa tähän haasteeseen, että Suomi oikeasti voisi uudistua jatkossakin.

15.11 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toisin kuin ministeri Orpo antoi ymmärtää, SDP:n vaihtoehto lisää työllisyyttä verrattuna hallituksen vaihtoehtoon.

Arvoisa puhemies! Toisin kuin ministeri Orpo antoi ymmärtää, tästä meidän vaihtoehdostamme ei rohkeutta puutu. Meillä olisi rohkeutta laittaa perhevapaaudistus käyntiin heti. Tällä hallituksella ei ollut rohkeutta siitä päättää. Meillä olisi rohkeutta torjua nuorten syrjäytymistä sillä, että oppivelvollisuutta laajennettaisiin toiselle asteelle heti, koska se, saammeko nuoret koulutukseen ja sitä kautta pitempiä työuria, on aivan keskeinen kysymys sen suhteen, miten pärjäämme tulevaisuudessa. Meillä olisi rohkeutta käynnistää sosiaaliturvauudistus, mutta, arvoisa puhemies, sen lisäksi tarvitaan sydäntä. Ja siinä tullaan tänne verotukseen: Tarvitaan oikeudenmukaisuutta, ja me olemme nyt osoittaneet, että ottamalla finanssisektorin mukaan ja ottamalla ulkomaiset suursijoittajat, jotka nyt on vapautettu veroista listattujen pörssiosinkojen puolella, edes hieman näihin talkoisiin mukaan, kuten olemme esittäneet, sairaanhoitajan ja rakennusmiehen pikkulapsiperheelle, jolla on lapset päivähoitossa, se voisi lisätä jopa 200 euroa kuussa.

Eli rohkeutta ja sydäntä löytyy, mutta kelpaako hallitukselle?

15.13 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä perhevapaaudistus tarvitaan, mutta sen pitää olla kyllä sillä tavalla sydämellä tehty, että se on parannus perheille eikä heikennys. Kun katson SDP:n mallia, niin mikä on esimerkiksi lasten kotihoidon tuen kohtalo siinä? Ei näytä hyvältä. Se johtaisi perheitten valinnanvapauden heikkenemiseen monessa tapauksessa ja taitaa olla ihan suora leikkaus monen perheen toimeentuloon. Me keskustassa haluamme perhevapaaudistuksen, mutta sen pitää olla perheiden ja lasten näkökulmasta tehty. Sen pitää olla parempi kuin nykyinen malli. Ja se vaatii vähän rahaakin. Sitä ei voi tehdä kustannusneutraalilla tavalla. [Timo Harakka: Miksette tehneet?]

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että hyvääkin ensi vuodelle on perherintamalta: esimerkiksi kaikista köyhimpien pienten lasten perheitten tilanne paranee, kun vanhempainpäivärahoja nostetaan 80 eurolla.

Mutta sitten vielä viimeisenä, arvoisa puhemies, yrittäjävähennyksen leikkaus: SDP, te kiristäisitte pienyrittäjien verotusta ja sillä tavalla riskeeraisitte hyvän talous- ja työllisyyskehityksen. Älkää sotkeko sitä myönteistä kehitystä, mikä tässä maassa on. Älkää verotako pienyrittäjiä nykyistä enempää.

15.14 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä, että tämä pienyrittäjien tilanne tuli esiin. Nimittäin jos te tutustutte meidän vaihtoehtomme vaikutusten arviointiin, huomaatte sieltä, että puolet yrittäjistä saa itse asiassa enemmän verrattuna hallituksen vaihtoehtoon. Ja ketkä siellä nimenomaan ovat? Nimenomaan pienyrittäjät. SDP:n vaihtoehdossa pienyrittäjille jää enemmän rahaa kasvuun kuin mitä hallitus tarjoaa.

Ja mitä tulee perhevapaaudistukseen, niin, arvoisa edustaja Kaikkonen, te sanoitte, että perhevapaaudistuksen pitää olla parannus. No, miksi te valmistelitte huonoja malleja? Keskustalla on perheministeri, joka vastaa tästä valmistelusta. Jos me haluamme suomalaisille perheille paremman perhevapaamallin, niin, arvoisa keskusta, arvoisa hallitus, miksi te valmistelitte huonoja malleja?

15.15 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todettiin perhevapaaudistuksen tarve, mutta ei ollut mahdollista toteuttaa meidän mielestämme parempaa uudistusta kustannusneutraalisti, ja teidän esitte kustannusneutraalia mallia jälleen tässä näin. Me lähdemme siitä, että perheisiin pitää panostaa nykyistä enemmän. Lähdemme siitä, että tämä siirtyy seuraavan hallituksen työställe, [Välihuutoja vasemmalta] ja tulemme vaaliohjelmassamme esittämään myös lisää rahoitusta perhevapaaudistuksen toteuttamiseen. Toivomme, että mahdollisimman moni puolue lähtee tähän hankkeeseen mukaan, sillä suomalaiset lapsiperheet ovat ansainneet nykyistä paremmat perhevapaat.

Ja sitten, arvoisa puhemies, tämä yrittäjävähennys: Sehän koskettaa lähes 350 000:ta pienituloista yrittäjää, lähinnä alle 50 000 euroa tienaavia. Elikkä aika paljon pienyrittäjiä siinä joukossa on, joille tilanne olisi heikennys. Ja kyllä se riskeeraa sen hyvän kehityksen, mikä meillä on, kun työpaikkoja syntyy nyt juuri pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, juuri sinne, minne tämä yrittäjävähennys on kohdistettu, niin että ei sitä, kuulkaa, kannattaisi nyt poistaa.

15.16 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunnan tietopalvelun laskelmien mukaan demarien budjetin reformit kurittaisivat yrittäjäperheitä 650 miljoonalla eurolla ensi vuonna, elikkä se siitä yrittäjien verotuksesta.

Edustaja Rinne, vastuullinen puolue ei suunnittele pysyviä menolisäyksiä ja vaalilupauksia kertaluontoisten tulojen varaan. SDP:llä olisi paljon opittavaa maaseudun perinneviisaudesta, ja yksi on sellainen, että siemenperunoita ei kannata syödä. Eli Sitran, Suomen itsenäisyyden juhlarahaston, pääomat käytetään vuosittain Suomen lasten, nuorten, sosiaalityön, ilmaston, koulutuksen, ympäristön tulevaisuusinvestointeihin, joita te peräätte tässä omassa budjetissanne — tulevaisuusinvestointeihin. Ei niitä siemenperunoita kannata syödä. Se kannattaa nyt oppia tässä vihdoinkin viimein, että joka vuosi sitä ei tuoda tänne.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

Ja Rinteen vappusatanen on nyt puolessa vuodessa kutistunut 30 euroon. Jos sama tahti jatkuu kevääseen, niin eläkeläiset ovat kohta maksupuolella sitten vaalien jälkeen, ja siihenhän tämä johtaa.

15.17 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puolueilla on eroja, totta totisesti. Perussuomalaisille tulee ensin suomalainen työ ja yrittäminen ja senkin jälkeen aina suomalainen ensin. Lapsivähennyksen palauttaminen on meidän vaihtoehtobudjetissamme. Lisäksi me emme halua vaikeuttaa maaseudulla asumista, kuten keskusta ja muut puolueet. Autoilun kohtuuttomat kustannukset vaikeuttavat maaseudulla asumista. Me haluamme halpuuttaa kulkemista ja myös teollisuuden kustannuksia.

On hyvä ottaa hieman suhteellisuudentajua, että esimerkiksi Olkiluoto 3 käynnistyesään leikkaa saman verran päästöjä kuin koko Suomen liikenne, jos verrataan siihen, että sama energia tuotettaisiin hiilellä. Meidän kannattaa tehdä sellaista ilmastopolitiikkaa, joka ei heikennä suomalaisen teollisuuden toimintakykyä. Onko hallitus valmis vaikuttamaan EU:ssa niin, että saataisiin ilmastotullit, koska perussuomalaiset haluavat oikeasti parantaa maailmaa?

15.18 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutoksen torjunta on todellakin se yhteinen haasteemme, ja on hyvä, että näissä vaihtoehtobudjeteissa se on nostettu vahvasti esiin. Me vihreät haluamme, että Suomi on hiilineutraali jo vuoteen 2030 mennessä. Aivan kuten valtiovarainministeri totesi, verotus on hyvä ohjauskeino siihen, että ilmastonmuutosta torjutaan. Siksi ihmettelenkin, että fossiilisille kuitenkin edelleen annetaan tuntuvia veronalennuksia, ja niitä me haluaisimme vähentää. Lisäksi me tiedämme, että pelkkä uusiutuvaan siirtyminen, pelkkä kiertotalous ei ole ratkaisu. Tarvitaan myös ylikulutuksen hillintää ja kulutuksen kohtuullistamista. Siksi kysyisinkin: Olemme esittäneet täällä niin lentoveroa kuin muoviveroakin. Miltä nämä vaikuttavat, ja voisiko hallitus ottaa nämä omaan ohjelmaansa?

15.19 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt todellakin tarvitaan inhimillistä ja oikeudenmukaista politiikkaa. Vasemmistoliitto haluaa aidosti kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja. Me suhtaudumme vakavasti siihen, että suomalaisen, laadukkaan terveydenhuollon suuret kompastuskivet ovat hoitopääsy ja asiakasmaksu, ja sen takia vasemmistoliitto esittää parempaa hoitotakuuta. Me esitämme, että kiireelliseen hoitoon pääsee välittömästi ja kiireettömässä tapauksessa hoitoon pääsee viikon sisällä. Julkiselle sektorille on ehdottomasti palkattava lisää sekä lääkäreitä että hoitajia erittäin vaativiin perusterveydenhuollon tehtäviin. Toinen kompastuskivi on asiakasmaksut, joista vasemmistoliitto haluaa luopua kokonaan. Perusterveydenhuolto on paitsi kustannustehokasta myöskin inhimillistä. Ihmisten on päästävä maksuttomasti hoitoon. Ei ole mitään järkeä periä perusterveydenhuollosta, lääkäreiden ja hoitajien vastaanotoista, sellaisia maksuja, joihin ihmisillä ei ole varaa. Se siirtää hoidon painopistettä [Puhemies ko-
puttaa] kalliiseen erikoissairaanhoidon laadukkaasta perusterveydenhuollosta.

15.20 Simon Elo sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näillä opposition varjobudjeteilla — sillä ne todella ovat vain varjo hallituksen budjetista — olisi enemmän pohjaa, jos teidänkin olisi pitänyt opposition puolella neuvotella niistä tavoitteista, summista, sijoituksista, mitä teillä on, niin kuin hallituksen täytyy. Ei hallituksen budjetti ole min-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

kään yksittäisen eduskuntaryhmän tai puolueen budjetti vaan yhteistyön tulos. [Välihuuto- ja vasemmalta]

Tässä tulivat demareilta esille veronkevennykset. Pitää varmasti paikkansa, että sinisen ja sosialistin, sinisen ja punaisen ero on se, että me haluamme keventää tuloverotusta 1,4 miljardia euroa — erittäin merkittävä summa.

Mitä tulee vihreiden vaihtoehtobudjettiin, niin sen ainoa voittajahan on Kallion ratikoilla kolisteleva viiksihipsteri, kaikki muut ovat siinä häviäjiä. Autoilijoille 300 miljoonaa lisää kuluja, ja vielä lentovero päälle. Kun se ei toiminut Ruotsissakaan, niin miksi se toimi si sen paremmin Suomessa?

Ja perussuomalaisten osalta täytyy sanoa, että ainoastaan yksi fakta vie koko pohjan teidän vaihtoehtobudjetiltanne: säilöönnotto, niin kuin te esitätte, kaikille kielteisen päätöksen saaneille turvapaikanhakijoille maksaisi 651 miljoonaa euroa vuodessa, ja tätä summaa [Puhemies koputtaa] ei teidän budjetissanne ole.

15.21 **Thomas Blomqvist r** (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! I SFP:s förslag vill vi förbättra sysselsättningen. Vi gör det bland annat med en skattereform där vi sänker skatten på arbete och får dynamiska effekter, men vi gör det dessutom på det sättet att vi har en hel del sociala överföringar, som riksdagens utredningstjänst har konstaterat att innebär att alla tio inkomstklasser kommer att få bättre disponibla inkomster efter den skattereformen.

Arvoisa puhemies! Olemme vakuuttuneita siitä, että selkeällä ja kannustavalla työllisyyspolitiikalla tehdään taloudellisesti kestävämpi pohja. Me haluamme helpottaa yrittäjyyttä muun muassa tarjoamalla palkkahallintoa pienyrityksille, lisäämällä paikallista sopimista, poistamalla ulkomaisen työvoiman tarveharkinnan ja myös poistamalla perintö- ja lahjaveron sukupolvenvaihdoksista. Miltä tämä ehdotus kuulostaa, arvoisat ministerit?

15.22 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetti lähtee siitä, että me haluamme inhimillisemmän ja kestävämmän Suomen. Meidän satsauksemme lähtevät lapsiperheistä, vanhuksista, koulutuksesta ja turvallisuudesta.

Tuore kunnallisan tutkimussäätiön tutkimus osoittaa sen, että kansalaiset ovat kohutuullisen tyytyväisiä julkisiin palveluihin, kaikkiin muihin paitsi vanhusten palveluihin. Kristillisdemokraatit esittävät omassa vaihtoehdossaan sitä, että meidän on saatava 1 000 uutta hoitajaa. Me tarvitsemme parempaa ja laadukkaampaa vanhustenhoitoa. Moni ikääntynyt tällä hetkellä miettii sitä, miten selvittää taloudellisista haasteista, kun eläkkeitten indeksit on jäädytetty, on leikattu ja toisaalta lääkekulujen omavastuuosuutta on koko ajan nostettu.

Arvoisa hallitus, kun talous kasvaa, kun elämme noususuhdannetta, niin millä tavalla me pystyisimme parantamaan niitten ihmisten elämäntilannetta, jotka ovat itse asiassa olleet rakentamassa [Puhemies koputtaa] koko tämän meidän hyvinvointiyhteiskuntamme pohjan?

Puhemies Paula Risikko: Sitten valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Kalli.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

15.23 **Timo Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, rouva puhemies! Työllisyysasteen nostaminen 75 prosenttiin nykyisestä 72:sta edellyttää nykyisen kaltaista vahvaa työllisyys- ja talouspolitiikkaa. Täällä me olemme nyt kuulleet esimerkiksi SDP:n vaihtoehtobudjetista, jossa on valtavasti hyviä — kansalaisten kannalta — menolisäyksiä. [Timo Harakka: Investointeja!] Kuitenkin pitää todeta, että on epärehellistä perustaa tuloja hötteikölle. Kaikki nämä teidän tulolisäyksenne perustuvat ei voimassa olevaan lainsäädäntöön, vaan tarvitaan lainsäädännön muutoksia, ja se mahdollistaa sen, että ne tulot tulisivat vasta seuraavan vuoden alussa. Lisäksi on syytä muistuttaa, että vastoin voimassa olevaa lainsäädäntöä te edelleen ehdotatte, että Sitrasta ja Suomen Pankista tuloutetaan valtion budjettiin. On täysin epärealistista kuvitella, että tänne vaalien jälkeenkään syntyy sellaista enemmistöä, joka on valmis tällaiseen ryöstöön ja muuttamaan tätä lainsäädäntöä. Teillä on hyvä syy nyt perustella, miksi toistuvasti teette näin. Kertokaa meille.

15.25 **Paavo Väyrynen kp** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ryhmäni ei ole tehnyt omaa vaihtoehtobudjettia. Käytän tämän tilaisuuden sanoakseni pari sanaa Suomen talouden ydinkysymyksestä, Suomen jäsenyydestä euroalueessa.

Suomihan on kärsinyt siitä tavattomasti, kuten vertailu Ruotsiin osoittaa. Jos Suomen talouskasvu olisi viimeisten kymmenen vuoden aikana ollut yhtä nopea kuin Ruotsissa, meidän kansantaloutemme olisi nyt 50 miljardia euroa suurempi, valtiolla ja kunnilla olisi käytettävissään yhteensä noin 25 miljardia enemmän. Kaikki teidän toiveenne voitaisiin toteuttaa, jos olisi pysyttäytytty euroalueen ulkopuolella.

Edelleen ensi vuonna valtio velkaantuu kovaa vauhtia. Tosiasiassa valtion menoista yli 5 prosenttia katetaan ottamalla lisää velkaa. Uusi euroalueen kriisi on tulossa. Suomi kärsii siitä muita enemmän ja joutuu taas velkarahalla tukemaan muita kriisimaita. Suomen on pyrittävä mahdollisimman nopeasti eroon euroalueesta.

Puhemies Paula Risikko: Seuraavaksi valtiovarainvaliokunnan varapuheenjohtaja, edustaja Vähämäki.

15.26 **Ville Vähämäki ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Vaihtoehtobudjetin tavoitehan on nostaa asioita ja ilmiöitä keskusteluun, ei välttämättä niinkään olla aivan täydellisiä.

Me esitämme tässä, että ilmiöpohjainen budjetointi otettaisiin osaksi tulevaa hallitusohjelmaa, ja itse asiassa täytyisi tehdä ilmiöpohjainen hallitusohjelma ja valita vaikkapa viisi ilmiötä, mitä me lähdemme tulevan hallituksen aikana sitten taklaamaan. Ne voisivat olla vaikka ilmastonmuutos, kestävä kehitys, ja siellä apuna voisi olla ilmastotulli ja siitä saavat tulot. [Eduskunnasta: Kannatetaan!] Työn ja sosiaaliturvan yhteensovitus eli sotu-uudistus täytyisi tehdä. Työn tekeminen ja vastaanotto täytyy saada kannattavaksi, työllisyysaste ylös ja samalla ostovoimaa lisää kotitalouksille. Elinikäinen oppiminen, innovaatiot, koulutukseen täytyy panostaa. Sitten asuminen, eläminen, liikkuminen, niiden kustannuksia täytyy alentaa. Köyhän asia ei saa tässäkään kohtaa unohtua. Sitten täytyy vielä löytää niitä uusia töitä, uusia kasvun lähteitä. Ne voisivat olla matkailua, akkuteknologiaa, uusia innovaatioita. [Puhemies koputtaa] Tässä ovat meidän ideamme.

15.27 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Vähämäen rakentava puhe oikein korostaa sitä, että ikävä kyllä ministeri Orpo unohti oman lupauk-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

sensa olla rakentava alle minuutissa. Tuttu ylimielisyys tuli esiin ja SDP:n mallista väitteitä, jotka eivät pidä paikkaansa.

Toisin kuin hän väitti, SDP alentaa työn verotusta ja alentaa enemmän kuin hallitus. Jokainen pieni- ja keskituloinen palkansaaja, eläkeläinen hyötyy enemmän kuin hallituksen budjetissa. SDP:n malli hyödyttää jopa 4 700 euron kuukausituloihin asti. Huolehdimme keskiluokasta paremmin kuin kokoomus. Ja huolehdimme pienyrityksistä paremmin, kaltaisistani, sillä SDP on perinteisesti suutarien ja räätälien puolue. Ja toisin kuin hän väitti, SDP:n vaihtoehto lisää työllisyyttä 7 000 hengellä verrattuna hallituksen malliin. Teemme merkittävät uudistukset, jotka tältä hallitukselta jäivät tekemättä. Todistamme, että budjetti voi olla oikeudenmukainen ja samalla valtiontaloudellisesti vastuullinen.

Koulutusleikkauksiin ja osaamisen heikentämiseen tulee nyt täyskäännös, sinne sijoitamme 600 miljoonaa, ja peruspalveluihin lähes yhtä suuren investoinnin, tuhat lääkäri- ja hoitajakäsiä perusterveydenhuoltoon.

Puhemies Paula Risikko: Sitten otetaan valtiovarainvaliokunnan jaostojen puheenjohtajia.

15.28 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aluksi haluaisin tuohon Elon kommenttiin mainita siitä, että kun perussuomalaiset esittävät kielteisen turva- paikkapäätöksen saaneiden säilöön ottamista, niin ennen kaikkea me haemme sitä, että Suomen turvallisuutta lisätään. Jos meillä kuljeskelee täällä vapaana noin 400 henkilöä, joilla on kytköksiä terrorismiin, ja heitä ei saada maasta ulos, niin edes heidät otettaisiin säilöön.

Toisekseen täytyy ymmärtää se, että turvallisuus maksaa, ja siihen perussuomalaiset ovat lisäämässä määrärahoja, muun muassa poliiseille ja Rajavartiolaitokseen ja moneen muuhun toimintaan.

Perussuomalaisten tavoite on lopettaa haittamaahanmuutto kokonaan. Suomen tie ei voi olla Ruotsin tie. Ruotsissa monet naiset elävät turvatonta elämää. Siellä ei monessa paikassa uskalleta edes iltaisin enää liikkua. [Li Andersson: Mene joskus käymään!] Suomesta tulee tehdä pikaisesti epähoukutteleva maa haittamaahanmuutolle. Tämä säästää lyhyelläkin aikavälillä satoja miljoonia ja pidemmällä aikavälillä miljardeja euroja. Tästä on kysymys.

Arvoisa puhemies! Tutustukaa näihin oikeudenmukaisuuden paketteihin, mitä meillä on. Esimerkiksi 36 miljoonaa euroa pitäisi saada nopeasti sisäilmasairaiden auttamiseksi.

Puhemies Paula Risikko: Edustaja Viitanen ja sen jälkeen pääministerin aikataulujen vuoksi pääministeri.

15.30 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä puhutaan nyt näistä uudistuksista, niin se, minkä näkisin todella tärkeänä SDP:n vaihtoehdossa, on se, että me haluamme panostaa esimerkiksi lapsiin ja nuoriin siten, että kaikilla on oikeus harrastaa. Ottaisimme käyttöön Islannin mallin mukaisesti Suomen mallin, joka tähän liittyy. Samoin tekisimme hyvän uudistuksen sen suhteen, että kaikille nuorille tarjottaisiin maksuton toinen aste. Hyvin tärkeä, hyvin tärkeä painopiste, ja näillä katsotaan tulevaisuuteen.

Puhemies! Minun on kyllä ihan pakko todeta tähän kohtaan, kun kuuntelen tätä keskustelua, että kyllä nyt on pääministeri Sipilän hallituksessa ja hallituspuolueilla hyvin kylmä

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

linja. Kun täällä puheenjohtaja Rinne yrittää puhua eläkeläisten puolesta, niin täällä heti kerrotaan, että nyt on rahat loppu, ja vähän niin kuin aliarvioidaan tätä aloitetta, joka on hyvin tärkeä. On totta, että eläkeläisillä on toimeentulo-ongelmia. Meidän vaihtoehdossamme puututaan näihin konkreettisella tavalla — eikä vain vaadita viikonloppupuheissa tällaisia eläkeläisköyhyyden torjuntapaketteja, ja sitten leikataan eläkettä, niin kuin hallituspuolueet tekevät. [Puhemies koputtaa] Me aidosti tässä kirjassa parannamme eläkkeensaajan toimeentuloa. Minä toivoisin, että hallitus ottaisi tämän tosissaan eikä vain naureskeliisi. [Ben Zyskowicz: Ettehän te ota itsekään! Missä se satanen on?]

15.31 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Rinne, te olette julkisuudessa ottanut kantaa Suomeen tuleviin hakkuisiin. Silloin kun johdavat poliitikot ottavat kantaa metsäpolitiikkaan ja arvioivat hakkuiden määrää, niin hyvin herkällä korvalla sekä suomalaiset että kansainväliset investoijat kuuntelevat, että mikä on suomalaisen metsäpolitiikan tuleva linja.

On erittäin vakava seuraus sillä, jos lähdetään meidän tulevia metsäpoliittisessa ohjelmassa todettuja hakkuumääriä pienentämään poliitikkojen toimesta. Tällä hetkellä Kuopioon suunnitellaan Finnulp-tehdasta. Se on Euroopan nykyaikaisin havusellutehdas. Mitähän mahtavat nämä investoijat ajatella, kun he eivät ole varmoja, voidaanko siellä ympäristössä hakata puita? Miten te perustelette omaa metsäpoliittista linjaanne, edustaja Rinne?

Puhemies Paula Risikko: Anteeksi, pääministerin vuoro oli nyt. Olkaa hyvä.

15.32 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yrittäjävähennys on tässä noussut monta kertaa esille. Vuonna 2017 sen sai 344 000 asiakasta, ja pääosa heistä, noin 80 prosenttia, oli alle 55 000 euroa tienaavia. 35 prosenttia näistä oli alle 25 000 euroa tienaavia tavallisia suomalaisia pienyrittäjiä. [Välihuutoja]

Huomisessa valtioneuvoston istunnossa tulee kaksi asiaa. Toinen on perheen yrityksen ei-omistavan perheenjäsenen työttömyysturva. Se laitetaan viimein kohdalleen. [Riitta Myller: Se on oikein!] Tästä tulee esitys eduskuntaan. Huomenna myöskin päätämme täydentävästä budjettiesityksestä, ja siinä eduskunnalle tulee hieman enemmän nyt sitten jakamatonta varausta, joten näitä monia täällä nousseita asioita voidaan pistää sitten eduskunnassa kuntoon. [Antti Lindtman: Hyvä!]

Uudistuksista: Perhevapaaudistus täytyy tehdä, se tulee maksamaan, sitä ei voi tehdä kustannusneutraalisti. Samoin sosiaaliturvauudistus, iso uudistus, sitä valmistellaan seuraavaa hallitusta ja seuraavaa eduskuntaa varten. Työ on täysillä jo käynnissä.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan vielä ne paikalla olevat jaostojen puheenjohtajat, jotka eivät vielä ole saaneet puheenvuoroa, ja sen jälkeen debattia jatketaan. — Eli Juhantalo seuraavaksi, työ- ja elinkeinojaosto.

15.34 Kauko Juhantalo kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Vuosien varrella on ollut havaittavissa, että vaalien lähestyessä vaihtoehtobudjetit paisuvat sellaisiksi, että jokainen kivi ja kanto kaivetaan esiin ja pyritään joku hyvä löytämään, ja se on yleensä epärealistista politiikkaa, jota nyt SDP johtaa täällä.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

Kun vertasi näihin puheisiin, joita pääministeri ja ministeri Orpo pitivät, kyllä tulee vaakuuttuneeksi siitä, että hallituksen linja on täysin oikea. Elinkeinopoliittisesti ajatellen meidän työllisyyden ja työttömyyden suhde on vakava asia tänä päivänäkin, ja pitää löytää 270 000 henkilölle työtä. Kun 110 000 varmaan on työpaikkoja vapaana, meillä on suuri ongelma tässä maassa, miten työtä saadaan lisää. Kun 1 prosentti työttömyydestä saadaan pois, se tuo julkiseen talouteen 1,4 miljardia euroa, ja tässä mittasuhteessa voidaan nähdä, miten tärkeitä summia ovat nämä työllisyysnumeroiden kasvut. Se on oikea linja, mitä hallitus esittää täällä.

15.35 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten lähtökohta on se, että ensin täytyy työllä ja yrittämisellä saada jaettavaa ja sitten vasta jaetaan, niin kuin puheenjohtaja Meri totesi. Tässä suhteessa meillä on paljon tässä vaihtoehtobudjetissa toimenpiteitä, jotka eivät ole määrärahakysymyksiä vaan sisällöllisiä lainsäädäntö- ja uudistusasioita, tärkeitä asioita.

Sitten niitä kohteita, joita pitää rahoittaa, on koulutus. Meillä on koulutuspaketti täällä ja siihen liittyvät järjestelmäuudistukset. Asumisen halpuutus: Asuminen koskee meitä jokaista. Meillä on 7 000 asunnotonta, heillekin pitää järjestää asunto. Perusturvaa, joka oman jaostoni osalta on tärkeä, on parannettava. Täällä on mainittu, että meillä on sukupolvi, joka on rakentanut tämän hyvinvoinnin ja elää hyvin heikossa asemassa. Tämä on hallituksen budjetista unohtunut. Siihen me haluamme panostaa. Ja kaikkein tärkein asia koko kansalle on turvallisuus, ja siihen myös vahva panostus on perussuomalaisten pake-tissa.

Puhemies Paula Risikko: No niin, nyt ovat kaikki paikalla olevat jaostojen puheenjohtajat käyttäneet puheenvuoron. Seuraavaksi mennään valtiovarainvaliokunnan jäseniin.

15.36 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Eestilälle olisin todennut hakkuista, että suomalainen metsänhoito on maailman kärkiluokkaa ja suomalainen metsäteollisuus on tehnyt paljon päästöjen hillitsemiseksi ja raaka-ainetehokkuuden parantamiseksi. Nykyinen hakkuutaso ei ole liikaa, ja hakkuita voidaan lisätä, kun onnistutaan vahvistamaan esimerkiksi maatalousmaiden hiilinieluja. Asiantuntijoitten mukaan tämä on täysin mahdollista, ja tätä pitää määrätietoisesti myös tavoitella. Nykyisten ja uusien metsäteollisuuden hankkeiden raaka-ainehuolto onkin turvattava, ja meillä on Suomessa onneksi vireillä monia hankkeita. Mainitsitte Finnulpin, ja meillä myös pohjoisessa ovat sotien jälkeen metsät tulossa pätehhakkuuikään, ja siellä on myös vireillä Boreal Bioref, joka työllistäisi jopa 2 700 työntekijää rakennusaikana, samoin kuin sitten Kemissä on Metsä-konserniin kuuluva Metsä Fibre. Tietenkin toivotaan, että mahdollisimman moni näistä lähtisi liikkeelle, ja uskon kyllä, että meillä hyvällä metsänhoidolla ja hiilinielut turvaamalla ovat myös työpaikat turvattavissa.

15.37 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä keskustelussa käydään läpi opposition vaihtoehtobudjettien edut ja puutteet ja korostetaan hallituksen budjettiesitysten etuja. On ehkä hyvä todeta hallituksenkin tekemien talousarvioesitysten heikkoja kohtia.

Ikävä kyllä Suomen tila tämän hallituskauden päättyessä on se, että ilmastopolitiikka laahaa tavoitteista jäljessä, oppimistulokset laskevat ja köyhien tilanne on heikentynyt en-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

tisestään. Hallitus ei ole kiristämässä ilmastopolitiikkaa IPCC:n raportin seurauksena. Sen sijaan hallitus on leikannut koulutuksesta noin 900 miljoonaa euroa. Hallitus on jatkanut sosiaaliturvan leikkauksia, jatkaa myös ensi vuonna, vaikka talous kasvaa ja jaettavaakin jo löytyisi. Ja hallituksen talouspolitiikka on tuoreiden vaikutusarvioiden mukaan myös heikentänyt sukupuolten välistä tasa-arvoa. Totean tässä nyt nämä heikkoudet sen vuoksi, että kysyisin: mitä korjauksia itse aiotte näihin puutteisiin esittää ensi vuoden talousarvio-osanne?

15.39 Lauri Ihalainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pyysin puheenvuoroa siinä vaiheessa, jolloin keskusteltiin pk-yritysten tilasta. Pk-yrityksien toimintaedellytyksiä pitää Suomessa parantaa, heidän kansainvälistymistään pitää edistää. Yrittäjävähennystä vaikuttavampia toimia on. Yrittäjävähennys ei täytä hyvän yritystuen kaikkia keskeisiä kriteereitä. Me olemme esittäneet tässä vaihtoehtobudjetissa alvin alarajan nostamista, ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen liittyvää verokannustinta, työllistämissetelin käyttöönottamista ja pk-yritysten kansainvälisille markkinoille pääsyn ja arvoketjuun kiinnittymisen tukemista monella tavalla. Ne ovat vaikuttavampia toimenpiteitä kuin nyt paljon keskusteltu yrittäjävähennys.

Minä toivoisin, että hallituspuolueista joku kysyisi, millä me täytämme tämän 200 miljoonaa meidän budjetissa harmaan talouden torjunnasta. Mielelläni vastaisin kohta siihen.

15.40 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valtiovarainministeri Orpo, toivoitte oppositiolta uudistuksia. Ainakin vasemmistoliiton vaihtoehtobudjetti pitää sisällään monia uudistuksia: verouudistuksen, perhevapaaudistuksen, sosiaaliturvauudistuksen, yritystukiudistuksen ja niin edelleen. Ja sama koskee myös muita oppositioryhmiä. Oikeastaan kysymys kuuluu, kuinka paksu kirja tulee teidän uudistuksistanne tältä vaalikaudelta. Ei taida tulla maailman paksuin kirja, taitaa tulla maailman ohuin kirja. [Ben Zyskowiec: No ei varmasti!] Te lupasitte vaalikauden alussa, että vatulointi loppuu, mutta mitä muuta tämä vaalikausi on uudistusten suhteen ollut kuin vatulointia? Ainoa, minkä saitte aikaan, oli veitsi kurkulla tehty palkansaajia kurittava kiky-sopimus, jonka hyvistä ansioista te otatte aina palkinnon itsellenne, mutta vaikenette silloin ja pistätte palkansaajien syyksi, kun puhutaan lomarahojen leikkauksista tai palkattomasta työajan pidentämisestä ja niin edelleen. Elikkä uudistuksia todella tarvitaan, ja ainakin vasemmistoliitto on niihin valmis, mutta teidän näyttönne uudistusten kokonaismäärän suhteen ovat liian vaatimattomat.

15.41 Ben Zyskowiec kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei ole uutinen se, että demarit kiristävät yrittäjien verotusta ja antavat eläkeläisille katteettomia lupauksia. [Pia Viitanen: On juuri kerrottu toisin!] Ei ole uutinen se, että perussuomalaiset leikkaavat kehitysyhteistyöstä. Eikä ole uutinen se, että vasemmistoliitto aikoo tulonsiirtoihin laittaa satoja miljoonia lisää.

Mutta se on uutinen, että vihreät esittävät sellaista varjobudjettia, joka vähentää työllisyyttä 21 000:lla — siis työttömiä lisää 21 000. Kokoomuksen mielestä työttömiä on liikaa, eikä liian vähän, kuten vihreiden mielestä. Olen ollut pitkään eduskunnassa enkä muista tilannetta, jossa mikään oppositiopuolue olisi esittänyt sellaista varjobudjettia, jossa kymmenillä tuhansilla lisätään työttömien määrää. Tästä vihreiden varjobudjetista ei ole riittävästi uutisoitu, ehkä se vanha mies puri koiraa -teoria ei enää pidä paikkansa. Kysyn

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

nyt puheenjohtaja Haavistolta, tai kuka teistä on nyt omien mokien selitysvuorossa: miksi te esitätte työttömyyden lisäämistä?

15.42 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowitzilta ehkä jäi minun aikaisempi puheenvuoroni kuulematta, viittasin silloin ministeri Orpon huoliin.

Vihreät nostavat köyhyydestä yli 26 000 ihmistä tällä budjettiesityksellä, muun muassa lisäämällä työttömän peruspäivärahaa — erittäin tärkeä asia. [Ben Zyskowitz: Sekö on tärkeämpää kuin työpaikat?] Samaan aikaan — kerron teille — meidän nykyinen sosiaaliturvajärjestelmä toimii niin, että siinä on näitä kannustinloukkuja, kuten te, edustaja Zyskowitz, erittäin hyvin tiedätte, ja vihreät ovat esittäneet, totta kai, koko perusturvajärjestelmän uudistamista. Me olemme kannattaneet perustulon tapaista kannustavaa mallia. [Sari Sarkomaa: Te ette vastaa kysymykseen!] Totta kai nämä kulkevat yhdessä. Mutta tämä laskelmapohja, jota tietopalvelu esittää, tulee näistä luvuista, jotka ovat nykyisten mallien mukaisia. Me esitämme mallien muutosta. Te tiedätte sen hyvin.

15.43 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Haavisto, kyllä minä tiedän, mistä tietopalvelun laskelmat tulevat, ja ne ovat ne samat laskelmat, ja se on se sama tietopalvelu, jota te aina keuhutte. Edustaja Alanko-Kahiluoto käyttää täällä harva se kuukausi puheenvuoron, missä hän ylistää sitä, miten eduskunnan tietopalvelu on pystynyt laskemaan hallituksen tekojen seuraukset. Samoin te, vihreät, aina vaaditte etulinjassa, että hallituksen tekemät vaikutusarviot eivät ole riittäviä. Nyt te esitätte sellaista varjobudjettia, jossa työttömien määrä kasvaa — siis ei pienene vaan kasvaa — 21 000:lla, ja kun minä kysyn, miksi te esitätte, niin te selittelette jotain eri tulonsiirtomalleista. Ei se ole mikään vastaus. Kertokaa, miksi te esitätte sellaista varjobudjettia nyt tänne, jolla työttömien määrä kasvaa 21 000:lla. Mitä tällä työttömien määrän kasvattamisella saavutetaan? Ja kun puhutte köyhyydestä, eikös se ole pahin köyhyyttä luova tekijä, että työttömien määrää kasvatetaan?

15.44 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Edustaja Zyskowitz, minusta tuntuu, että te ette kuitenkaan oikeasti ole huolissanne köyhien määrän lisääntymisestä, siitä tilanteesta, joka köyhillä perheillä Suomessa tällä hetkellä on. [Sari Sarkomaa: Oijoi!]

Tämän vuoksi esitämme omassa vaihtoehtobudjetissamme, että myöskin köyhyyteen aivan suoraan puututtaisiin tällä esitetyllä tavalla. Samaan aikaan puhutaan nyt, eikö niin, heti sote-uudistuksen jälkeen perusturvamallin uudistuksesta toivottavasti seuraavalla hallituskaudella, ja sen pitää olla kannustava perusturvamalli, jotta sitten kaikki ottaisivat vastaan myöskin tilapäistä työtä, satunnaisempaa työtä ja muuta. Tällä hetkellä malli ei ole tämä. Tämän kaiken olemme tässä vaihtoehtobudjetissamme sanoneet hyvin selkeästi. Samaan aikaan, kun esitämme köyhien tilanteen helpottamista, esitämme tätä kannustavaa mallia. Ei kai siinä ole mitään kummallista. [Välihuutoja]

Ehkä sellainen asia, jonka voi tässä vielä sanoa: Koulutuslisäyksiä ja koulutuspanostuksia ei kuitenkaan ole tässä eduskunnan laskentamallissa huomioitu. Eli se, että maassa lisätään koulutuksen tasoa, vaikuttaa kyllä myöskin työllisyyteen. Tiedätte sen hyvin. [Ben Zyskowitz: Ensi vuonnako?]

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

Puhemies Paula Risikko: Otetaan edustaja Andersson ja edustaja Rinne, ja sen jälkeen ministereitten vastaukset lyhyesti.

15.45 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totean taas kerran edustaja Zyskowiczille saman, minkä sanoin jo aikaisemmin: tietopalvelun tekemä työ on äärimmäisen arvokasta ja tärkeää.

Samaten on syytä kiinnittää huomiota siihen, mitä arvioidaan, kun näitä arvioita tehdään. Työllisyysvaikutuksia on vaihtoehtobudjettien osalta arvioitu ansiotuloveron kevennysten, siihen tehtävien muutosten, sekä sosiaaliturvaan tehtävien muutosten näkökulmasta. Käytännössä se kaava menee niin, että kaikkien ansiotuloveron kevennysten arvioidaan lisäävän työllisten määrää ja kaikkien panostusten sosiaaliturvaan arvioidaan vähentävän työllisten määrää. Se tarkoittaa sitä, että niiden puolueiden osalta, jotka ovat esittäneet tuntuvia parannuksia sosiaaliturvaan köyhyyden vähentämiseksi, työllisten määrä näyttää miinusmerkkiseltä. Mutta kysyn, edustaja Zyskowicz: Onko maailma teidän mielestänne näin yksinkertainen? Oletteko samaa mieltä siitä, niin kuin tietopalvelun laskelmien logiikan mukaan, että panostukset koulutukseen eivät ole relevantteja työllisyyden parantamisen näkökulmasta? [Puhemies koputtaa] Sitähän ei ole huomioitu tässä laskemiskaavassa. [Puhemies: Aika!] Ei ole myöskään huomioitu niitä esityksiä, mitä me olemme tehneet sosiaaliturvan uudistamiseksi ja työvoimapalveluiden vahvistamiseksi.

15.46 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo, on tärkeätä puhua ilmastonmuutoksesta, koulutuksesta, perhevapaajärjestelmästä, kaikista niistä suomalaista yhteiskuntaa kestäväällä tavalla 2030-luvulle valmistavista asioista ja niitten käyntiin laittamisesta. Mutta aivan yhtä tärkeätä on kyllä puhua eläkeläisten asemasta. Meillä on toistasataatuhatta eläkeläistä, jotka ovat tehneet pitkiä työuria ja rakentaneet suomalaista yhteiskuntaa, ja kyllä näille ihmisille kuuluu kunnioitus suomalaisessa keskustelussa. Olen tosi pahoillani siitä, että te hallituksen edustajana esitätte kovin kylmää politiikkaa näille ihmisille, kovin kylmää ja ylimielistä politiikkaa. Oli ikävää kuulla edustaja Jokisen mielipiteitä eläkeläisten tulevaisuudesta. Todella kylmää ja ylimielistä politiikkaa kokoomukselta, näin haluaisin sanoa.

Pääministeri Sipilä sanoi, että voitaisiin käyttää tätä jakamatonta varaa nyt jollakin tavalla täällä tulevien hyvien esitysten ja ajatusten toteuttamiseksi. Kysyn teiltä, ministeri Orpo: voitaisiinko tätä eläkeläisten tilannetta lähteä korjaamaan nyt yhdessä tästä eteenpäin?

Puhemies Paula Risikko: Sitten ministeri Orpo. Tässä pitkälti tuli kysymyksiä debatin aikana, ja myönnän teille 5 minuuttia ja sitten ministeri Saarikolle 3 minuuttia.

15.48 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo:** Arvoisa rouva puhemies! Minusta on ikävä väittää, että allekirjoittanut tai hallitus tai edustamani kansanliike ei välittäisi niistä ihmisistä, jotka ovat olleet rakentamassa Suomea.

Edustaja Rinne, me lähemme vastuulliselta pohjalta, kestävältä pohjalta. Paras tapa huolehtia ikääntyvistä ihmisistä, pitää huolta senioreiden palveluista, turvallisesta yhteiskunnasta on se, että me pidämme huolta työllisyydestä ja julkisen talouden tasapainosta. Valitettavasti teidän lupauksenne — eri puolille kaikkea hyvää — tarkoittavat sitä, että julkiset menot nousevat kattoon. Teidän täytyy korottaa verotusta eri puolilta, jotta saatte ra-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

hoitettua tämän yhtälönne, mikä tarkoittaa työllisyyden ja kasvun tyrehtymistä. Tämä yhtälö ei toimi. Meidän pitää katsoa tulevaisuuteen: meillä on satojen miljardien eläkelupaus, meillä on satojen miljardien palvelulupaus tässä maassa, ja me emme voi tuhota sitä vastuuttomalla politiikalla, vaan siitä on pidettävä huolta korkealla työllisyydellä, dynaamisella yhteiskunnalla ja kasvulla. [Vasemmalta: Verotuloilla!]

Mutta, edustaja Rinne, mainitsitte näitä tärkeitä asioita, kuten ilmastopolitiikan, ja se on totta. On totta, että se on todella tärkeää, mutta annan esimerkin, kuinka vaikeaa tämän budjetin tekeminen teillekin näyttää olevan. Te ilmastomarssilla kuukausi sitten lupasitte ajaa fossiiliset tuet alas. Te olette esityksessänne nostamassa energiaveron palautuksen teollisuudelle korkeimpaan tasoon — eli 20 miljoonaa lisää fossiilisten tukeen — ja samaan aikaan nostamassa voimalaitosveroa 85 miljoonaa — eli vesivoiman, tuulivoiman, ydinvoiman, jotka ovat päästöttömiä energiamuotoja. Edustaja Rinne, ei tässä ole mitään järkeä. [Arto Satonen: Ei tässäkään!]

Mitä tulee tähän kokonaisuuteen, niin minusta on aivan oleellista katsoa koko ajan tulevaisuuteen. Minä olen todella tyytyväinen siitä, että hallitus omassa esityksessään pystyy nyt, kun meillä on vahvempaa maata jalkojen alla, panostamaan tutkimukseen ja tuotekehitykseen: Suomen Akatemian pysyviä valtuuksia 50 miljoonaa euroa lisää, Business Finlandille yritysten kanssa tehtävään tutkimukseen ja tuotekehitykseen, yliopistoyhteistyöhön toistasataa miljoonaa. Suomen rehtorit, tutkijat ovat kiittäneet näitä päätöksiä. Tämä on esimerkki siitä, miten pitkäjänteisellä, määrätietoisella politiikalla pystytään vaikuttamaan. [Välihuutoja vasemmalta] — Me pystymme vaikuttamaan asioihin.

Mitä tulee sitten näihin reformeihin, kyllä, vasemmistoliitto esittää paljon reformeja. Itse olen niistä vain kovin eri mieltä, ja tämä ei teitä varmasti yllätä. Mutta kunnia sille, että esitätte.

SDP:n vaihtoehdosta: Sieltä löytyy perhevapaa- ja sotu-uudistukset. Ne ovat hyviä reformeja. Niistä lohdutan ja kerron, että sotu-uudistusta valmistellaan. Tämä hallitus tekee vastuullisesti pohjaa sotu-uudistuksen toteuttamiselle seuraavalla vaalikaudella. Teemme vastuullista työtä sen toteuttamiseksi, ja perhevapaaudistus pitää tasa-arvon vuoksi saada aikaan. Valitettavasti myöhemmin kuin ennemmin, mutta se on saatava aikaan. [Paavo Arhinmäki: Onko se vastuullista politiikkaa, jos vasta myöhemmin?]

Koulutus on kaiken perusta, mutta me olemme joutuneet tekemään sen, että me tasapainotamme ja tervehdytämme suomalaisen talouden, jotta me voimme taas panostaa tulevaisuuteen.

Mutta tulevaisuudesta kun puhutaan tässä salissa, niin on todella vastuutonta käyttää tulevien sukupolvien piikkiin rahoja, varsinkin vaalilupauksen täyttämiseen. Sitä minä en hyväksy.

Puhemies Paula Risikko: Ja sitten ministeri Saarikko, 3 minuuttia. Sen jälkeen debatti jatkuu.

15.51 **Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitoksia sosiaalidemokraateille Islannin mallin, mitä tulee nuorten syrjäytymisen torjuntaan, tuomisesta vahvasti suomalaiseen keskusteluun. On erittäin hyvä, että uskallamme katsoa Suomen rajojen ulkopuolelle — vaikka olemme monin tavoin erinomainen maa — niissä asioissa, joissa huomaamme jonkun tekevän jotakin meitä paremmin. Me olemme kaikki täällä jakaneet yhteistä huolta pikkulapsivaiheesta ja perhevapaista. Mutta huo-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

mio niihin kriittisiin vuosiin yläasteella, toisen asteen ensimmäisinä vuosina, on Islannissa osoittautunut oleelliseksi muutokseksi nuorten hyvinvoinnin lisäämisessä. Mikä parasta, sen mallin toteuttaminen kansallisesti ei ole automaattisesti edes budjettikysymys, vaan yhteisen tahdon kysymys kunnissa ja valtion tasolla. Jatkan mielelläni kaikkien puolueiden kanssa aiheesta keskustelua, jossa pohdimme perheiden tukemista erityisesti yläastevuosina ja nuoruuden alkuvuosina. [Antti Rinne: Hyvä!] Siinä on löydetty jotakin hyvin oleellista.

Sitten, arvoisa puhemies, peruspalveluista erityisesti vasemmistoliitto nosti paljon huolia esiin. Te teette esityksiä selkeästi resurssien lisäämisestä. Oma ajatukseni, joka kyllä aidosti on taloudellisesti kestävämmällä pohjalla: peruspalveluiden ja niiden vaikuttavuuden lisääminen on kaikkein oleellisinta. Tehdään oikeita asioita oikeille ihmisille oikeaan aikaan. Kaksi ratkaisua: Vahvistamme työnjakoa ammattilaisten välillä — mitä voi tehdä hoitaja, mitä voivat tehdä lääkäri ja muut ammattilaiset. Toinen huomio, josta te ette pidä: Valinnanvapaus lisää peruspalveluiden saatavuutta. Se lisää saatavuutta ja takaa sitä kautta nopeamman hoitopääsyn ja paineiden vähentämisen erikoistason kalliimmissa palveluissa.

Totean asiakasmaksuista, jotka myöskin nostitte esiin: Se on hallituksen esitysten listoilla ja tarkoitus tuoda eduskuntaan lähiviikkoina. Se on sosiaali- ja terveystieteiden kiinni — ehdittehän tuon laajan ja tärkeän kokonaisuuden käsitellä?

Arvoisa puhemies! Viimeisimpänä perhevapaista, jotka nousevat tässäkin keskustelussa esiin: Ei minua harmita tunnustaa, että tämän hallituksen painopistevalinta hallitusneuvotteluissa oli lapsiperhepalvelut. Me yhdessä totesimme, että se on kaikkein kiireellisintä muutos. Karkaavat kustannukset ja lisätarve — lastensuojelussa inhimillisesti katsoen suunta on käännettävä ennaltaehkäisyyn ja ajoissa auttamisen suuntaan. Siksi kaikki resurssit kohdennettiin perhepalveluiden parantamiseen, perhekeskuksiin, lastensuojelun uudelleen otteeseen. Sillä on ollut vaikutusta, se näkyy kaikissa Suomen tulevaisuuden maakunnissa jo nyt. Ja me teimme satsauksen myös siihen, että kuntien rahoitusta vahvistettiin viime hallituksen laatiman sosiaalihuoltolain pohjille, niin että lapsiperheiden kunnallista kotiapua olisi saatavilla helpommin.

Mitä tulee perhevapaaseen, arvoisa puhemies, niin on ihan hyvä, että kaikki puolueet kannattavat sitä, mutta pitää tunnustaa, että se ei ole hokkuspokkustempu työllisyyteen. Kustannusneutraalin perhevapaan esittäminen [Puhemies koputtaa] tarkoittaa suomeksi massiivista ja merkittävää leikkausta perheiden valinnanvapauteen ja kotihoidon tukeen. Tämä on ihan ok, mutta se pitää myöntää.

Puhemies Paula Risikko: Ja sitten debatti jatkuu.

15.55 Eeva-Johanna Eloranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Osaaminen on tärkein ainesosa tulevan kasvun luomisessa. Laadukas koulutus, koulutettu väestö ja kunnolliset panostukset tutkimukseen, tuotekehitykseen ja innovaatioihin ovat ihan avainasemassa. Me olemme pitäneet Suomessa näitä aika itsestäänselvyyksinä tähän asti mutta nyt oikeastaan ensimmäistä kertaa olemme tilanteessa, jossa tulevien sukupolvien koulutustaso uhkaa jäädä matalammaksi kuin aikaisemmin. Ilman toisen asteen tutkintoa jää lähes 15 prosenttia ikäluokasta, ja samaan aikaan näistä pelkän perusasteen varassa olevista vain alle puolet on töissä. Tilanne on erittäin huolestuttava, sillä muun muassa teknologian murroksen ja digitalisaation mukanaan tuoma työelämän murros ja kansainvälinen kilpailu

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

lu edellyttävät meiltä entistä parempaa osaamista kaikilla koulutusasteilla. Osaamisen pitää olla Suomen tulevaisuusteema, kaikkein tärkein niistä, sillä se luo edellytykset ihan kaikelle hyvinvoinnillemme. SDP:llä on tämä meidän osaamispolkumme, josta täällä onkin jo ollut keskustelua, mutta on aika vaikea ymmärtää, miksi Sipilän hallitus ei näytä olevan samoilla linjoilla meidän kanssamme. Tähän olisi kiva saada vastauksia.

15.56 Kimmo Kivelä sin (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Viime aikoina on ollut paljon keskustelua maksuttomasta toisen asteen koulutuksesta. Vihreät ja vasemmistoliitto arvioivat sen kustannuksiksi noin 80 miljoonaa, Kuntaliitto arvioi niiden olevan satoja miljoonia, mutta sosiaalidemokraatit rakentavat tämän 20 miljoonalla sisällyttäen tähän myös oppivelvollisuuden laajentamisen. Tämä tuntuu varsin erikoiselta.

Ja en malta tässä yhteydessä olla sanomatta sitä, kun edustaja Andersson nosti tuon tiettyjen käsityöammattien, suutarien ja polkupyöräkorjaajien, arvonlisäveron alemman kannan, että viime kaudella, kun te olitte hallituksessa, te ajoitte tämän alennuksen pois.

15.57 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä kyseltiin hallituksen ajatuksia koulutuspolitiikan parantamiseksi. Keskustan esitys on muun muassa oppioikeus. Me esitämme perusopetuksen jälkeiselle ajalle oppivelvollisuuden takarajan nostamista nykyisestä 17 ikävuodesta 18 ikävuoteen. Nykyisen peruskoulun oppimäärän lisäksi uutena kriteerinä tulisi vaatimus jatko-opintovalmiuksista. Opinnot keskeyttäneet nuori ohjattaisiin vapaan sivistystyön, kymppiluokan, työpajatoiminnan tai esimerkiksi valmentavan koulutuksen piiriin.

Ja perhevapaaudistuksesta vielä se, että on moneen kertaan selvitetty, että naisilla, joilta loppuu kotihoidon tuki, ei ole työpaikkaa odottamassa. Eli tämä perhevapaaudistus tarkoittaa myös sitä, että naisten työmarkkina-asemaa on parannettava koulutuksella, jos halutaan järkevä perhevapaaudistus.

15.58 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että ministeri Orpo toteaa, että ainakin perhevapaaudistuksessa ja sotu-uudistuksessa löytyy yhteistä tavoitetilaa tulevaisuuteen nähden. On tärkeitä tulevaisuusinvestointeja, jotka täytyy laittaa liikkeelle, jotta tehdään vastuullista politiikkaa tuleville sukupolville. Sama koskee oppivelvollisuuden pidentämistä, maksutonta toista astetta. Se koskee myöskin niitä satsauksia, jotka pitää laittaa tieteen tekemiseen, tutkimuksen kunnian palautukseen. Sinne tarvitaan vahvaa perusrahoitusta, jota pitää viedä eteenpäin.

Näissä asioissa varmaan löytyy yhteisymmärrystä tulevaisuudessa monen puolueen kesken, mutta puhutaan vielä hetki noista eläkeläisistä, ministeri Orpo. Te ette vastannut äsken siihen, onko mahdollisuutta käyttää tätä käyttämätöntä varausta eläkeläisten tilanteen korjaamiseksi. On selvää, että työllisyysasteen nostaminen on tärkeitä, mutta ei näitä, köyhiä eläkeläisiä ja työllisyysastetta, pidä laittaa vastakkain. Pitää korjata näitten köyhien eläkeläisten toimentulotilannetta. Olkaa inhimillinen, älkää olko ylimielinen.

15.59 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hienoa kuulla, että nykyinen hallituskin haluaisi uudistaa perhevapaita. On kuitenkin aika uskomatonta, että teillä on nyt ollut kohta neljä vuotta aikaa, mutta sehän ei syntynyt. Ja silloin syntyy kysymys, että miksi se ei syntynyt. Nyt täällä ollaan nähty se, että siniset ministerihän loistavat poissaolollaan. Kyse on sitten siitä, onko tässä ollut ongelmia hallituk-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

sen sisällä, kun kerran sekä pääministeri että valtiovarainministeri ovat peräänkuuluttaneet perhevapaaudistusta. Kysyn sen takia: Mistä kiikasti, ja missä ovat olleet tämän hallituksen tasa-arvosilmälasit? Jäivätkö nekin sinne peräkonttiin jonnekin roikkumaan, vai minne ne jäivät?

Se, mitä nyt tarvitaan, on enemmän tasa-arvoa meidän yhteiskuntaan, ja sen takia RKP haluaa nähdä kunnon perhevapaaudistuksen, johon myös panostetaan, ja että se myös tehdään niin, että samalla lisätään kaikkien lasten, jotka ovat täyttäneet 3 vuotta, mahdollisuutta osallistua 4 tuntia päivässä ilmaiseen varhaiskasvatukseen. Mihin se perhevapaaudistus oikein tyssäsi?

16.00 Jyrki Kasvi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaihteeksi vähän pienempiä summia, valitettavasti. — Vuonna 2013 kyberturvallisuusstrategiassa Suomi asetti itselleen tavoitteen olla vuonna 20 maailmanlaajuinen edelläkävijä kyberuhkiin varustautumisessa ja niiden aiheuttamien häiriötilanteiden hallinnassa. Mutta miten tämä strategia on näkynyt käytännössä? Kuinka paljon hallitus esittää varoja kyberturvaan, tutkimukseen ja viranomaisille? Juhlapuheet ja strategiat eivät riitä, jos niiden takana ei ole tahtoa — tahtoa ja resursseja. Vihreiden tulevaisuusbudjetissa Kyberturvallisuuskeskukselle esitetään 4:ää miljoonaa euroa lisäpanostusta. Pieni summa, etenkin tarpeeseen verrattuna, mutta tarpeeseen verrattuna sekin on tervetullut.

Arvoisa puhemies! Digitalisaatio läpäisee meidän yhteiskunnan kaikki sektorit, ja olemme täysin riippuvaisia näiden verkkojen toiminnasta. Siksi onkin käsittämätöntä, että me edelleen laiminlyömme nämä resurssit vuodesta toiseen.

16.01 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Sipilä sanoi, että hallituksen työ tuottaa hedelmää, ja näin se on. Tänäaän Danske Bank julkisti ennusteensa, jonka mukaan suomalaisten pörssiyritysten osingot nousevat uuteen ennätykseen, 12 900 miljoonaan euroon. [Stefan Wallin: Osinko on iloinen asia!] Hallituksen työ tuottaa siis hedelmää — omistajille. Samaan aikaan kilpailukykysovimuksella leikattiin julkisen sektorin työntekijöiden lomarahoja, ilman palkankorotuksia pidennettiin työaika, eli tavalliset työntekijät maksavat nyt sen, että osingot omistajille kasvavat.

Arvoisa rouva puhemies! Vasemmistoliiton vaihtoehtobudjetissa osinko-, pääoma- ja varallisuusveroa kiristettäisiin. Kun on tällainen osinkoilotulitus käynnissä, niin eikö olisi oikeudenmukaista ja reilua, että tästä pieni osa annettaisiin niille, joilta on leikattu kaikkein eniten: eläkeläisille, työttömille, opiskelijoille? Vasemmistoliiton vaihtoehtobudjetti [Kalle Jokinen: 13 000 työtöntä!] on kaikkein eläkeläismyönteisin, ja tässä, [Puhemies koputtaa] arvoisa valtiovarainministeri, olisi kyllä varoja myös sen toteuttamiseen.

16.03 Eero Suutari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP:n puheenjohtaja Rinteen lehdistölausunto: ”Tällä hetkellä tehtävät 72,4 miljoonan kuution hakkuut vuodessa ovat sellaisella tasolla, ettei siitä voi mennä yli, jos haluamme säilyttää maapallon.” — Aika vahvaa sanontaa. Minun mielestäni tällä pyritään torjumaan kaikki uudet metsäteollisuuden investoinnit. Luonnonvarakeskuksen mukaan vuoteen 24 mennessä Suomi voi kestävästi hakata 14 miljoonaa ja vuonna 34 jo 24 miljoonaa kuutiota enemmän kuin tänä vuonna. Pohjois-Suomessa, missä metsät ovat juuri järeytymässä, vastaavat luvut ovat 4,5 ja 5,9 miljoonaa kuutiota. Metsäteollisuuden taannoisen alasajon johdosta pohjoisessa ha-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

kataan tällä hetkellä puolet kestävästä kasvusta. Kysynkin Antti Rinteeltä: ovatko pohjoisen Suomen hankkeet investoida metsäteollisuuteen epärealistisia?

Puhemies Paula Risikko: Edustaja Lindtman vai edustaja Rinne, kumpi vastaa tähän?

16.04 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on noin miljoona hehtaaria suomalaista metsää huonossa hoidossa tai peltomaata, jota voisi metsittää. Otetaan nämä käyttöön, huolehditaan siitä, että hiilinielu vahvistuu. Otetaan ne asiantuntijoitte kertomat välineet käyttöön, jolloin voidaan maapohjaa ylipäättään saada hiilinieluille vahvistettua. Tätä kautta päästään kiinni siihen, että voidaan hakata metsää niin paljon, että voidaan raaka-ainehuolto turvata.

Mutta kyllä tämä 1,5 asteen lämpeneminen on äärimmäisen tärkeä tavoite — se, että sen yli ei mennä. Se on tavoite, jolla sivilisaation, ihmiskunnan, tulevaisuus ratkaistaan. Tästä syystä SDP suhtautuu hyvin vakavasti hallitustenvälisen ilmastopaneelin lausuntoihin, joissa todetaan, että 2035 Suomen pitää olla hiilineutraali ja nopeasti sen jälkeen hiilinegatiivinen. SDP tavoittelee sekä työtä että ilmaston lämpenemisen estämistä.

16.05 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hienoa, että te, vasemmisto ja kristilliset, olette myös perussuomalaisten linjoilla. Me olemme myös esittäneet, että hoitotakuun tulee olla kiireellinen ja erityisesti ikäihmisen tulee päästä välittömästi hoitoon. Olemme tehneet myös lakialoitteen saattohoitolain aikaansaattamisesta — on hienoa, että se on myös teillä siellä — kuin myös hoitajamitoituksesta.

Arvoisa puhemies! Edustaja Ben Zyskowicz, te sanoitte, ettei ole mikään uutinen, että perussuomalaiset leikkaavat kehitysavusta. Ei ole myöskään mikään uutinen, että me antaisimme vanhuksille.

Edustaja Elo, te mainitsitte luvun 651 miljoonaa säilöönnotosta. Minäpä kysyn teiltä yhdenvertaisuuden nimissä: [Simon Elo pyytää vastauspuheenvuoroa] Jos suomalainen vanhus hoidetaan 80 eurolla vanhustenhoivalaitoksessa, kun hinnat on kilpailutettu niin alas, niin miten on mahdollista, että säilöönnoton hinta voi kivuta satoihin euroihin, jopa 300—400 euroon, vuorokaudessa? Missä on yhdenvertaisuus? Perussuomalaiset antavat suomalaisille, me pidämme huolen vanhuksista, me haluamme hoitajamitoituksen, me haluamme kotihoidon kuntoon. Mitä te muut haluatte? Joku raja! Suomi kuntoon!

16.06 Simon Elo sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Joku raja erilaiselle populismille, oli se sitten vasemmistosta tai oikeistosta esitettyä. [Arja Juvosen välihuuto — Timo Harakan välihuuto] Kyllä faktojen pitää, edustaja Harakkakin, olla kunnossa. Ajatellaan säilöönnottoa: Kielteisen päätöksen saaneet turvapaikanhakijat. Te olette esittäneet puolueena, että kaikki heidät pitäisi ottaa säilöön. No, mitä se maksaa? [Arja Juvosen välihuuto] Sillä asiantuntijatiedolla, mikä meillä on käytettävissä — piditte te siitä tai ette, edustaja — 215 euroa vuorokaudessa, 8 300 kielteisen päätöksen saanutta turvapaikanhakijaa, eli tästä voi Elon laskuopilla saada 651 miljoonaa euroa vuodessa, jota teidän varjo-budjettiinne — niin varjo kuin se onkin — ei ole laitettu lainkaan. Täyttä höttöä teidän budjettiinne. [Arja Juvosen välihuuto]

Ja täytyy sanoa, että edustaja Vähämäki tässä salissa 6. marraskuuta sanoi hallituksen suuntaan, että kun tilanne on menossa taloudessa huonompaan suuntaan, niin ”meillä pi-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

täisi olla takataskussa jonkinlainen leikkauslista”. Arvoisat perussuomalaiset, kertokaa teidän leikkauslistanne, kun vaaditte sitä hallitukselta.

Puhemies Paula Risikko: Hallintovaliokunnan puheenjohtaja Eerola, olkaa hyvä.

16.07 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mitä tulee näihin säilöönoton kustannuksiin, nyt pitää tietenkin huomioida se, että nämä turvapaikanhakijat, jotka ovat saaneet käännytyspäätoksen, maksavat jo tälläkin hetkellä täällä. Eli karrikoiden sanottuna: jos heidät otettaisiin säilöön, niin se lähinnä maksaisi sen, että lukko oveen. [Simon Elo: Hallintovaliokunnan puheenjohtaja väittää tällaista!] Ja sitten kun ajatellaan näin, että kun nämä ihmiset tietäisivät, että tulee säilöönotto, niin silloin he myös todennäköisesti vapaaehtoisesti lähtisivätkin maasta helpommin ulos kuin jäisivät tänne meidän kustannuksellamme vuosikausiksi elämään, kuten tuntuu tämä sininen linja olevan. Eli ei todellakaan näin suuri se kustannus ollut. [Simon Elo: Vielä tarvitsen vastauspuheenvuoron!]

Kuten huomasin tuossa, meidän eduskuntaryhmän puheenjohtaja, edustaja Meri sanoi, että perussuomalaisten vaihtoehtobudjettia ei ole moitittu sen enempää kokoomuslaisten kuin keskustapuolueenkaan ministerien osalta — sinisiä ministerejä ei ole aitiiossa näkyntykään, mutta salista sen verran eloa on sentään sitten löytynyt. Mutta kun tässä Elo peräänkuulutti näitä, niin nämähän löytyvät täältä meidän vaihtoehtobudjetistamme. Ne löytyvät, kun nyt luette sen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kannattaa tutustua!]

16.08 **Markku Rossi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Varsin hajanaisen opposition eri varjo- ja vaihtoehtobudjettien kohdalla kyllä on helppo todeta, että hallituksella on oikea linja. Hallitus on onnistunut tukemaan yrittäjyyttä, vahvistamaan julkista taloutta ja parantamaan työllisyyttä. Ymmärrän kyllä, että vasemmiston ja vihreiden taholla kyllä kismittää eduskunnan tietopalvelun tiedot siitä, että kaikki ei olekaan ihan kohdallaan. Työttömyys pahenee. Se on aika paha asia nimenomaan vaihtoehtobudjettiin laittaa, menemättä tässä yksityiskohtiin. [Vasemmalta: Entäs SDP?]

Mutta, arvoisa puhemies, tiedustelen nyt kyllä edustaja, puheenjohtaja Rinteeltä, kun teidän vaihtoehtobudjettinne ei ainakaan näytä siltä, että se sitoutuisi ensi vaalikaudelle parlamentaarisen liikenneverkkojärjestelmän esityksiin: Teidän 100 miljoonaa lisäyksenä on tuossa ikään kuin murunen siihen mutta ei kerro siitä, haluatteko te parantaa todellisuudessa suomalaista väylästä, teitä, rautateitä ja tätä kautta myös kansallista saavutettavuutta. Miten on?

Puhemies Paula Risikko: Otetaan tähän nyt edustaja Hassi ja sen jälkeen edustaja Lindtman ja sen jälkeen ministeri Orpon vastaus.

16.10 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä menen nyt näiden työllisyysvaikutusten yksityiskohtiin. Taloustieteilijät tuntevat asian ja ovat myös meitä poliitikkoja valistaneet siitä, että talouden ja työllisyyden kehityksen ydinasioita ovat panostukset koulutukseen ja tutkimukseen. Juuri näin vihreiden vaihtoehtobudjetti tekee, mutta tämän vaikutusta työllisyyteen eduskunnan tietopalvelu ei ole arvioinut. Ei myöskään sen vaikutusta, että me rahoitamme meidän vaihtoehtobudjetissamme ilmaisen luki- ja ammattikoulutuksen, viisivuotiaiden ilmaisen varhaiskasvatuksen. Meidän panostuk-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

semme koulutukseen parantavat tilannetta siitä, mikä se tällä hetkellä on, että meillä on työttömien osaamisen ja yritysten työvoimatarpeen välillä suuri aukko. Juuri tätä me parannamme.

Ja sen lisäksi haluaisin muistuttaa kaikkia kollegoita siitä, että pahin kestävyysvajeemme on ilmastovelka, ja sitä me meidän vaihtoehtobudjetillamme korjaamme.

16.11 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän, että se on hieno tilaisuus hallituspuolueiden edustajille, että kerran vuodessa pääsee kritisoimaan oppositiota. Mutta kyllä jonkin verran nyt oman pesän pitäisi olla puhtaana ennen kuin ryhtyy SDP:n vaihtoehtoa näistä liikenerahoista kritisoimaan. Kun hallitus antaa nolla euroa tähän parlamentaariseen sopuun, niin SDP:llä on sentään 100 miljoonaa — nolla euroa. SDP:llä se on edes 100 miljoonaa lähempänä sitä, mitä on sovittu, ja ensi vaalikaudella voidaan jatkaa, niin kuin Rossi aikaisemmassa istunnossa sanoi.

Arvoisa puhemies! Toinen uutinen on se, että edustaja Zyskowicz todella on nyt ryhtynyt luottamaan näihin tietopalvelulaskelmiin. Olisi kiva kuulla kyllä, onko ministeri Orpo samaa mieltä Zyskowiczin kanssa siitä, että nämä tietopalvelun laskelmat ovat luotettavia, ja voitteko silloin tunnustaa, että SDP:n vaihtoehdossa työllisyys kasvaa hallituksen vaihtoehtoa enemmän. Oletteko tässä Zyskowiczin kanssa eri vai samaa mieltä?

Mutta, arvoisa puhemies, se, mihin ei ole saatu vastausta: Pääministeri Sipilä lupasi, että tätä jakamatonta varaa voidaan käyttää. Lämpenisikö teidän sydämenne nyt heille, jotka tämän maan ovat rakentaneet? [Puhemies koputtaa] Aloitetaan askeleet täältä eduskunnasta, rakennetaan paketti, jolla torjutaan eläkeläisköyhyyttä. Käännetään tämä suunta, jossa eläkeläiset ovat köyhtyneet, rikkaat rikastuneet. Pidetään huoli, että kasvu kuuluu myös eläkkeensaajille, heille, jotka tämän maan ovat rakentaneet. Aloitetaan se täältä eduskunnasta jo tänä vuonna. [Puhemies koputtaa] Kävisikö tämä?

Puhemies Paula Risikko: Ja sitten ministeri Orpo, paikalta 3 minuuttia.

16.12 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Kyllä meidän yhteinen tehtävämme on torjua eläkeläisköyhyyttä. Meidän yhteinen tehtävämme on pitää huolta siitä, että Suomi on hieno maa myöskin ikääntyville ihmisille, virkeille senioreille, palvelut pelaavat, me pystymme pitämään huolta Suomen eläkkeenmaksukyvästä.

Meidän eromme ajattelussa on se, että meidän täytyy tässäkin tapauksessa ensin saada ne eläkevarat leivottua ja myöskin sitä kautta huolehtia tulevasta eläkkeenmaksukyvästä, ja siihen me tarvitsemme sitä korkeata työllisyyttä. Me olemme tehneet sen varan puitteissa, mitä meillä on, toimia: Olemme korottaneet takuueläkettä kolmeen otteeseen. Me olemme pitäneet huolta, että kun työn tekemisen verotusta on kevennetty, niin samat on viety myöskin eläketuloon. Me laskimme perusvähennystä, mikä keventää myöskin pienituloisen eläkeläisen verotusta.

Ennen kaikkea me olemme mielestäni hyvällä politiikalla ja 120 000 uudella työllisellä pystyneet takaamaan hyvinvointiyhteiskunnan perustan — hyvinvointiyhteiskunnan perustan, joka takaa tuleville vuosikymmenille eläkkeenmaksukyvyn ja sen, että me pystymme pitämään huolta meidän eläkeläisistämme, takaamaan heille hyvän elämän. On aivan absoluuttisen selvää, että se on näin. Se vaihtoehto ei voi olla se, että ensin luvataan sata-nen ja sitten todetaan, että se onkin kolmekymppiä. [Riitta Myller: Vuodessa! — Välihuu-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

toja sosiaalidemokraattien ryhmästä] Minusta se on vähän kevyttä heittälyä näin vakavassa asiassa.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee tähän 7 000 työlliseen, niin tässä on taas vähän sama logiikka. Te lisäätte miljardeilla ja sadoilla miljoonilla julkisia menoja, [Timo Harakka: Investointeja!] julkisia menoja, pysyviä menoja. Toki näin suuri julkisten menojen lisäys tuottaa työllisyyttä. Jos me käytämme niitä varoja tulevaan kasvuun, kasvun ylläpitämiseen, kilpailukykyyn, dynaamiseen yhteiskuntaan, niitä työpaikkoja tulee paljon paljon enemmän. [Timo Harakka: Investointeja!] Mutta rahoja ei voi käyttää tässäkään tapauksessa ennen kuin ne ovat olemassa, niitä kun ei ole olemassa.

Vielä viimeisenä asiana, puhemies: Te, edustaja Rinne, ette vastannut tähän: Te puhuitte taas kauniisti ilmastomuutoksesta, te lupasitte ilmastomarssilla ajaa alas fossiiliset tuet. Te olette lisäämässä 20 miljoonaa nostamalla kattoon teollisuuden energiaveron palautuksen ja sen lisäksi tuomassa voimalaitosveron, joka rokottaa päästötöntä energiatuotantoa: tuulivoimaa, vesivoimaa ja ydinvoimaa. Tämähän toimii aivan päinvastaiseen suuntaan. Voisitko te puolestanne vastata tähän, kun teidän budjetistanne tässä tällä kertaa on kysy? Varmasti myöskin tiedätte sen, kun olette ollut valtiovarainministerinä, että niiden lukujen pitää perustua johonkin. Esimerkiksi edustaja Ihalainen nosti esille tämän 300 miljoonaa, harmaa talous ja veronkierto, 16 miljoonan panoksella. Kun tiedän, että me toteutamme tällä hetkellä ministeri Urpilaisen aikanaan alulle laittamaa hanketta veronkierron estämiseksi — ja täydellä voimalla eilen täydentävässä lisättiin henkilötyövuosia tänne — me teemme koko ajan, niin minun on vaikea uskoa, että tätäkään 300:aa miljoonaa saadaan kasaan. [Timo Harakka: Tehän itse sanoitte niin kuukausi sitten!] Tai terveysvaikutteiset verot: te tiedätte entisenä ministerinä, että se 100 miljoonaa on erittäin vaikea saada kasaan siltä puolelta. Teidän budjettiesityksenne tulopohja on epämääräisellä pohjalla. Menopuoli kyllä pitää.

16.16 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo, minulla oli hyvin yksinkertainen, selvä kysymys: kun pääministeri lupasi, että tätä jakamatonta varaa voidaan käyttää hyviin ideoihin, niin pidätkö hyvänä ideana sitä, että lähdetään täältä eduskunnasta liikkeelle jo tänä vuonna näitten pienten eläkeläisten tulotasoa korjaamaan, nostetaan köyhyydestä pikkuhiljaa se vähintään 55 000 eläkeläisköyhää?

SDP:n vaihtoehtobudjeteissa on kahtena vuonna peräkkäin ollut tämä 30 euron korotus, nyt on kuusikymppiä menossa jo. Jos te vain lähdette meidän kanssamme mukaan, niin tämä homma pelaa näin. [Naurua — Ben Zyskowitz: Eläkeläiset ovat saaneet jo kuusikymppiä!]

Arvoisa puhemies! Vielä tähän harmaaseen talouteen: Kun ministeri Orpo peräänkuullutti niitä asioita, jotka voisivat toteuttaa käytännössä tätä tuloarviota, mitä on tehty, niin totean, että sähköiset kassajärjestelmät teidän oman hallinnonalanne arvion mukaan toisivat 120—140 miljoonaa euroa vuodessa lisää rahaa, pelkästään tämä. Veronumerot toisivat lisää rahaa, jos laajennetaan esimerkiksi ravintola-alalle, majoituslalle. Ottakaa näistä kiinni, sieltä löytyy se 200 miljoonaa euroa.

16.17 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Orpo, te puhuitte kauniisti eläkeläisköyhyydestä, mutta tarkastelkaa niitä päätöksiä, mitä tämä hallitus on tehnyt: Tehän olette leikanneet pienituloisilta eläkeläisiltä. Tämä hallitus on leikannut kansaneläkeläisiltä, minkä lisäksi tämä hallitus on korottanut asiakasmaksuja

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

ja omavastuita tavalla, joka on iskenyt kaikista pahiten pienituloisiin, sairastaviin eläkeläisiin. Kuinka te kehtaatte puhua täällä eläkeläisköyhyyden torjumisen tärkeydestä, kun käytännön päätökset ovat olleet tämänkaltaisia?

Samaten Orpo tässä puhui hyvinvointivaltion ja yhteiskunnan perustan tärkeydestä — siis ministeri hallituksessa, joka on käyttänyt taloudellista liikkumavaraa veronkevennyksiin ja jättänyt käyttämättä näitä varoja tulevaisuuden kannalta aivan keskeisiin koulutus- ja tutkimusinvestointeihin. Tämä on ollut teidän hallituksenne arvovalinta: käyttää sitä taloudellista liikkumavaraa, mikä on ollut, tavalla, joka ei suinkaan vahvista hyvinvointivaltion perustaa vaan päinvastoin murentaa sitä.

16.18 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy vihreitä kiittää ihan hyvästä, tärkeästä asiasta. Nostitte liikkumisen puheeksi, ja liikkuminenhan on todella tärkeä asia: työvoiman pitää päästä liikkumaan, ihmisten pitää päästä liikkumaan työpaikoille ja näin pois päin. Hallituksen tavoite on 250 000 sähköautoa vuoteen 2030 mennessä, ja ikään kuin tämän tavoitteen kanssa on linjassa vihreiden tavoite sähköautojen vapautuksesta auto- ja ajoneuvoverosta.

Nyt kun esitätte tätä määräaikaaisesti viidelle vuodelle, niin se on aika kova siirto, ja mielelläni kuulisin valtiovarainministerinkin näkemystä siitä, minkälaiset vaikutukset tällä voi olla markkinoihin, onko tämä oikea tapa, onko muita tapoja. Olen ymmärtänyt, että valtioneuvosto on joitain selvityksiä tekemässä, esimerkiksi talousarviossahan on jo nyt ja oli viime vuonna latauspistokkeiden tuesta ja tällaisista asioista. Eli nyt tähän hieman lisää näkemystä.

16.19 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vihreillä on tulevaisuuteen katsova budjetti, ja aivan oikein, kuten edustaja Kiuru totesi, siellä on paljon ilmastonmuutoksen etenemistä hillitseviä toimia. Siellä on myös luonnonsuojelun edistämistä. Panostamme lapsiin ja nuoriin, osaamiseen, koulutukseen, tulevaisuuteen. Palautamme päivähoiton jokaiselle lapselle. Kustannamme maksuttoman toisen asteen, jotta nuorille löytyy tulevaisuudessa työtä.

Tulevaisuuden työ tässä budjetissa on todella keskeinen. Me esitämme perustulomallia, ja me esitämme myös teidän massiivisten koulutusleikkausten paikkaamista yliopistoille, tutkimukselle, ammattikoululle. [Sari Sarkomaa: Me on kyllä paikkailtu myös!] Jo nyt varmasti näkyvät teidän tekemänne miljardin leikkaukset koulutuksesta. Ne näkyvät työllisyyden heikkenemisenä, ja ne näkyvät viennin heikkenemisenä aivan varmasti hyvinkin pian lähitulevaisuudessa, jolleivät jo nyt tänä päivänä, suhdanteista riippumatta. [Ben Zyskowicz: Eikö näy riittävästi, kun esitätte lisää työttömiä?]

16.20 Ari Jalonen sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä liikenteen asiat ovat kohtalaisen liki, ja kyllä tässä voisi pitää pitkänkin puheen siitä, että täällä on puolueita, jotka esittävät polttoaineveron nostoa, täällä on puolueita, jotka esittävät lentoveroa, ja monia muita, mutta kuitenkin en ole ikävä kyllä nähnyt ammattidiesel-termiä — se ei ole tullut vastaan missään — ja autoveron alentamista on ikävän harvassa paperissa. Eli näistä voisi keskustella pitkään.

Kasvia kiitän tästä kyberturva-asiasta.

Mutta se, mistä olen huolissani, on tämä sama asia, mitä edustaja Rossi nosti esille. On totta, että tämäkään hallitus ei saanut ensi vuodeksi täytettyä sitä parlamentaarisen ryhmän

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

300 miljoonan tavoitetta, mutta tätä ei ole mistään muualtakaan, ja nyt olen huolissani siitä, pitävätkö tässä talossa syntyneet parlamentaariset päätökset. [Välihuutoja] Toivon, ettei valehdella tai käytetä väärää todistusta. Tällä vuodella on panoksia. Se ei ole nolla. Älkää lausuko väärää todistusta. [Välihuutoja] Älkää lausuko väärää todistusta. [Puhemies: Aika!] Ottakaa selvää.

16.22 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos, edustaja Jalonen, että etsimme totuutta, ja aluksi täytyy todeta, että on totta, että hallitus on valmis panostamaan liikennehankkeiden suunnitteluun. Kyllä, Turun tunnin juna, 40 miljoonaa — onneksi olkoon, ministeri Orpo! [Keskustan ryhmästä: Hyvä, hallitus!] Mutta esimerkiksi päärata: 1 miljoona. Se on se Suomen ydinverisuoni, jota te aiotte suunnitella 1 miljoonalla eurolla. Mitä Bryssel ajattelee, kun se miettii tulevaa TEN-T-verkosta? Tätäkö te heille tarjoatte? Arvoisa ministeri, sen summan pitäisi olla 50 miljoonaa.

Tämän lisäksi kun katsotaan sitten sitä, aivan kuten edustaja Jalonen sanoi, että jos tässä talossa jotain sovitaan, niin eikö olisi hyvä pitää siitä kiinni: SDP on edes lähempänä sitä 300:aa miljoonaa. Eikö se ole hyvä asia? Mutta mitä tapahtuu tulevalle hallitukselle? Se joutuu laittamaan sinne 500 miljoonaa, jotta nämä perusväylät pysyisivät jotenkin kunnossa.

Mitä mieltä olette, Orpo, voisitteko vielä lisätä suunnittelurahaa päärataan ja muihinkin avainhankkeisiin?

16.23 Eero Reijonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työllisyyden parantamisen tulee olla seuraavan vaalikauden päätöksenteon keskiössä. Sillä pystytään myös köyhyyttä parantamaan, ja se on tärkeä asia. Onkin ihmeellistä, että sosiaalidemokraatit ovat lähteneet hyökkäämään juuri sen tahon kimppuun, joka on luonut uusia työpaikkoja Suomeen. Pienet yrittäjät ovat ottaneet kopin tästä yrittäjävähennyksestä, ja se näkyy myös työllisyystilastoissa. Tämä on hämmästyttävä asia.

Toinen ihmeellinen asia minusta on se, että kun maakuntien elinvoiman näkökulmasta tänä päivänä metsäteollisuus on hyvin keskeisessä roolissa, niin minä en saa selvää sosiaalidemokraattien oikeasta linjasta, pystytäänkö hakkuita lisäämään vai eikö pystytä. Puheenjohtaja Rinne mainitsi aikaisemmin, että pitää miljoona hehtaaria saada metsän alle, mutta ette maininnut sitä, mahdollistaako tämäkään lisähakkuut, koska me tarvitsemme lisähakkuuta, että pystymme työllistämään myös siellä teollisuuslaitoksissa ihmisiä. [Puhemies koputtaa] Minkä teollisuuslaitoksen laitatte kiinni ensimmäisenä?

16.24 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jäi vastaamatta äsken ministeri Orpolle liittyen näihin veromuutoksiin, jotka liittyvät voimalaitosveroon, ja siten tähän energiaveron palautuksen muutoksiin.

Voimalaitosvero on tarkoitettu veroksi niille ylisuurille syöttötariffeille, jotka liittyvät vanhoihin tuulivoimapäätöksiin. Tämä on ollut meillä vaihtoehtobudjetissa useamman kerran täällä; olette kuullut tämän selityksen varmaan aikaisemmin.

Sama koskee tätä 20:tä miljoonaa euroa, joka liittyy energiaveron palautuksiin. Siellä on lähtökohta se, että mennään energiaveron palautuksissa pikkusen ylöspäin sinne EU:n määrittelemälle tasolle mutta aletaan muuntaa sitä veroa pikkuhiljaa tämmöiseksi innovatiiviseksi vientiveroksi, jossa puhdasta teknologiaa viedään eteenpäin. Tämä löytyy näistä meidän papereistamme. Olkaa hyvä ja lukekaa.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

16.25 **Laura Huhtasaari ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo sanoi, että 100:nkin miljoonan euron löytäminen on erittäin haastavaa. Kannattaa kaivaa esiin perussuomalaisten hallitusohjelmaan liittämä maahanmuuton 80-kohtainen ohjelma, jolla aikanaan laskettiin saatavan noin miljardin euron verran säästöjä.

Ruotsalaiselle keskituloiselle jää käteen 200 euroa enemmän kuin suomalaiselle keskituloiselle. Se, että elintasoa nostetaan, tarkoittaa sitä, että rahaa jää kulutukseen. Tämä luo kasvualustaa yrityksille, ja joistain niistä yrityksistä tulee myös vientiyrityksiä. Kysyisin nyt Orpolta: Minkä takia me emme ota mallia Ruotsista niissä asioissa, missä Ruotsi on onnistunut? Minkä takia me otamme mallia vain niissä asioissa, kuten maahanmuutossa, joissa Ruotsi on surkeasti epäonnistunut?

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Vastauspuheenvuoro, ministeri Orpo, 2 minuuttia.

16.26 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Voisin liikennekysymyksiin käyttää tämän puheenvuoron.

Tämä hallitus teki ensimmäisenä hallituksena korjausvelan purkamissuunnitelman, käytti siihen 600 miljoonaa euroa. [Markku Rossi: Melkein miljardin!] Te tiedätte tämän, edustaja Skinnari, arvostamani edustaja, erittäin hyvin. Se korjausvelkaohjelma plus perustienpidon rahat plus hankkeet on huomattavasti suurempi summa meidän liikenneverkkoon kuin esimerkiksi viime hallitus käytti. Se lienee suurimpia summia, mitä koskaan on Suomessa käytetty.

Nyt on kyse siis alkuvuoden ajan rahoituksesta korjausvelan purkamiseen. Varsinaiseen budjettiesitykseen tulee 50 miljoonaa lisärahoitusta perustienpitoon ensi vuodelle, ja kun hallitusohjelmaneuvottelut käydään keväällä, niin siitä on sitten hyvä jatkaa. Mutta kun korjausvelan purkuun mitä todennäköisimmin tarvitaan niin sanotusti omaisuustuloja, ne ovat niin suuria rahoja, että minusta olisi vastuutonta sitoa tulevan hallituksen käsiä, vaan meillä on parlamentaarinen tahto. Me rakennamme sen sillan 50 miljoonan euron lisärahoituksella, ja siitä seuraava hallitus jatkaa ja tekee oman korjausvelan purkusuunnitelman, kyllä, kunnioittaen parlamentaarista tahtoa. Siitä mekin olemme lähteneet.

Ilmeisesti te ette pidä tunnin junasta. Minun täytyy sanoa, että minä pidän tunnin junasta, pääradasta ja itäradasta. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Mistä rahat päätetään?] Me yritämme tällä hetkellä muun muassa valtiovarainministeriön ja liikenneministeriön työryhmässä löytää rahoitusratkaisuja, joilla pystytään rahoittamaan nämä suuret kansalliset, strategiset raidehankkeet, jotka ovat myöskin ilmastoteko. Mutta mitkään budjettirahat maailmassa eivät tähän riitä — paitsi demareitten budjettirahat riittävät kyllä varmaan tähänkin — ilman, että me löydämme budjetin ulkopuolista rahoitusta näitten toteuttamiseen. [Pia Viitanen: Tehdään erilaisia veroratkaisuja!] Jos me pystymme nämä isot, strategiset hankkeet hoitamaan, niin silloin meillä on varaa hoitaa maakunnallisia hankkeita, korjausvelkaa ja perustienpitoa. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Mitä ylimielisyyttä!] Minusta tämä on aivan selkeä kysymys — ja minusta tuo ylimielisyyden huutelu alkaa mennä jo ylimielisyyden puolelle. [Naurua kokoomuksen ryhmästä]

16.28 **Pekka Haavisto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella tärkeää, että puhumme nyt joukkoliikenteestä ja rataratkaisuista myöskin suhteessa ilmastonmuutokseen. Tiedämme kaikki, että jos haluamme siihen 1,5 asteen tavoitteeseen — pitää

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

ilmastonmuutoksen siinä — joudumme myöskin liikennejärjestelmäämme muuttamaan. Mielestäni se, mitä ministeri Orpo juuri sanoi, että joudumme ehkä kehittämään uusia rahoitusratkaisuja muun muassa näihin isoihin ratahankkeisiin — katsotaan vain, miten Finnaviolla ja muualla on näitä malleja tehty — on seuraavan hallituksen hyvin tärkeä tehtävä, miettiä, millä isot ratahankkeet saadaan liikkeelle ja nopeutetussa aikataulussa.

Edustaja Kiuru nosti esille vihreiden vaihtoehtobudjetista myöskin tämän sähköautojen verotuen, autoveron laskun tai vapautuksen näiltä osin, jotta saataisiin tämä nopea liikennevälineiden muutos liikkeelle, ja mielestäni tämäntyyppisiä keinoja tarvitaan, jotta saataisiin nopea ilmastonmuutokseen vastaavuus myöskin liikenteen puolella aikaan. Tässä tarvitaan nyt vähän luovuutta ja uusia ratkaisuja.

16.29 Kristiina Salonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ottaen huomioon, että vuosikausia tässä maassa on tehty sote-uudistusta ja että vielä tänään maan sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta kukaan ei tunnu tietävän oikein mitään sen suunnasta, yllättävän vähän niistä palveluista on puhuttu tämän kaksituntisen aikana. Arjen todellisuus näyttää kuitenkin ihmisille edelleen vaikeutena päästä lääkäriin tai saada tarvitsemiansa vanhustaluita tai lapsiperheiden ahdinkona. SDP panostaisi tässä ja nyt siihen, että ihmiset pääsevät hoitoon. Me esitämme tuhatta lääkäri- ja hoitajatehtävää lisää peruspalveluihin. Me kiristäisimme määräaikoja hoito- ja hoivatakuissa — esimerkiksi kotihoidon palveluihin on päästävää nykyistä nopeammin. Lisäksi poistaisimme asiakasmaksut terveyskeskuksen lääkärin ja hoitajan vastaanotoista. Nämä ovat sote-sopan keskellä selkeitä panostuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin.

16.31 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Äsken puhuttiin juna-liikenteestä, ja tunnin junahan on, sanotaan nyt, hohtokas projekti. Tunnin juna kuulostaa paljon paremmalta kuin tunnin ja 27 minuutin juna, joka taitaa olla se nopein aika, millä nykyajan nopeimmalla kalustolla päästäisiin Helsingistä Turkuun sillä rataosuudella. Panostamalla rantarataan saataisiin sen sijaan huomattavasti pienemmällä panostuksella vastaavat edut. Kysyisin ministeriltä: missä määrin olette hallituksen sisällä arvioineet näitten hankkeiden tuotos—panos-suhdetta keskenään? Vaikka nyt valtiovarainministeri olettekin.

Edustaja Huhtasaari puhui Ruotsista. Ruotsissahan on poistettu käytöstä EU:n ja Etan ulkopuolisen työvoiman tarveharkinta. Siellä on myöskin huomattavasti helpompi siirtää sukupolvenvaihdoksessa yritystoimintaa seuraavalle sukupolvelle. Näillä molemmilla on ollut hyvä vaikutus sekä työllisyyteen että yrittäjyyteen noin yleensä. Sen lisäksi me olemme ehdottaneet monenmoista muuta panosta, [Puhemies: Aika!] joilla saataisiin työllisyys kasvuun. Oletteko perehtynyt näihin?

16.32 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pyysin aikaisemmin puheenvuoroa edustaja Lindtmanin puheenvuoron johdosta, kun hän sanoi, että hallituksella pitäisi olla oma pesä ensin kunnossa, viitaten näihin liikennemäärärahoihin.

Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Orpo tuossa totesi aivan oikein juuri tuon tilanteen. Hallitushan on panostanut tällä vaalikaudella itse asiassa yhteensä liki miljardi euroa perusväylänpidon korjaukseen ja on pystynyt ainakin pysäyttämään 2,5 miljardin euron korjausvelan kasvun ja paikoin jopa alentamaan sen määrää. Tämän hallituskauden päätöksillä mennään edelleenkin pitkälle tulevaa vuotta, niillä korjausinvestoinneilla, jot-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

ka ovat siirtymässä ja siirtyvät tältä vuodelta, joten voi sanoa, että tämän hallituksen omatunto on kyllä puhdas tässä asiassa.

Edustaja Lindtman, teidän puolueenne oltua viimeksi hallituksessa Suomen tiet olivat retuperällä, rautateillä myöhästeltiin, radat eivät olleet kunnossa ja näin edelleen. Sen vuoksi kyllä olen mielelläni kuulemassa, että te olette myös sitoutumassa ensi vaalikaudella riippumatta siitä, ketkä ovat hallituksessa, siihen parlamentaarisen työryhmän yhteiseen tahtotilaan, [Puhemies koputtaa] että tätä määrärahaa voidaan korottaa.

16.33 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lyhyt kysymys, edustaja Rossi: kelpaako ensi vuodelle 100 miljoonaa lisää perusväylänpitoon? Voitteko vastata heti?

16.33 **Markku Rossi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kelpaisi vaikka enemmänkin. Itse esitin parlamentaarisessa työryhmässä, että vähintään 300 miljoonaa — siis vähintään. Se oli se minun esitys, mikä oli siellä. Kysymys on tietysti aina koko hallituskauden linjasta ja budjetista, minkä viime kädessä valtiovarainvaliokunta omalta osaltaan tulee hyväksymään. Kaikki hyvät liikenne-esitykset, -parannukset totta kai kelpaisivat meille. On pidettävä myös kiinni julkisen talouden vakaudesta [Pia Viitanen: Eli ei kelpaa!] ja meidän budjettikirjan tasapainosta. Tämä on se ongelma, joka liittyy nyt sitten ensi vuoden eksaktiin budjettiin ja teidän lisäykseenne. Mutta nyt on kysymys seuraavasta hallitusohjelmasta ja sen liikennepoliittisesta linjasta, kuten hyvin tiedätte. [Timo Harakan välihuuto — Ben Zyskowitz: Kuka tarjoaa enemmän?]

16.34 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt tuosta ei ihan käynyt ilmi, onko se vastaus ”kyllä” vai ”ei” vai onko se vaarinhouset siitä väliltä. Mutta haluan tulkita positiivisesti, ymmärrän, että ainakin keskustassa olisi halua sille, että tähän SDP:n esitykseen ensi vuoden perusväylänpidon määrärahojen lisäämiseksi tartuttaisiin. Mutta ehkä tämä riittää, luulen, että katselijat ja kuulijat osaavat tehdä tästä oikean johtopäätöksen.

Arvoisa puhemies! Olisi hyvä, että keskustelu menee eteenpäin. Se, mikä tässä on jäänyt vähemmälle huomiolle, on se, että yksi iso kannustin ja iso vaikutus sille, miksi SDP:n vaihtoehdon työllisyysarviot ovat todella positiivisia, on työhön kannustaminen esimerkiksi tällä työtulotuella. Eli nimenomaan sinne, missä on kaikkein suurin rajaveroaste siirtyä esimerkiksi sosiaaliturvalta työhön, juuri satsaisimme, siellä lisäisimme kannustamista. Kelpaako tämä teille?

Arvoisa puhemies! Kun tässä tämä kokoomuksen ympäristölinja jäi vähän epäselväksi eikä korkeasti kunnioitettu edustaja Salolainenkaan ole paikalla, niin kelpaako tämä kipsiohjelman laajentaminen merkittävästi [Puhemies koputtaa] ensi vuodelle? Olisiko se myös [Puhemies: Aika!] malli, joka kelpaisi kokoomukselle?

16.35 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän myös erittäin tärkeänä, että nämä isot raideliikennehankkeet saadaan eteenpäin, ja erityisen tärkeää on se, että päärata saadaan TEN-T-ydinverkkoon ja sitä kautta myös eurooppalaisen rahoituksen piiriin.

Mutta tätä vaihtohtobudjettimenettelyä voisi sillä tavalla vielä kehittää, että arvioitaisiin myös ne puolueiden aiemmin ottamat kannat. Nyt kun me tiedämme, että Etna on ker-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

tonut, että yli 50 000 työpaikkaa on tullut hallituksen tekemillä linjauksilla, lähes kaikkia niitä täällä vasemmisto-oppositio on arvostellut tai vastustanut äänestämällä. Jos nämä asiat otettaisiin huomioon, niin te aloittaisitte jo niin paljon takamatkalta siinä, mikä on työllisyystilanne, mikä on valtion verotilanne, että vaikka te lopettaisitte koko Suomen Pankin ja Sitran, niin rahat eivät riittäisi mihinkään.

Perussuomalaisilta haluaisin vielä kysyä siitä, että kun te haluatte EU-jäsenmaksusta säästää 300 miljoonaa euroa ja viime vuonna nettomaksu oli 275 miljoonaa euroa, niin onko se asia nyt sitten sillä tavalla, että te uskotte, että jäsenmaksupalautuksia voi saada enemmän kuin mitä sinne on maksettu. Vai aiotteko te lähteä [Puhemies koputtaa] pois Euroopan unionista ja uskotte, että saadaan vielä rahaa mukaan, kun lähemme pois? [Naurua]

16.37 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä hallituksella on hyviä hankkeita monessa suhteessa. Ei pidä moittia niitä, mitkä ovat hyviä hankkeita.

Mutta haluaisin nostaa vielä tämän oikeudenmukaisuuden paketin esille. Elikkä perussuomalaiset kuitenkin haluaisivat oikeudenmukaisuutta niille vähävaraisille, joita Suomessa kuitenkin on. Kaikki eivät ole, valtiovarainministeri, päässeet nauttimaan tästä talouskasvusta ja työllisyyden kasvusta. Meillä on edelleenkin hyvin paljon ihmisiä, jotka elävät niin vähillä varoilla, että he ovat viikoittain leipäjonoissa tuolla kaduilla. Heitä on arvioiden mukaan jopa 25 000 ihmistä joka viikko. Minä toivoisin, että hallituksella olisi näin joulun alla hiukan sydäntä heitä kohtaan ja jollakin tavalla tasaisitte heidän apuaan siten, että ne järjestöt voisivat jatkaa työtä, ja osoittaisitte sinne jonkun verran määrärahoja joulurahoista.

Valtiovarainministeriltä olisin kysynyt siitä, kun SDP haluaisi osinkoverosta vapautettuja yhteisöjä lähdeveron piiriin ja tämä koskisi myös työeläkeyhtiöitä ja sijoitusrahastoja ja ammattiyhdistyksiä. Kysyn: Jos nämä työeläkeyhtiöt joutuisivat osaltaan maksamaan tätä 400:aa miljoonaa euroa lähdeverona, niin johtaisiko osinkojen verottaminen siihen, [Puhemies: Aika!] että se pienentäisi eläkeyhtiöiden tuottoja? Tämähän maksaisivat sitten työntekijät joko pienempinä eläkkeinä [Puhemies: Aika!] tai suurempina eläkemaksuina? Kummin päin siinä kävisi?

16.38 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ilo saada vastata edustaja Niikon kysymykseen. Tämä on ensinnäkin selvitetty eläkeyhtiöiden kanssa, ja kyseessä on vain 40 miljoonan euron summa, joka on täysin mitätön verrattuna siihen 27 miljardin euron rahavirtaan, joka eläkeyhtiöiden läpi menee. Toisin sanoen tämä ei vaikuta eläkemaksuihin mitenkään.

Mutta nyt kun pääsin kertomaan tästä aiheesta, niin eikö ole erinomainen ajatus se, että kun jokainen meistä piensijoittajista maksaa 25,5 prosenttia osinkoveroa mutta suurten sijoittajien — ulkomaiset sijoittajat, jotka omistavat yli puolet Helsingin pörssistä, säätiöt, yleishyödylliset yhdistykset, rahastot, mukaan lukien myös ammattiyhdistysliike — veroprosentti on pyöreä nolla, [Mika Niikko pyytää vastauspuheenvuoroa] niin tätä veropakoa ja tätä veroporsaanreikää tilkitäksemme ansaitsisimme edustaja Arhinmäen siteeraamiin 13 miljardin euron osinkoihin suhteutettuna noin 400 miljoonaa euroa ilman, että taloudellinen toiminta mitenkään vahingoittuu? [Puhemies: Aika!] Sen sijaan verosuunnitelu hiukan hankaloituu.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

16.39 **Hanna-Leena Mattila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan palata vielä viime vappuun, jolloin Antti Rinne lupasi 100 euron korotuksen alle 1 400 euroa kuussa saaville eläkeläisille. Puhe oli varmasti mukavaa kuultavaa, mutta oliko laskettu, mitä tämän toteuttaminen tulisi maksamaan? Hintalappu tälle sataselle on nimittäin 1,4 miljardia euroa. Koska keskusta on vastuullinen puolue niin puheiltaan kuin teoiltaan, haluaisimme sosiaalidemokraattien kertovan suomalaisille, millä tavalla tämä vappusatanen olisi rahoitettu. Tämänkaltaiset ehdotukset nimittäin murentavat uskottavuutta myös muilta budjettiehdotuksiltanne. [Timo Harakka: Tähän on jonkun vastattava!]

16.40 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sosiaalidemokraateille vastaan Itämeren suojelusta, että juuri valtiovarainministeri Petteri Orpon pyynnöstä hallitus valmisti Itämeri-ohjelman. 15 miljoonaa euroa on ensi vuoden budjetista historiallisen suuri määrä, ja on tärkeää, että sitä käytetään kipsiin ja siihen, että vähennetään päästöjä Itämereen.

On, rouva puhemies, mainiota, että käymme läpi näitä vaihtoehtobudjetteja ja karmaita lukuja: Vihreät: 21 000 työpaikkaa vähemmän, eikä edes edustaja Haavisto vaivaudu vastaamaan, miksi näin esitetään. [Satu Hassi: Ja koulutuspanostusta!] Ja sosiaalidemokraatit, kun katsomme teidän lukujanne, niin luvut eivät täsmää. Katsotaanpa koulutusta: Koulutuslupauksen luvut eivät täsmää. Te toteatte, että 20 miljoonaa ja saataisiin oppivelvollisuuden pidentäminen. Kuntaliitto on laskenut yli 100 miljoonaa, vasemmistoliitto 85 ja vihreät 80. Tietopalveluako te tästä syytätte? On sanottava, että unelmahöttöä on teidän koulutuslupauksenne, ja pidän sitä aika koulutusvihamielisenä, että lupaatte kaikkeen rahaa ja sitten koulutukseen ei oikein näytä jäävän euroakaan. Olennaista on se, [Puhemies koputtaa] että me teemme toimia sen eteen, että varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta jokainen nuori saa sellaiset taidot, [Puhemies: Aika!] että ne kantavat toisella asteella. Tähän hallitus panostaa. [Puhemies koputtaa] Ensi vuoden budjetissa... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

16.41 **Olavi Ala-Nissilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä suuri kuva on tietysti tärkeä tässä muistaa. Minusta sellaisten puolueiden, jotka ovat kaatamassa soitea, vaihtoehtobudjetti ei ole uskottava, koska se toisi miljardien aukon. [Pia Viitasen välihuuto] — Miljardien aukot on siinä ensi vuonna, mutta jatkossa.

Toinen suuri kuva on se, että jokainen työllisyysasteprosentti tuo, niin kuin edustaja Juhantalo mainitsi, 1,4 miljardia liikkumavaraa julkiseen talouteen. 4 prosenttiyksikköä tuo 5,6 miljardia liikkumavaraa, ja se on erittäin tärkeää. Myöskin muut uudistukset ovat tärkeitä. Me emme pääse juustohöylämällä enää eteenpäin, vaan tarvitaan näitä rakenteellisia uudistuksia, joissa on kysymys miljardien säästöistä. Minä ymmärrän, että vasemmisto ei tätä tarjoa. Valitettavasti SDP:n tulopuoli — tutkin sen — on höttöä. Emme voi joka vuosi Sitraa ryöstää emmekä Suomen Pankkia, joka on itsenäinen järjestelmä. EKP-järjestelmässä ei voi yksittäinen jäsenvaltio mennä sanomaan, mitä sieltä pitää tulouttaa valtion budjettiin. Se on laitonta. Miksi te esittelette laittomia ratkaisuja täällä eduskunnassa?

16.42 **Simon Elo sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! SDP haluaa sinänsä varmasti vilpittömästi toisen asteen maksuttomaksi ja oppivelvollisuuden pidemmäksi. Siihen arvioitte käyttävänne 20 miljoonaa euroa, mutta jopa tässä omassa varjobudjetissanne toisaalta toteatte, että sen hintalappu olisi 100 miljoonaa. Ei tässä nyt kaikki täsmää.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

Kyllähän tällä tietysti Skepsis ry:n Huuhaa-palkinnon voi saada, mutta ei välttämättä ääniä vaaleissa.

Tämä hallitus, sinistenkin aloitteesta, on tehnyt jo oppimateriaalilisan vähävaraisille. Se on sitä kohdentamista, mitä tällaisissa kysymyksissä pitää tehdä. En minä ymmärrä, miksi niille vuorineuvostenkin lapsille pitää saada maksuton koulumateriaali. Eikö ole nimenomaan järkevämpää täsmentää sinne vähävaraisille? Ja näin on toimittu.

Perussuomalaisten osalta täytyy sanoa, että tässä on tullut aikaisemmin tämän säilöön-oton hinta, 650 miljoonaa. Edustaja Satonen toi esille EU-jäsenmaksun, ja kolmantena on vielä tämä eläkeläisten puoliväli-indeksi, josta sanotte täällä, että haluaisitte siihen muuttaa. Teillä ei ole mitään hintalappua tällekkään. Jo kolme asiaa näin lyhyellä katsannolla löytyy teiltä. Täysin pohja mennyt varjobudjetilta.

16.44 Pilvi Torsti sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP:n pitkä linja on se, että koulutuspolitiikka on pitkäjänteistä, sen vaikutuksia arvioidaan ja sitä tehdään tutkimuksen pohjalta. Siksi olemme tehneet Osaamispolku 2030:n, investoivan kokonaisuuden, ja siksi katsomme nimenomaan jo 2030-luvulle koko koulutuspolitiikassa. Ja yksi uudistus osana tätä on todella sellainen, jonka voisi toteuttaa jo ensi vuodesta eteenpäin, ja se on se talouspolitiikan arviointineuvoston tärkeimmäksi koulutuspoliittiseksi uudistukseksi nostama oppivelvollisuuden laajentaminen.

Mitä tulee tähän hintalappuun [Ben Zyskowicz: Kansanedustajien lapsille pitää saada ilmaiset kirjat!] — voisiko edustaja Zyskowicz kuunnella? — on tietenkin niin, että kun aloitetaan joku koulutuspoliittinen uudistus, me vaikkapa aloitimme peruskoulun pohjoisesta etelään, niin tässä tietenkin aloitetaan ikäluokka kerrallaan ja lukuvuoden alusta, eli tässä tapauksessa tämä oppivelvollisuus tietenkin laajenisi ensi elokuusta eteenpäin, ja kyllä se hintalappu tulee sitten, kun meillä kaikki ikäluokat elikkä kolme vuosikurssia ovat mukana, sinne noin 100 miljoonan joukkoon, mutta ei se tietenkään heti ensi elokuussa selaista budjettia tarvitse. [Timo Harakka: Oliko tämä niin vaikeaa?]

16.45 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä metsäpolitiikka on varsin mielenkiintoista. Kun edustaja Antti Rinne esitteli Rinteen mallia metsäpolitiikassa, 72,4 miljoonaa mottia hakkuuta eikä yhtään yli, niin se nyt on päivänselvää, että joka ainoa motti on varattu nykyiselle teollisuudelle, sahoille ja sellutehtaille. Yhtään mottia ei siitä enää minnekään muuante riitä. Meillä on vuosikymmenten saatossa tehty valtavat hakkuusäästöt oikealla metsänhoidolla, ja nyt sitten niitä ei saisi käyttää.

Kannattaa kaikkien tällaisten hokkuspokkustemppujen puhujien muistaa, että metsien käyttö tänä päivänä on globaalia bisnestä. Jos me jätämme metsämme hoitamatta, silloin tähän maahan tuodaan puuta laivalla jostakin muualta, pahimmillaan Afrikan maissa sademetsiä hakataan ja työnnetään laivalla tänne. Se on tämän järjettömän politiikan syytä, jos me itse emme hoida metsiämme ja sitten annamme muualla maailmassa metsien tuhoutua. Meillä on omat metsät, jotka on pidetty hyvässä kunnossa, ja sitten on rakennettu tähän maahan metsäteollisuutta. En ymmärrä, että demareitten nykyinen metsälinja on tämä. [Puhemies koputtaa] Kauas on siitä kadottu, mitä aikanaan oli.

16.46 Sami Savio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä eräs edustaja äsken kysyi, kuinka perussuomalaiset rahoittaisivat muun muassa esittämämme pieni- ja kes-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

kituloisia eläkeläisiä koskevan puoliväli-indeksin käyttöönoton. Nyt täytyy kyllä tässä todeta, että tämä rahoitushan ei tule valtion varoista, se tulee eläkeyhtiöiden varallisuudesta, jota on yli 200 miljardia euroa ja joka jatkuvasti kasvaa miljardeittain. Mikäli näin tehtäisiin, hyötyjiä eivät olisi pelkästään eläkeläiset vaan myös yhteiskunta verotulojen kasvun myötä.

Mutta se, miksi alun perin pyysin puheenvuoron, on tämä asia: Edustaja Niikko otti aiemmin esille ruoka-apujärjestöjen tuen leikkauksen, jonka hallitus teki viime jouluna. Pidämme erittäin tärkeänä sen palauttamista. Lisäksi perussuomalaisten vaihtoehtoon sisältyy muun muassa omaishoitajien aseman vahvistaminen. Vaikka omaishoitajat eivät tee tärkeää työtään, hoida läheisiään, rahan takia, niin omaishoitajien taloudellista asemaa tulee ehdottomasti vahvistaa. Onko hallitus [Puhemies koputtaa] valmis ryhtymään toimenpiteisiin omaishoitajien aseman parantamiseksi [Puhemies: Aika!] ja ruoka-apujärjestöjen tukemiseksi?

16.47 **Pekka Haavisto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Sarkomaa, joka näyttää jo poistuneen salista, vielä provosoi minua, kun sanoi, että en ole vastannut, kun olin mielestäni jo kaksi kertaa vastannut Zyskoviczille samaan kysymykseen. [Ben Zyskovicz pyytää vastauspuheenvuoroa] En tiedä, olenko vastannut hyvin, mutta olen sanonut, että tässä tilanteessa, jossa meillä on köyhyyttä, meidän on tehtävä jotakin näiden köyhien ihmisten eteen. Vihreiden vaihtoehtobudjetissa on esitetty muun muassa työttömän peruspäivärahan korotusta, mikä mielestäni on oikein työttömien perheitä ajatellen.

Nyt sitten kun katsotaan tästä eteenpäin, niin tiedämme kaikki, että meidän sosiaaliturvamme on oltava kannustavampaa, ja toivottavasti seuraavan hallituksen aikana päästään niihin reformeihin, joista vihreät ovat paljon puhuneet sosiaaliturvan kannustinloukkujen ja sen osalta, että kaiken työn vastaanottaminen olisi kannustavaa. Olen aikaisemmin ajatellut, että kokoomuskin olisi tätä mieltä. En enää tiedä, mitä mieltä he ovat, kun näin kovasti kritisoidaan sitä lähtökohtaa, joka vihreillä näissä kysymyksissä on. [Ben Zyskovicz: Kohta kuulette!]

Köyhyys voitetaan, mutta samaan aikaan on pidettävä huolta siitä, että meidän sosiaaliturvajärjestelmäämme uudistetaan kannustavaan suuntaan.

16.48 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun erityisesti kokoomuksen edustajat nyt ovat innostuneet puhumaan näistä tietopalvelun laskelmista ja tuloksista, niin haluan nostaa myöskin sellaisen luvun esille kuin 58 000. Se on se määrä ihmisiä, jotka vasemmistoliiton vaihtoehdossa nousevat köyhyysrajan yläpuolelle johtuen siitä, että me olemme valmiita myöskin tekemään panostuksia sosiaaliturvan parantamiseen kaikista pienituloisimpien osalta.

Täällä edustaja Ala-Nissilä sanoi aikaisemmin, että juustohöylällä ei enää pärjätä, mutta nimenomaan juustohöylään käytetään edelleen ensi vuonna kaikista pienituloisimpien suomalaisten osalta, sillä sosiaaliturvan indeksijäädytykset pidetään voimassa, vaikka työllisyys ja taloustilanne ovat kehittyneet parempaan suuntaan ja vaikka pääministeri jopa itse pohti lehtihaastatteluissa, että tulikohan leikattua liikaa.

Eli tämä on se keskeinen arvovalintaero vasemmiston ja myöskin vihreiden sekä hallituksen välillä. Me olemme valmiita panostamaan rahaa pienituloisten toimeentulon paran-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

tamiseksi ja köyhyyden vähentämiseksi, [Puhemies koputtaa] toisin kuin kokoomus, joka vain ilkkuu näille panostuksille.

16.49 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Andersson moitti tietopalvelun laskelmia, [Li Andersson: Enkä moiti!] kun ne osoittavat, että vihreiden vaihtoehtobudjetti tuottaa 21 000 työtöntä lisää ja vasemmistoliiton vastaava tuottaa 13 000 työtöntä lisää. Mutta tietopalvelun laskelmat kelpaavat, kun ne kertovat, että 58 000 ihmistä vähemmän on köyhyydessä, jos vasemmistoliiton varjobudjetti toteutetaan. Enkä epäile sitä, koska totta kai satojen miljoonien laittaminen tulonsiirtoihin tuottaa tulosta.

Mitä sitten tulee näihin vihreiden antamiin vastauksiin, ensinnäkin on niin, että varhaiskasvatusmaksujen alennus on mukana näissä tietopalvelun laskelmissa. Toiseksi on niin, että ei voi samanaikaisesti sanoa, että haluamme parantaa työttömien asiaa nostamalla työttömien päivärahoja, mutta samalla sitten lisätä työttömien määrää. Siinä nyt ei ole hirveästi logiikkaa.

Ja sitten SDP:n harmaasta taloudesta. Edustaja Ihalainen, sovitaanko semmoinen diili, että me panisimme sen 20 miljoonaa, jota esitätte, ja te lupaatte 300 miljoonaa takaisin? Annatte omavelkaisen takauksen sille vaikka Teollisuusliitolta, joka on tunnetusti vakava-rainen. Minä olen valmis tämmöiseen kauppaan vaikka heti.

16.51 Lauri Ihalainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin juuri tähän asiaan tullutkin. Harmaan talouden torjunnassahan on pohjimmiltaan kysymys rehellisten yrittäjien aseman vahvistamisesta ja yhteiskuntamoraalista, ja tähän liittyy monia tavoitteita. Kerron nyt muutaman tavoitteen, joilla tämä saavutetaan:

Ensinnäkin kansainvälisen veronkierron ohjelmasta voidaan löytää rahoitusta. Toiseksi veronumeron ulottaminen rakennusalan ohella muillekin aloille, kuten kuljetuksiin ja niin pois päin, tuo merkittäviä verotuloja. Tämä rakennusalan veronumero toi 160 miljoonaa euroa tuloa julkiseen talouteen. Toinen olisi tyyppihyväksytyjen kassakoneitten käyttöönotto ravintoloissa. Se tuo noin 120–140 miljoonaa valtiovarainministeriön arvion mukaan yhteiskunnalle, jos tämä toteutetaan. Sitä paitsi eduskunta alkoholilakia uudistettaessa edellytti, että sähköisiin kassakonejärjestelmiin pitäisi mennä. Tilajavastuulain [Puhemies koputtaa] kehittäminen niin, että viimeinenkin yritys ketjussa maksaa veronsa. [Puhemies: Aika!] Sitten sanoisin uuden asian, ja se on alustatalouden haasteet. Globaalit alustatalouden firmat tulevat tänne maahan ja toimivat, ja ei tiedetä, mihin verot menevät, ja Suomi menettää [Puhemies koputtaa] verotuloja yli 100 miljoonaa vuodessa, [Puhemies: Aika!] kun pelisäännöt puuttuvat.

16.52 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan nyt ehdottomasti korjata edustaja Zyskowiczin virheellistä väitettä. Minä en ole moittinut tietopalvelun laskelmia. Sen sijaan olen ainoa edustaja täällä, joka on tuonut esille ja pyrkinyt avaamaan, mikä mekanismi siinä taustalla on, joka johtaa näihin tuloksiin, mitä liittyy työllisyysvaikutuksiin.

Siitä huolimatta se ei ole mikään salaisuus, että köyhyyden torjunta ja eriarvoisuuden vähentäminen on meille ydinkysymys. Se on vasemmistoliiton tekemän politiikan ytimessä, ja meidän vaihtoehtobudjettiimme tämänkaltaiset panostukset luonnollisesti sisältyvät.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

Sen lisäksi me uskomme myöskin, että suomalaisen työllisyyden ja elinkeinoelämän näkökulmasta panostukset koulutukseen, tutkimukseen, tuotekehitykseen ja innovaatioihin ovat aivan keskeisessä roolissa. Yksi heikkous tässä laskelmassa on se, että esimerkiksi koulutuspanostukset eivät näy. Niitä ei ole arvioitu työllisyysnäkökulmasta, vaikka varmasti olemme kaikki samaa mieltä siitä, että nimenomaan koulutus ja osaaminen työllisyyden näkökulmasta Suomen kaltaisessa maassa ovat aivan avainasemassa. [Ben Zyskowicz: Vaikuttaako jo ensi vuonna?]

16.53 **Olavi Ala-Nissilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todella toteaisin sen, että nyt on juustohöylän tie käyty. Sillä voidaan säästää kymmeniä miljoonia, ehkä verojen kanssa satoja miljoonia, mutta miljardit ovat suurissa rakenteellisissa uudistuksissa, millä me voimme todella suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa parantaa. Jos jokainen työllisyysasteprosentti tuo liikkumavaraa julkistalouteen 1,4 miljardia, se on iso... [Timo Harakka: Missä ne uudistukset ovat?] — Nyt me olemme eri tilanteessa. Me olimme vaalikauden alussa menossa Kreikan tielle, edustaja Harakka. Meille tuli 6 miljardia velkaa. Jokaista syntyvää lasta kohden 120 000 euroa pantiin äitiyspakkaukseen silloin edellisen hallituksen jälkeen. Nyt me olemme saaneet tämän julkistalouden paljon parempaan kuntoon, ja nyt voidaan miettiä just eläkeläisasioita ja muita, mitä voidaan tehdä, mutta ei voida edetä, ellei osata tehdä uudistuksia. Kun te olette kaatamassa sotea, se tuo taas miljardien aukon pitkällä aikavälillä julkistalouteen, ja kun te ette ole uudistamassa työllisyyttä aidosti, niin se jättää miljardien liikkumavaran saamatta. Siitä on tässä kysymys [Puhemies koputtaa] eikä mistään juustohöylämisestä.

16.55 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös minä olen tyytyväinen ja kannatan sitä, että tunnin junaan panostetaan.

Edustaja Meri nosti varjobudjettimme esille ja siitä monta monta hyvää asiaa.

Nostan esille nyt eläkeläiset. Eläkkeissä on indeksiturva, että eläkkeen ostovoima säilyisi. Sehän tiedetään, että suomalainen eläkeläinen laittaa rahansa kotimaiseen kulutukseen, aina — jos sitä rahaa vain on. Taitettu indeksi tuli 96, se on kirosana. [Simon Elo pyytää vastauspuheenvuoroa] Hallitukset ovat vaihtuneet, vuodet ovat kuluneet, miksi sitä ei ole korjattu? Eläkerahastojen sijoitukset, voitot — niihin ei millään ilmeisesti pystytä vaikuttamaan, vaikka pitäisi. Siellähän on paljon, mistä voitaisiin eläkeläisille antaa lisäpanostuksia. Takuu- ja kansaneläkkeellä elävät ovat hyvin tiukoilla. Meillä on suuri joukko mitävän työuran tehneitä henkilöitä, jotka ovat kovasta työstä saaneet minimaalisen palkan, 50 vuottakin työuraa, saavat 1 200 euroa kuussa, ja siitä verot pois. Sehän on täysin epäoikeudenmukaista. [Puhemies: Aika!] Eläkeindeksin korjaus, omaishoito verovapaaksi, [Puhemies: Aika!] lääkkeiden omavastuu pois. [Puhemies koputtaa] Se on perussuomalaisten linja.

16.56 **Simon Elo sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Elomaa on varmasti ihan vilpittömän siinä, että haluaisi puuttua esimerkiksi eläkeläisten indeksiin liittyen tähän indeksijäädytykseen, mikä on tässä taloustilanteessa täytynyt valitettavasti tehdä, mutta sitten täytyy ihmetellä, että miksei tässä perussuomalaisten varjobudjetissa tätä esitetä. Teillä ei puututa millään tavalla seuraavan vuoden indeksijäädytyksiin. Joidenkin muiden puolueiden vaihtoehtobudjetissa näin tehdään, mutta teillä siihen ei puututa.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

Sitten täällä on puhuttu tietysti takuueläkkeestä ja ylipäätään eläkeläisten asemasta. Jos ajatellaan, että hallitus on tehnyt takuueläkkeen korotuksia ja korottanut eläkkeitä yhteensä 44 euroa kuussa, niin silloin jos oltaisiin tehty nämä tasokorotukset tämän indeksin kautta, niin korotus olisi ollut paljon pienempi. Tämän kautta korotus on ollut melkein 18 euroa suurempi kuin olisi ollut näitten indeksien kautta. Eli eikö oleellisinta ole se, mitä eläkeläiselle, esimerkiksi takuueläkeläiselle, jää loppupeleissä käteen kuin sitten muut kysymykset?

Ja vasemmistoliiton osalta täytyy sanoa, että teillä on 13 000 työllisen menetykset liittyen pelkästään sosiaaliturvaan ja tuloverotukseen liittyviin muutoksiin, mutta lisäksi kiky-sopimuksen perumiselle valtiovarainministeriön laskelmaan perustuen olisi 40 000 työllisen menetykset — yli 50 000 yhteensä. [Puhemies: Aika!] Tämä on se vasemmistoliiton vaihtoehto.

16.57 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän keskustelun perusteella voi ainakin todeta sen, että yksi suuri ero SDP:n ja hallituksen ajattelussa on se, että SDP haluaa tehdä tulevaisuusinvestointeja. Panostukset koulutukseen, tieteeseen ja tutkimukseen ovat kaikkein parhaimpia tulevaisuusinvestointeja, joita voimme tehdä. Toki kaikkiin investointeihinhan liittyy riski, mutta meillä lienee jo riittävästi näyttöä siitä, että näihin asioihin kyllä kannattaisi panostaa ja tämä investointeihin liittyvä riski ottaa. Hallitus on leikannut juuri näistä tulevaisuuden kannalta tärkeistä asioista ja siten heikentänyt samalla tulevaisuuden kasvun mahdollisuuksia. Nyt nämä ensi vuoden budjettiin tulevat pienet lisäykset koulutukseen, tieteeseen ja tutkimukseen ovat kyllä tehtyjen säästöjen kevyttä laastarointia. Ja kaikkein pahin asia tässä on tietysti se, että on hyvin todennäköistä, että maksamme näitä säästöjä tulevaisuudessa moninkertaisesti.

16.58 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puheenjohtaja! Työllisyys paranee vihreiden vaihtoehtobudjetissa perhevapaaudistuksen ansiosta mutta myös koulutukseen panostamalla. Panostukset osaamiseen luovat pohjaa talouden tulevalle menestykselle, mutta ne auttavat myös kohtaanto-ongelmaan ja siihen, että yritykset saavat osaavaa työvoimaa. Myös taistelussa ilmastonmuutosta vastaan Suomi pärjää nimenomaan korkeaan koulutukseen panostamalla. Vihreiden vaihtoehtobudjetissa työllisyys paranee myös 5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen avulla. Me parannamme myös monin tavoin päivähoidon laatua ja houkuttelevuutta, mikä helpottaa naisten siirtymistä työelämään. Itse olen hyvin tyytyväinen siitä, että vihreillä on rohkeutta nostaa työttömien peruspäivärahaa lähemmäs köyhän minimibudjettia, jonka alle se jää nyt erittäin merkittävällä tavalla, ja minusta se on hyvinvointivaltiossa häpeäpilkku. Uskon itse myös, että kun köyhyys vähenee, ihmisten osattomuus [Puhemies koputtaa] vähenee, niin myös se tulee vaikuttamaan siihen, että ihmisillä on voimavaroja [Puhemies koputtaa] haakeutua työelämään takaisin.

17.00 Ben Zyskovicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En tiedä — eduskunnan pöytäkirjoista voi tarkistaa — onko eduskunnassa toista kansanedustajaa, joka niin usein olisi vedonnut eduskunnan tietopalvelun laskelmiin kuin on edustaja Alanko-Kahiluoto. Hän on lukemattomia kertoja tässä salissa vedonnut eduskunnan tietopalvelun laskelmiin. Mutta annas olla, kun eduskunnan tietopalvelu omalla kiistattomalla ammattitaidollaan laskee, että vihreiden vaihtoehtobudjetti lisää työttömyyttä 21 000:lla — sitten

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

pä tuo eduskunnan tietopalvelu ei osakaan laskea, se ei osaa ottaa huomioon sitä eikä osaa ottaa huomioon tätä.

Ei tietystikään ole niin, kuten edustaja Andersson aikaisemmin väitti sanottavan, että kaikki lisäykset sosiaaliturvaan vähentävät työllisyyttä. Jos esimerkiksi takuueläkettä korotetaan, ei se tietystikään vähennä työllisyyttä.

Ja, puhemies, vielä tästä harmaasta taloudesta: esitin tosiaan, että hallitus laittaisi sen 20 millia siihen, jos demarit takaavat, että se 300 millia saadaan takaisin.

17.01 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Andersson on tässä nyt kahteen kertaan kertonut, mihin tämä eduskunnan tietopalvelun laskelma perustuu, [Ben Zyskowicz: Aika kelvoton porukka näköjään!] ja me olemme täällä aika monta kertaa kertoneet, mitä se malli jättää huomiotta. En esim. tiedä, mikä on se laskentatekninen seikka, jonka perusteella eduskunnan tietopalvelu esimerkiksi on ottanut työllisyyttä parantavana arviona SDP:n ehdottaman päivähoitomaksujen alennuksen mutta ei ole kyennyt malliinsa saamaan sitä, että me muuttaisimme 5-vuotiaiden varhaiskasvatuksen ilmaiseksi. Myös valtiovarainministeri Orpo on moneen kertaan korostanut sitä, että perhevapaaudistus olisi tärkeä työllisyyden parantamisen näkökulmasta. Tätä me ehdotamme, me ehdotamme vaihtoehtobudjetissamme siihen 120 miljoonaa rahaa, mutta myöskään sen myönteistä työllisyysvaikutusta eduskunnan tietopalvelu ei ole kyennyt arvioimaan. Näillä laskelmilla [Puhemies koputtaa] on rajansa.

17.02 Mats Löfström r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Sannfinländarna föreslår i sin skuggbudget också att klumpsumman till Åland ska minska med 100 miljoner euro, alltså med 40 procent. Förslaget måste vara nytt finländskt rekord i populism om Åland.

Ålands klumpsumma är inget ekonomiskt bidrag till Åland. Ålänningar betalar skatt precis på samma sätt som alla andra finländare, och får sedan tillbaka en bestämd andel av det man betalat. Detta för att finansiera den offentliga servicen, sjukvård, dagis, äldreboende, skolor, vägar, som på Åland sköts av landskapet i stället för av staten, eftersom behörigheten hör till Ålands självstyrelse.

Ålands goda sysselsättningsläge — 82 procent — gör att Åland i dag är nettobetalare av direkta skatter till staten. Hur skulle Åland kunna organisera den här offentliga servicen och bota sjuka, ta hand om barn och äldre om man skär bort 40 procent av Ålands budget? Förslaget är mot grundlagens princip om likabehandling och mot självstyrelselagen.

Så min fråga är: Respekterar sannfinländarna inte grundlagen, eller hur ska man se på det här? Hur ser regeringen på förslaget som sannfinländarna har lagt?

17.04 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme hyvin tietoisia, että Ahvenanmaan itsehallintolaki edellyttäisi perustuslain mukaista vaikeutettua käsittelyjärjestystä ja mahdollisesti myös kiireellistä käsittelyä, ja meillähän on täällä esimerkiksi tällä hetkellä tiedustelulait, jotka menivät tosi jouhevasti eteenpäin. Tämähän edellyttää vain yksimielisyyttä. Lisäksi on hyvä muistaa tämä asia, että Ahvenanmaan maakunta on täysin velaton. Jos ajatellaan Suomen valtionvelkaa, se on 100 miljardia. Itse tulen Hyvin-käältä, meillä on 46 000 asukasta, ja meillä on 100 miljoonaa velkaa. Kun Ahvenanmaalla on mahdollisuus ilmaiseen julkiseen kulkemiseen, Yle-veroa ei makseta, niin mieltisin tätä, että miksi katsotte, edustaja, että Ahvenanmaalla tulisi elää jotenkin paremmassa asemassa. Emmekö me ole samaa maata sitten kuitenkin enää?

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Annan nyt seuraavat kolme puheenvuoroa, ja sitten kuullaan ministerin vastauspuheenvuoro.

17.05 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myöskin minua häiritsee se, että tehdään sellaisia ehdotuksia täällä, jotka eivät ole Suomen lainsäädännön mukaisia, kuten tämä Ahvenanmaan keissi ja kuten tämä Suomen Pankin pääomien tulouttaminen kansallisella päätöksellä. [Leena Meri: Lakia voi muuttaa!]

Sitten, puhemies, minulla on salaliittoteoria myöskin koskien Sitran pääoman jokavuotista ryöstämistä. Sitra on esittänyt uudistuksia, jotka koskevat työelämää, järkeviä uudistuksia, joita Suomi välttämättä tarvitsisi. Ne eivät ehkä ole sitten SDP:n ja sen taustayhteisön mukaisia, ja sen takia Sitran toiminta pitäisi halvaannuttaa.

17.06 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hassi teki juuri hyvin selkoa siitä, millä eri tavoin vihreiden vaihtoehtobudjetti kasvattaa työllisyyttä ja että eduskunnan tietopalvelulla on rajansa, vaikka hyvin paljon arvostan tätä palvelua ja olen paljon sitä itse oppositiotyössäni hyödyntänyt. Muun muassa tässä eduskunnan tietopalvelun vaikutusarviossa osoitetaan, että hallituksen politiikka hyödyttää enemmän miehiä kuin naisia ja että tässä hallituksen politiikassa tasa-arvo ei toteudu sillä tavoin kuin sitä politiikassa tulisi edistää. Edelleen eduskunnan tietopalvelu todistaa, että vihreiden vaihtoehtobudjetissa sukupuolten tasa-arvo paranee niiden muutosten ansiosta, joita me teemme sosiaaliturvaan. Vaikka tämä valtion talousarvioesitys olisi kaikkein tehokkain väline Suomessa parantaa sukupuolten tasa-arvoa, niin valitettavasti [Puhemies koputtaa] hallitus jättää tämän välineen käyttämättä. [Puhemies: Aika!] Esimerkiksi perhevapaaudistus, [Puhemies: Aika!] jota valtiovarainministeri sanoi kannattavansa, puuttuu tästä.

17.07 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowiec ja muutamat muutkin ovat oikein hartaudella paneutuneet näihin eduskunnan tietopalvelun taustalaskelmiin osoittaakseen, että vihreiden malli tuottaa 21 000 työtöntä lisää. Mutta ehkä on inhimillistä, että tämä luktapa on ollut valikoiva ja ette samassa yhteydessä ole kehaisseet sosiaalidemokraatteja siitä, että meidän mallissamme 7 000 työpaikkaa tulee lisää.

Lisäksi voin kertoa kotitalouksittain: Lapsiperheet hyötyvät 147 euroa, opiskelijat 322 euroa, palkansaajat 168 euroa, eläkeläiset keskimäärin 208 euroa. Valitettavasti ministeri Orpollekaan tämä 7 000 henkilön työllisyyden lisäys ei kelvannut, ja nyt toivon, ettei minun tarvitse sentään liikaa lähteä opettamaan, mikä on menon ja investoinnin ero. Investointi, ministeri Orpo, on juuri sellainen, mikä tehdään siinä odotuksessa, että siitä tulee tuottoa ja hyötyä, kuten juuri tämä tunnin juna. Samanlainen investointi on oppivelvollisuuden laajentuminen, jota talouspolitiikan arviointineuvosto kannattaa investointina, samoin perhevapaaudistus, varhaiskasvatusuudistus, joitten tarkoitus, perustelu, on työllisyyden kasvun nostaminen.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ja sitten ministeri Orpo, vastauspuheenvuoro, 5 minuuttia.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

17.08 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo:** Arvoisa rouva puhemies! Näin puheenvuoron aluksi rakentava kiitos kaikille oppositior ryhmille näistä varjobudjeteista ja keskustelusta. Muutamia kommentteja kuitenkin.

Aloitetaan tästä veropuolesta ja todetaan, että SDP:n vero-ohjelmassa on kiitettävää halu tiiviiseen ja laajaan veropohjaan. Ja varmasti siellä toimenpiteiden joukossa, joista olen joitakin tässä joutunut kritisoimaan, on myöskin sellaisia, jotka ovat hyvin harkitsemisen arvoisia. Mutta tavoite, päättäväinen asenne siihen, että haetaan laajaa, tiivistä veropohjaa, on kaiken a ja o, koska se mahdollistaa sen, että verokannat pysyvät matalalla tasolla.

En palaa nyt uudelleen tähän yrittämisen ja työn verotukseen laajemmin, mutta ehkä sieltä pari poimintaa. Siellä oli uutena ajatuksena työtulotuki pienille, alle 15 000 euron palkkatuloille. Ensimmäisen arvion mukaan, valtiovarainministeriön vero-osaston arvioiden mukaan, se ei välttämättä kohdennu parhaalla mahdollisella tavalla, koska alle 15 000 euroa tienävistä suurin osa on opiskelijoita tai yli 65-vuotiaita, jos oikein muistan. Sen lisäksi, kun nyt meillä on tulossa ensi vuoden alusta tulotietorekisteri, se siis tuo joustavuutta, mutta tämä palautus tulisi ilmeisesti jälkikäteen, mikä tekee siitä jonkin verran kankaan, ja hintalappu olisi yli 200 miljoonaa. Mutta mielestäni meidän kannattaa miettiä ja arvioida ja tutkia tämäntyyppisiä asioita, joilla me pystymme kannustamaan ihmisiä ottamaan töitä, tekemään aina työnteosta kannattavampaa. Se on veropolitiikan ja sosiaalipolitiikan keskeisiä tavoitteita — aina työnteon pitää kannustaa, aina kannattaa ottaa töitä — ja mielestäni, kun sosiaaliturvajärjestelmää lähdetään uudistamaan ensi kaudella, tämän pitää olla yksi tärkeitä periaatteita.

Kestävän kehityksen budjetointia on mielestäni turhan vähän täällä mainittu, tai jos olen ihan tarkka, niin en ole kuullut kertaakaan opposition puhuvan siitä. Minusta se on oivallinen työväline jatkoon, nyt se on kaksi kertaa ollut käytössä. Se on ajettu määrätietoisesti budjettikirjaan, se antaa työvälineen siihen, että voidaan jatkossa arvioida pääluokka- ja menokohtaisesti, miten ne eurot toteuttavat kestävän kehityksen tavoitteita: resurssiviisasta, hiilineutraalia Suomea. Aivan erinomainen asia.

Mutta sitten minulla on yksi suuri huoli, palaan vielä tähän SDP:n ohjelmaan. Te olette nostamassa marginaaleja paremmin ansaitsevien osalta. Se on varmasti robinhood-ajatuksena kannatettava, mutta joku tolkku tässäkin täytyy olla. Kun hyvin ansaitseva, asiantuntija-asemassa oleva henkilö maksaa jo noin 50 prosenttia veroa ja kun meillä on kuitenkin samaan aikaan avainhenkilölaki, joka mahdollistaa ulkolaiselle työntekijälle, joka tulee avaintehtävään, 35 prosentin verokaton, niin tämä ero alkaa nousta aika hurjaksi. Vaikka se olisi kuinka ehkä populististakin, minä kuitenkin haluaisin ja uskallan sanoa ääneen sen, että meidän pitää pitää huolta siitä, että suomalaiset asiantuntijat pysyvät tässä maassa, tekevät täällä työtä ja tuottavat lisäarvoa suomalaisille yrityksille. Mutta heitä ei voi verottaa täältä karkuun ulkomaille. Tämä on aivan oleellinen asia.

No, mitä sitten tulee vielä näihin työllisyyslukuihin ja arviointeihin, niin minun on kyllä pakko sanoa — kun minä olen niin monta kertaa joutunut täällä vastaamaan, kun tietopalvelu on kertonut, että muutaman euron ovat liikkuneet tulonjakovaikutukset sinne tänne, ja kun olen koettanut kertoa, että me olemme tehneet panostuksia esimerkiksi työllisyyteen ja työllisyys on parantunut — että kyllä täällä on yhdessä kuorossa kerrottu, että ei niitä oteta siinä laskelmissa huomioon. Tänäpäin ne olisi pitänyt ottaa huomioon. Eli päivät pruuukkaavat olla perätysten täällä politiikan keskusteluissa, niin kuin meillä Turussa on tapana sanoa.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

Näistä työllisyysvaikutuksista edelleen: Hallituksen toimilla noin 50 000 työpaikkaa. En huomannut, että SDP:n vaihtoehtobudjetissa olisi peruttu hallituksen tekemiä toimia. Eli se on hyvä, että ne nyt tässä vaiheessa kelpaavat.

Mutta kaiken kaikkiaan, arvoisa rouva puhemies, eduskunta jatkaa varsinaisen budjettiesityksen käsittelyä ja toivottavasti rakentavassa hengessä. Siellä on mahdollisuus pureutua näihin täälläkin nousseisiin kysymyksiin. Minä luotan siihen, että tämä talous-, työllisyys- ja veropolitiikan linja, jota hallitus ajaa, tuottaa tulosta ja turvaa suomalaisten hyvinvoinnin.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Tätä debattia on nyt käyty yli 3 tuntia, 3 tuntia 15 minuuttia, ja vielä tuntuu olevan halukkuutta muutamaan puheenvuoroon.

17.14 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kävin hoitamassa parlamentaarisia tehtäviä edustaja Töllin tiedustelulakityöryhmässä ja siellä 2,5 tuntia istuin. Kun aloitin tämän eduskuntapäivän täällä salissa, niin kuuntelin SDP:n puheenjohtaja, edustaja Rinteen puheenvuoron, ja hän aloitti puheenvuoronsa sanomalla, että toivottavasti tämä päivä ei mene väärinymmärryksen, tarkoituksellisen väärinymmärryksen, puolelle — ja kun tulen sieltä Töllin työryhmästä tänne saliin, niin huomaan, että kylläpä vain meni, päivät ovat siltäkin osin perätysten, niin kuin tässä valtiovarainministeri sanoi.

Olisin mielelläni edellisessä debatissa esittänyt valtiovarainministerille yhden kysymyksen. Toimitte myös sisäministerinä vuonna 2015, ja annan sille teidän tekemällemme työlle ison arvon vielä tänäkin päivänä: valtavan pakolaiskriisin keskellä nopeasti yllätetyn pystyitte toimimaan ministerinä vastuullisesti, siitä iso kiitos vielä ja arvostuksen osoitus. Sosiaalidemokraatit ovat laittaneet 20 miljoonaa euroa myös meidän turvallisuuden tekijöiden palkkaukseen ja määrän nostamiseen, turvallisuusviranomaisten määrän nostamiseen ja palkkauksen tason nostamiseen. Mitä mieltä olette vastuullisena valtiovarainministerinä tänä päivänä tästä esityksestämme? Tämä satsaus kansalaisten turvallisuuden on meidän esityksemme yksi kantava pohja, kun katetaan tätä laajaa turvallisuuden kenttää.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ministeri Orpo, 1 minuutti.

17.15 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan puolestani kiittää edustaja Karia hyvästä yhteistyöstä tässä matkan varrella vuodesta 2015 lähtien. Yhteinen huoli on ollut se, että turvallisuuden tekijöiden eli poliisien, rajavartijoiden määrä pystytään vakiinnuttamaan. Ilman hallituksen tämän kauden aikana tekemiä toimia se määrä, mistä liikkeelle lähdettiin, olisi laskenut dramaattisesti, lähemmäs 6 000:ta. Nyt me olemme tehneet isoja satsauksia. Jos katsotaan suhteellisesti, mihin hallinnonaloille on lisätty määrärahoja hallitusneuvottelujen jälkeen, niin varmasti yksi suurimmista, jollei suurin, on sisäasiainministeriön hallinnonala. On pystytty vakiinnuttamaan poliisien määrä 7 200:aan, rajavartijoiden määrä itärajalle, Helsinki-Vantaalle ja niin edelleen. Olen pitänyt tätä aivan välttämättömänä tässä turvallisuustilanteessa. Varmasti enempäänkin olisi tarvetta, ja siinä mielessä ymmärrän teidän esityksenne, mutta minä olen myöskin ylpeä ja tyytyväinen siihen, että me olemme pystyneet nämäkin satsaukset tässä tilanteessa, tiukassa taloustilanteessa, tekemään.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

17.16 **Esko Kiviranta kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP esittää tässä vaihtoehtobudjetissaan, jos olen ymmärtänyt oikein, 5 prosentin osinkoveroa kaikille yleishyödyllisille yhteisöille ja sitten kaikille institutionaalisille sijoittajille, esimerkiksi kotimaisille eläkelaitoksille ja yhtiöille. Tämä 5 prosentin vero tuntuu noin äkkiä ajatellen hyvin kohtuulliselta, mutta kun tiedetään, että monet yleishyödylliset yhteisöt käyttävät varansa varsin tärkeisiin humaaneihin tarkoitukseen, niin tämä esitys vähän yllättää, ja mielellään kuulisi perusteluita, miksi tällaisia yleishyödyllisiä yhteisöjä pitäisi lähteä uudella tavalla verottamaan. Samoin myöskin eläkeyhtiöitten verottaminen on hiukan outo ajatus, kun tiedetään, että eläkkeiden turvaaminen on työn takana näilläkin edellytyksillä pitemmällä tähtäyksellä.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ja nyt mennään sitten puhujalistaan. Tämä debattiosuus on päättynyt tältä erää.

17.17 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Nyt on varsin kiinnostava päivä, kun täällä suuressa salissa on käyty ja käydään edelleen keskustelua oppositiopuolueiden vaihtoehtobudjeteista. Mielenkiintoa lisäävät vielä vauhdilla lähestyvät vaalit, ja näistä vaihtoehtobudjeteista voikin jo päätellä, millaista politiikkaa puolueet tulevat keväällä äänestäjilleen tarjoamaan.

Perussuomalaisen vaihtoehtobudjetti heijastaa selvästi meille tärkeitä arvoja. Välitämme tavallisen suomalaisen hyvinvoinnista ja elämänlaadusta. Ratkaisumme tähtäävät vakaaseen, turvalliseen ja oikeudenmukaiseen yhteiskuntaan, jossa on hyvä elää, työskennellä ja yrittää.

Miksi perussuomalainen vaihtoehto on hallituksen budjettiesitystä parempi ja oikeudenmukaisempi? Ensinnäkin ajattelemme budjettilinjauksissamme pitkän aikavälin vaikutuksia. Samaa ei voi sanoa läheskään kaikista hallituksen ratkaisuista. Me tarkastelemme ratkaisujen vaikutuksia tavallisten suomalaisten ihmisten näkökulmasta, emme kansainvälisten suuryritysten, EU:n tai edes ammattiyhdistysliikkeen edun kautta. Olemme tilivelvollisia vain äänestäjille, emme muille tahoille, toisin kuin vanhat puolueet.

Suomen kansallinen etu on se, mikä on tärkeää perussuomalaisille. Keskeisimpiä vaihtoehtobudjettimme linjauksia ovat valtion velkaantumisen taittaminen ja talouskasvun edistäminen, kansallisomaisuuden varjeleminen, julkisen sektorin oikeudenmukainen varojen kohdentaminen, haittamaahanmuuton rajoittaminen, sisäisen turvallisuuden edistäminen ja asumiskustannusten alentaminen sekä energiaverotuksen kohtuullistaminen.

Hyvä ja tarkka, Suomen etua palveleva taloudenpito mahdollistaa hyvinvoinnin kehittämisen pitkällä aikavälillä. On myös tärkeää, että tulevat sukupolvet pääsevät nauttimaan puhtaasta ilmasta — ilmastotullit — puhtaasta vedestä ja monimuotoisesta luonnosta. Verovaroja tulee käyttää suomalaisten hyvinvoinnin edistämiseen, ja maahanmuuttoon upoavista miljardiluokan kustannuksista tulee karsia.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus on tärkeä asia jokaiselle ihmiselle ja yhteiskunnan toimivuudelle sekä yhteiselle luottamukselle. Ehdottammekin vaihtoehtobudjetissamme 800 poliisin kouluttamiseen ja palkkaamiseen 50 miljoonan euron lisäpanostusta. Myös suojelupoliisille, keskusrikospoliisille, Puolustusvoimille, Hätäkeskukselle, Rajavartiolaitokselle ja Tullille ehdotamme 50 miljoonan euron lisäystä henkilöresurssien vahvistamiseksi.

Koulutus- ja innovaatiopolitiikalla on kyettävä vahvistamaan osaamista ja tulevaisuuden kasvunäkymiä. On tärkeää mahdollistaa kouluttautuminen aivan kaikille perhetaustas-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

ta riippumatta. Ryhmäkoot, henkilöstön jaksaminen sekä ympäristön terveellisyys, turvallisuus ja viihtyvyys ovat tärkeitä teemoja aina varhaiskasvatuksesta työelämään valmistavaan koulutukseen saakka. Kiusaamisen kitkemisen tueksi ehdotamme koulurauha-asiamiehen nimeämistä kuntiin. Ehdotammekin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen yhteensä 180 miljoonan euron lisäpanostusta paremman turvallisuuden ja tulevaisuuden varmistamiseksi.

Pieni- ja keskituloisten eläkeläisten tilanteen helpottamiseksi ehdotamme niin sanotun puoliväli-indeksin käyttöönottoa. Terveystieteiden hoitajamitoitus on saatava kuntoon ja laitoshoidon turvattava sitä tarvitseville. Omaishoidon tuki on saatava verovapaaksi.

Perussuomalaiset haluavat vahvistaa maaseudun elinvoimaisuutta. Kotimaisen maatalouden ansiosta voimme nauttia puhdasta, lisääaineetonta ja gmo-vapaata, ekologisemmin ja eettisemmin tuotettua lähiruokaa. Ehdotamme muun muassa 10 miljoonan euron lisärahoitusta lomitusjärjestelmän turvaamiseksi ja 50 miljoonaa euroa satovahinkojen kattamiseksi.

Asumisen halpuuttaminen on yksi tämän vaihtoehtobudjettimme keskeisistä teemoista. Ehdotamme sähkönsiirron hintoihin puuttumista — sähkönsiirtojen hinnat, ne ovat pöyristyttäviä. Lämmityspolttoaineiden veronkorotus oli virhe, ja se on peruttava.

Arvoisa puhemies! Verotuksen saralla kohtuullistaisimme perintöverotusta, alentaissimme polttoaine- ja energiaveroja ja keventäisimme keskituloisen ansiotuloverotusta. Yrityksille tarjoaisimme arvonlisäveron alarajan noston sekä kannustavan yritysveromallin uusia työntekijöitä palkkaaville pk-yrityksille.

Ja melko lopuksi vielä tärkeä asia: Eläinsuojelujärjestöt tekevät arvokasta työtä eläinten oikeuksien ja hyvinvoinnin eteen. Katsomme, että näiden toimintaa voitaisiin tukea veikkausvoittovaroista, ja ehdotammekin uudeksi rahapeliteutojen käyttökohteeksi eläinsuojelutyön tukemista. Tämä on osa oikeudenmukaisuuspakettiamme, johon kuuluu myös sisäilmasairaiden auttaminen, vakuutuslääkärien toimintaan puuttuminen, ruoka-avun turvaaminen ja puoluetukien karsiminen. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! [Puhemies: Aika!] — Viimeinen lause. — Edustaja Meri esitteli perussuomalaisten varjobudjetin loistavasti. Se ei ole virtuaalirahaa, mihin me panostamme, vaan siinä esitetään aivan tarkasti, mistä otetaan ja mihin panostetaan. Se on realismia. — Kiitos.

17.23 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Tässä on ollut melko värikkään, monipuolisen keskustelun iltapäivä, jossa sekä puheenjohtaja Rinne että ministeri Orpo toivoivat rakentavia puheenvuoroja. Kaikki eivät ole ihan tähän tavoitteeseen kyenneet, mutta koetaan nyt tässä vaiheessa ainakin rakentavasti katsoa sinne tulevaisuuteen päin.

Sosiaalidemokraattien vaihtoehtobudjetti on 2020-luvun ensimmäinen budjetti. Se on tulevaisuusbudjetti, joka tähtää siihen, että juuri nyt, kun olemme noususuhdanteen huipputilassa, meidän täytyy kantaa vastuu siitä, että ensi vuosikymmen on varmasti taloudellisesti kuoppaisempi kuin tämä hetki, jota nyt elämme. Meidän täytyy siis varautua siihen, mitä tuleman pitää, ja siksi meidän vaihtoehtobudjetissamme, toisin kuin hallituksen mallissa, panostetaan tulevaisuusinvestointeihin. Näitä investointeja on käyty tässä läpi, mutta lähestyn niitä ehkä nyt hiukan nurinkurisesta perspektiivistä, sieltä tulopuolesta käsin.

Hyvän verotuksen periaate on selkeä: tiiviit veropohjat, matalat kannat. Me tiivistämme veropohjaa ja tukimme porsaanreikiä ja vastaavasti alennamme pieni- ja keskituloisten palkansaajien ja eläkeläisten tuloverotusta. 95 prosenttia suomalaisista hyötyy meidän

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

mallistamme hallituksen esitykseen verrattuna: 4 700 euron kuukausipalkkaan asti suomalainen hyötyy SDP:n mallista, siis olemme keskiluokan asialla.

Toinen tärkeä verotusperiaate on se, että otetaan verotuottoa sieltä, mistä aiheutuu taloudelle vähiten haittaa, ja alennetaan veroja sieltä, mikä tuottaa eniten hyötyä työllisyydelle ja kasvulle. Siksi puutemme aggressiiviseen ja asialliseen verosuunnitteluun, sillä verosuunnittelulla ei ole rakennettu Suomessa yhtään taloa eikä yhtään laivaa. Hallitus on kyllä — ikävä kyllä — jakanut 200 miljoonaa euroa vuosittain veronalennuksia, joilla ei edes esitysten mukaan ole ollut havaittavia työllisyys- ja kasvuvaikutuksia. Nämä ovat tuhlatuja miljoonia.

Sen sijaan verotusta on siis alennettava sieltä, mistä tulosta toivotaan. Ja kun meidän yhteinen jaettu tavoitteemme on se, että 72 prosentin työllisyysasteen tavoitteen jälkeen on pyrittävä 75 prosenttiin ja siitä ylöspäin, jotta hyvinvointiyhteiskunnan julkiset palvelut voidaan taata, niin siksi meidän täytyy katsoa, missä kohtaa tutkimukset sanovat, että meidän työllisyytemme laahaa muita Pohjoismaita perässä, koska joka ikinen työllistämisen prosenttiyksikkö, jopa kymmenys, on vaikeampi kuin edellinen. Ne helpommin työllistyvät työllistyvät ensin ja vaikeimmin sen jälkeen. Kahdessa kohtaa olemme jäljessä, ja siksi puutemme juuri niihin. Siksi haluamme korjausta juuri niihin kohtiin, joissa työllisyys ja kasvu ovat uhattuna.

Ensiksi näemme sen, että vähän koulutetut, lähinnä miestyöntekijät, ovat Suomessa vähemmän työllistyneitä kuin esimerkiksi Ruotsissa. Tässä on tapahtunut valtava työllisyyden rakennemuutos. Vielä 30 vuotta sitten meillä on ollut lähes miljoona työpaikkaa, joihin on riittänyt perusasteen koulutus. Näistä kaksi kolmasosaa on kadonnut eikä enää koskaan palaa. Siksi oppivelvollisuuden laajentaminen on aivan välttämätön tulevaisuusinvestointi, johon talouspolitiikan arviointineuvostokin on kannustanut. Ja sitten jos lähestytään toista kautta asiaa, niin niitä ihmisiä, jotka pohtivat, ollako etuuksilla, esimerkiksi työttömyyskorvauksella, vai uskaltaisiko lähteä pienipalkkaiseen, ehkä epävarmaan tai osa-aikaiseen työhön, haluaisimme auttaa työtulotuella. Ministeri Orpo suhtautui lähtökohtaisesti siihen myönteisesti, mutta on selvää, että muiden etuuksien, kuten opinto- ja eläke-etuuksien, saaminen täytyy rajata tästä pois. VM:n arviot, joihin hän viittasi, olivat ylimitettuja.

Toinen seikka, jossa suomalainen työllisyys on jäljessä Ruotsin ja muitten Pohjoismaiden tasoa, on nuorten naisten osallistuminen työelämään. Siksi uudistuksiin tarvitaan myös varhaiskasvatusuudistus, askeleet kohti maksutonta varhaiskasvatusta. Me olemme nyt jo satsanneet 100 miljoonaa euroa varhaiskasvatusmaksujen pienentämiseen, nollamaksujen ulottamiseen vähän isompituloisille, silti keskituloisille suomalaisille, ja siksi perhevapaauudistus on yhtä välttämätön.

Vielä pari sanaa yrittäjävähennyksestä, kun se tuntui olevan tässä monille niin rakas. Luulen, että tässä salissa ei löydy erimielisyyttä siitä, että pieniä ja keskisuuria yrityksiä tulee tukea, mutta, puhemies, aivan tähän loppuksi, kokeillaanpa logiikkaa: jos SDP:n mallissa on poistettu yrittäjävähennys mutta silti lopputulos on se, että puolet yrittäjistä, ja nimenomaan se pienituloisempi osa yrittäjistä, hyötyy SDP:n mallista, niin se jo yksin todistaa sen, mikä Suomen Yrittäjienkin tuoreista tilastoista käy ilmi: yrittäjävähennys suuntautuu väärin, 50 prosenttia kaikkein ylimpään tuloluokkaan. Meidän mallimme aidosti auttaa pienyrittäjää. Olen siitä tyytyväinen, koska olen pienyrittäjä itsekin.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

17.29 **Mats Löfström r:** Ärade fru talman! Ålands självstyrelselag har de senaste 95 åren utvecklats i flera repriser. Den senaste självstyrelselagen trädde i kraft 1995, då bland annat nuvarande ekonomiska system mellan staten och självstyrelsen trädde i kraft.

Det ekonomiska systemet har inte uppdaterats sedan dess och situationen med systemet börjar för åländsk del bli allt mer ohållbar. Nuvarande system bygger på att alla ålänningar betalar alla statsskatter till staten precis som alla andra finländare. Det här syns dock inte på ett speciellt ställe i budgeten eftersom de här skatterna sätts i samma pott som alla andra skatter.

Åland betalade senaste skatteår 0,64 procent av hela landets mest betydande direkta skatter. Av de här skatterna får Åland sedan tillbaka 0,45 procent av de samlade skatteintäkterna för staten, exklusive låneupptagningen, och det här syns i statsbudgeten som en utgiftspost.

Det har ibland framställts som att det här skulle vara ett ekonomiskt bidrag till Åland, men så är det inte. Det här är en del av de pengar som ålänningarna har betalat in och som på den posten överförs tillbaka eftersom procentsatsen 0,45 procent används oberoende av vad som betalas in.

Åland är en god skattebetalare eftersom sysselsättningen är god och arbetslösheten är under 4 procent. Sysselsättningsgraden är 82 procent, och det här är också en förklaring till varför flera åländska kommuner inte har en överstor skuldbörda. Men också åländska kommuner är skuldsatta.

Ärade talman! Problemet är att den här avräkningsprocenten inte har justerats sedan det här systemet trädde i kraft för över 20 år sedan. Då systemet trädde i kraft var Ålands andel av den finländska befolkningen 0,49 procent. I dag är Ålands andel av befolkningen nästan 0,53 procent. Ålands befolkning har ökat med 16 procent sedan systemet trädde i kraft, medan hela landets befolkning bara ökat med 8 procent. I fjol växte Åland näst snabbast i hela landet per capita, bara Nyland växer snabbare. Hittills i år har befolkningstillväxten fortsatt.

Men trots att befolkningen ökar snabbt får Åland ändå samma 0,45 procent tillbaka i klumpsumma. Det här gör att Ålands offentliga ekonomi får ett underskott trots att sysselsättningen är mycket god. För desto fler arbetsplatser som skapas — vilket är bra för staten och hela Finland — desto mindre blir de offentliga inkomsterna per capita till Åland.

Åland är nu ett samhälle med knappt 30 000 invånare. Strikt ekonomiskt skulle det vara bättre om Åland bara hade 10 000 invånare, med dagens ekonomiska system. För med dagens system skulle då Åland fortsättningsvis få 0,45 procent tillbaka i klumpsumma.

Men vi vill inte bli mindre. Vi vill växa, vi vill ha tillväxt, vi vill skapa nya företag och vi vill vara med och utveckla så att Finland växer. Men för att kunna göra det måste också den offentliga ekonomin utvecklas i takt med den privata ekonomin, precis som på alla andra platser i landet. Så är det inte i dag.

Åland har därför länge arbetat för att klumpsumman ska justeras för att motsvara dagens verklighet. Det är inte bara befolkningen som har växt, bolagiseringen av vissa av statens affärsverksamheter och EU-medlemskapets ökade byråkrati har också påverkat Ålands klumpsumma rejält negativt.

Därför föreslår svenska riksdagsgruppen och jag i en budgetmotion att klumpsumman till Åland höjs från och med nästa år med 15 miljoner euro genom att avräkningsgrunden höjs från 0,45 procent till 0,48 procent. Det här skulle motsvara Ålands befolkningsökning och hålla relationstalen på samma nivå som då dagens självstyrelselag trädde i kraft. För

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

det var meningen att klumpsumman skulle ändras och höjas om det fanns skäl för det, vilket Ålands befolkningsökning är en stark grund för.

Ärade talman! Det här handlar inte om att Åland skulle få mer pengar än någon annan, utan om att Åland skulle ha samma möjligheter att utvecklas som alla andra. Det handlar om att vi behöver få ett uppdaterat system som är mer rättvist så att Åland också får tillbaka mer om vi betalar mer i skatt. För i dagens läge får Åland tillbaka för lite pengar, och desto mer befolkningen växer och desto mer skatt vi betalar, desto mindre pengar får vi tillbaka per capita. Det är en ohållbar situation.

Självstyrelsen får inte vara en konjunkturfråga. Här handlar det om att självstyrelsesystemet också måste fungera i praktiken. Finland har i internationellt antagna och ikraftvarande avtal förbundet sig till Ålands självstyrelse, som en del av att Åland blev kvar under Finländsk suveränitet. Staten måste därför ta ett större ansvar för att upprätthålla den gällande lagstiftningen och se till att det ekonomiska självstyrelsesystemet också fungerar i praktiken. — Tack.

17.41 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Oli mielenkiintoista kuulla edustaja Löfströmin puhe Ahvenanmaasta. Ahvenanmaalla muuten on työllisyysaste 82 prosenttia, josta meidän olisi otettava mallia. Ahvenanmaahan on osa Suomea. Meidän kyllä tuolla Lounais-Suomessa on helppo ymmärtää ja tuntea Ahvenanmaan tilanne. Minä ihmettelen perussuomalaisten tekemää leimaamista Ahvenanmaata kohtaan. Pidän sitä melkein pähäpöllisenä.

Puhemies! Suuri kuva tahtoo unohtua näissä budjettikeskusteluissa. Sinällään totean, että tämä tapa järjestää tällainen istunto, jossa on eri oppositiopuolueiden vaihtoehtobudjetit, on erittäin hyvä. Tässä syntyy hyvää keskustelua, ja kaikki joutuvat miettimään julkistalouden haasteita yhdessä vähän eri pohjalta. Mehän lähdimme tähän vaalikauden tilanteessa, jossa julkistalouden velkaantuminen oli yli 6 miljardia vuodessa ja työttömyyskehitys negatiivinen. Tämä 6 miljardia, niin kuin minä sen lasken, minä lasken sen syntyvää lasta kohden — joita meillä todella syntyy edelleen liian vähän — eli jos me jaamme sen 6 miljardia 50 000:lla, niin siitähän tulee 120 000 euroa, eli sellainen velkakirja vuosittaisesta velasta laitettiin heti syntyvän lapsen äitiyspakkaukseen mukaan. Eihän sillä tavalla voida tehdä, vaan totta kai julkistaloutta oli saatava kuntoon.

Nykyinen hallitus otti strategisen hallitusohjelman, ensimmäistä kertaa Suomessa, jossa oli viisi strategista aluetta, juuri työllisyyden parantaminen ja julkistalouden tasapaino kaksi tärkeintä. Minusta pääministeri Sipilä sanoi täällä silloin avauksessa yhdessä puheenvuorossaan, että kolme tärkeintä asiaa Suomen taloudessa ovat työllisyysaste, työllisyysaste, työllisyysaste. Me emme voi Suomessa eteläeurooppalaisella työllisyysasteella, joka oli Suomessa 67,8, turvata pohjoismaista hyvinvointiyhteiskuntaa. Se on mahdottomuus. Itse asiassa, jos otamme harmaan talouden huomioon, Suomen työllisyysaste on ollut OECD-maiden heikoin, ja tätä tosiasiaa ei oikein tahdota ymmärtää. Nyt kun olemme saaneet työllisyysastetta korotettua 4 prosenttiyksikköä — se oli erittäin hyvä saavutus — jokainen prosenttiyksikkö, näin lasketaan, tuo sen 1,4 miljardia liikkumavaraa julkistalouteen lisää. Verotuloja tulee lisää, työttömyysmenot, asumistukimenot vähenevät ja niin edelleen. Nyt kun meillä on 4 prosenttiyksikköä parantunut työllisyysaste, niin tällä Elon laskuopilla, mitä täällä on mainostettu, se tekisi 5,6 miljardia lisää liikkumavaraa valtiontalouden tasapainottamiseen, ja se on erittäin tärkeää. Tällä tiellä meidän pitää jatkaa, nos-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

taa todella se ensi vaalikaudella 75 prosenttiin uudella strategisella hallitusohjelmalla ja sitten päästä kohti 80:tä.

Mitä me tarvitsemme — minusta pitäisi puhua tämmöisestä, niin kuin kuulin edustaja Harakan puhuvan, modernista uudistumisesta. Me tarvitsemme osallistavaa talouskasvua, inclusive growth, niin kuin OECD:ssä sanotaan, mukaansa ottavaa talouskasvua. Nythän ihmiset eriytyvät tulojen, alueellisen kehityksen, koulutuksen, sosiaalisen aseman perusteella. Syitä on monta: globalisaatio, valtava keskittyminen, työn erittäin nopea muuttuminen muun muassa ovat perussyitä. Sen takia tässä meidän pitää ottaa ihmisiä paremmin mukaan. Sen näkee myöskin politiikassa. Jos katsomme Ruotsin vaaleja taikka Ranskan vaaleja taikka Saksan vaaleja, niin siellä juuri niillä asuinalueilla, missä on osattomuutta ja työttömyyttä, sitten populistiset puolueet menestyvät ja politiikka joutuu isoihin vaikeuksiin. Nythän Ruotsissa ei tapahdu mitään, Italiassa menee talous päin seinää, Britanniassa ei tapahdu mitään... [Laura Huhtasaari: Yhdysvalloissa menee tosi hyvin!] — Yhdysvalloissa mennään tosi hyvin päin seinää tässä kahden vuoden sisällä tällä tyyllillä. Tämä on minun oma näkemykseni, ei puolueen näkemys. Minä olen erittäin huolestunut Yhdysvaltain menosta. [Laura Huhtasaari: Asiantuntijat eivät ole!] — Asiantuntijat ovat sitä mieltä. Yksi ehkä kaikkein pahin Donald Trumpin linjaus on se, että hän ilmastonmuutoksen nulteerasi ja otti Yhdysvallat pois Pariisin ilmastopöytäkirjasta.

Arvoisa puhemies! Todella tarvitsemme tämmöistä osallistavaa talouskasvua, ja siinä ovat totta kai sosiaaliturvan uudistus, yrittäjyys ja koulutus erittäin keskeisiä. Me tarvitsemme sosiaaliturvan uudistuksen, jotta ihmisten kannattaa tehdä aina töitä, ja se uudistus on erittäin haasteellinen eikä varmaan yhdessä vaiheessa onnistukaan. Myöskin aluekehitys on erittäin tärkeää. Ihmiset eriytyvät alueellisen kehityksen mukaan, ja siitä täällä liian vähän puhutaan.

Arvoisa puhemies! Tällaista suurta kuvaa me tarvitsemme tässä vaihtoehtobudjettien ääressä myöskin, ettemme jää näihin lillukanvarsiin, koska nyt meidän täytyy todella Suomen hyvinvointia turvata vaatavissa oloissa.

17.46 Sofia Vikman kok: Arvoisa rouva puhemies! Täällä eduskunnan käsittelyssä ovat nyt opposition vaihtoehtobudjetit. Niiden osalta minulle ei ollut kovin suuri yllätys se, että SDP:n vaihtoehto on yhtälönä mahdoton. SDP:n vaihtoehtobudjetin tärkein anti on se, että SDP:n vaalilupauksen edes osittainen rahoittaminen on mahdotonta tai perustuu massiiviseen lisävelan ottoon. Ilmaan jää vain leijumaan kysymys siitä, paljonko SDP on Antti Rinteen johdolla valmis ensi kaudella lisäämään valtion velkaantumista SDP:n vaalilupauksen rahoittamiseksi. Tähän emme saaneet vastausta.

Jos SDP:n osalta yllätyksiä ei tullut, niin vihreiden osalta minulle oli yllätys se, että vihreät ovat halukkaita lisäämään työttömien määrää. [Satu Hassi: Höpö höpö!] Vihreiden varjobudjetti nimittäin vähentäisi työllisyyttä 21 000 henkilöllä. Hyvinvointia, inhimillistä ja oikeudenmukaista Suomea ei rakenneta työttömyyttä lisäämällä ja valtionvelkaa paisuttamalla. Hyvinvointi lisääntyy vain työllisyyttä lisäämällä, työllisyyttä parantamalla. Siksi hallituksen linja, jolla työllisyys on tällä vaalikaudella lisääntynyt lähes 120 000 henkilölle, on oikea ja hyväksi Suomelle.

Tällä viikolla julkaistiin Etlan tutkimus, jonka mukaan hallituksen toimet selittävät noin puolet työpaikkojen lisäyksestä hallituskaudella. Myös viennin veto on toki auttanut. Hallituksen politiikan hyvät tulokset osoittavat, että työllisyyttä ja kasvua ruokkiva vastuullisen talouden linja on tie laadukkaiden palveluiden kestävään rahoitukseen ja suomalaisten

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

hyvinvoinnin lisäämiseen. Se, että noin 120 000 ihmistä on saanut työtä, on nostanut julkisen talouden tasapainoon, tuonut kestävyyttä palveluihin sekä eläkejärjestelmään ja vahvistaa myös kuntataloutta. Meidän on tehtävä yhä lisää tekoja sen puolesta, että yhä useampi suomalainen pääsee töihin ja Suomen työllisyysaste saadaan jatkossa nostettua hyvälle pohjoismaiselle tasolle.

Tämä päivän keskustelu on entisestään alleviivannut sitä, että oppositiolla ei ole tarjota vaihtoehtoa hallituksen politiikalle. Hallitus on pystynyt nostamaan Suomen työllisyyttä tavoiteltuun 72 prosenttiin, ja tästä on erittäin hyvä jatkaa eteenpäin. Se on se tie, jolla Suomen ja suomalaisten hyvinvointia parhaalla mahdollisella tavalla edistetään.

17.50 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kansanedustajat! Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti on hyvin monipuolinen ja ottaa kantaa moniin niihin asioihin, joita me perussuomalaisina ja suomalaisten ihmisten asiassa olemme sitoutuneet viemään eteenpäin. Meillä on lisäpanostuksia turvallisuuteen, poliisin toimintamenoihin. Meillä on veronkevennyksiä perintöverotuksen kohtuullistamiseen, alvin alarajan nostoon sekä uuden kannustavan yritysveromallin käyttöönottoon sekä polttoaineveron alennukseen, muun muassa. Meillä on oikeudenmukaisuuspaketti, mihin kuuluu sisäilmasairastuneiden tukeminen, vakuutuslääkäritoiminta ja muun muassa eläinsuojelujärjestöjen tukeminen ja myös ruoka-apua antavien järjestöjen tukeminen.

Meillä on myös kotihoito- ja hoivaosio, jossa me otamme kantaa muun muassa ikäihmisten asioihin. Esitämme sitä, että hoitajamitoitus kirjataan lakiin. Me odotamme myös sitä, että pitkäaikaishoivapaikkojen, laitospaikkojen lakkauttamisbuumi tulisi meidän kaikkien ymmärrykseen. Niiden lopettaminen on anteeksiantamatonta, ja me vihdoinkin viimein laittaisimme pisteen tälle. Me tuomme esiin sen totuuden, että ikäihmisten kotihoito on kriisissä ja huolimatta siitä, että hallituksella on ollut kotihoidon ja omaishoidon kärkihanke, se ei ole osunut ollenkaan maaliinsa vaan päinvastoin: yhä useampi vanhus on siellä kodissa liian vähäisen avun turvin, liian vähäisin hoitajien voimavaroin.

Arvoisa rouva puhemies! Oli todella hienoa kuunnella näitä ryhmäpuheita ja keskustelua ja huomata, että niin kristilliset, vasemmisto kuin vihreät ovat täysin perussuomalaisten linjalla. Kristilliset esittivät saattohoitolakia. Siitä perussuomalaiset ovat tehneet jo aikaa sitten lakialoitteen, ja se on myös meillä mukana nyt tässä keskustelussa, elikkä me esitämme ja vaadimme saattohoitolakia Suomeen. Vasemmisto nosti esiin hoitotakuuajkojen kiirehtimisen. Olemme ottaneet siihen kantaa ja esittäneet, että vanhuksen kohdalla ei ole aikaa odottaa hetkeäkään, vaan vanhus pitää vastaanottaa terveysasemalla kuin hän tulisi päivystykseen ja akuuttiin hoitoon: välittömästi ikääntyneelle palvelu ja lääkärille pääsy terveysasemalla. No, sitten vihreiden sähköautojen verottomuus: Tervehdin erittäin ilolla tätä aloitetta. Olen nimittäin tehnyt lakialoitteen jo viime eduskuntakaudella. Se sai silloin 77 kansanedustajan allekirjoituksen, aivan hilkusta jäi paitsi, että ei lähtenyt ministeriöön lausunnolle. Todellakin kannatettava ja hyvä. Kyllä ympäristötalkoisiin me kaikki voimme lähteä.

Arvoisa rouva puhemies! Täällä hämmästeltiin sitä, että ei ole ihme eikä uutinen, että perussuomalaiset leikkaavat kehitysavusta. No, se ei ole myöskään uutinen, että me antaisimme vanhuksille, koska me olemme vanhustenhoitoa ajava puolue, ja välillä tuntuu, että olemmeko me ainoita, koska me puhumme näistä asioista muulloinkin kuin vain vaalien lähestyessä. Me olemme pitkäjänteisesti ja sitkeästi vuodesta toiseen käyneet näitä asioita läpi ja tuoneet myös lukuja, muun muassa swot-analyysin myötä, minkä pari vuotta sitten

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

tein, jossa kerrottiin riskikartoittamalla, että mitä ihmettä siellä vanhustenhoidossa tapahtuu.

Meillä on täällä myös paluumuutto-ohjelma, ja sitä on tuossa kommentoitu, että 651 miljoonaa maksaisi tämä laittomasti maassa oleskelevien säilöönnotto. Minä olen kyllä asiasta ihan eri mieltä. Jos tällaisia lukuja olisi, niin sehän on täysin väärin ja vastoin tätä yhdenvertaisuusperiaatetta, mistä eduskunnassa puhutaan päivittäin. Hämmästelen sitä, että suomalainen vanhus hoidetaan 80 eurolla siellä kotona, mutta sitten tällainen säilöön-otettava maksaisi satoja ja satoja euroja yhteiskunnalle. Missä ihmeessä tämä yhdenvertaisuus tässä on? Minä ymmärtäisin jonkin verran, jos nämä henkilöt, jotka esimerkiksi suomalaisen sosiaaliturvaan nyt sillä tavalla kuuluvat, että saavat paperittomana sen ruuan ja lääkkeen ja yöpymisen, jonnekin rekisteröitäisiin ja kirjattaisiin, keitä he ovat. Tästähän muun muassa viime perjantaina kokouksen Ben Zyskovicz nosti täällä keskustelun ja ihmetteli itsekkin sitä, että muun muassa toimeentulotukea voidaan hakea kerta toisensa jälkeen nimettömänä. Ja tämä, jos jokin, on pohjaton kaivo Suomessa. Emmehän me suomalaisetkaan näin voi toimia.

Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset lähtevät siitä ajatuksesta, että olemme suomalaisten asialla ja haluamme hyvää suomalaisille ihmisille. Me olemme työteliäitä, me olemme veronmaksajia, ja me olemme ahkera kansa, ja minä toivon, että sellaisena Suomessa myös säilyy tulevaisuudessa. Työhön pitää panostaa, työpaikkoihin, suomalaisen yrittäjänsä, erityisesti pienyrittäjänsä. Kun kierrän tuolla ympäri Suomea, niin kyllä siellä hyvin moni haalareissa kulkeva pienyrittäjä, mies tai nainen, tulee tervehtimään ja sanoo, että joku raja ja perussuomalaisille terveisiä. Terveisiä hallitukselle, että kuuntelitte myös meidän vaihtoehtobudjettimme.

17.55 Raija Vahasalo kok: Arvoisa puhemies! Varjobudjetti on kyllä hyvä idea, mutta niissäkin pitää olla realismia ja rehellisyyttä. Esimerkiksi demarit ovat aina halunneet nostaa oppivelvollisuusikää ja haluavat myös saada toisen asteen maksuttomaksi, mutta esittävät siihen ainoastaan ja vain 20 miljoonaa euroa. Jopa vihreät ja vasemmistoliittokin ovat realistisempia 80 miljoonallaan.

Kuntaliitto on tehnyt huolellista työtä arvioidessaan näitä kustannuksia, ja pelkästään materiaalikustannukset maksaisivat 114 miljoonaa euroa lisää ja oppivelvollisuuden nosto kokonaisuudessaan 183 miljoonaa euroa. Näihin lukuihin verrattuna se 20 miljoonaa on täysin ala-arvoinen.

Menot demareilla ovat siis aivan alakanttiin, ja myös muut oppositiopuolueet näyttävät olevan samaa mieltä, mitä tulee demareihin. Ihan hirvittää Suomen puolesta, jos demarit olisivat valtion kirstun vartijoina.

Huomionarvoista on myös se, että demareiden suuret lupaukset ja virtuaaliteot eivät vastaa ollenkaan toisiaan. Esimerkiksi eläkeläisille luvattu vappuraha, 100 euroa korotusta, ei näy missään näissä budjeteissa. Sen sijaan he lupaavat vain parikymppiä. Tai esimerkiksi liikennehankkeisiin he ovat vaatineet aiemmin useita miljoonia lisäeuroja, mutta nyt esittävät vain 1:tä miljoonaa. Sen sijaan hallitus laittoi liikennehankkeisiin noin 1 miljardi euroa.

Varjobudjetti siis paljastaa hyvin, ovatko vaalilupaukset ja mahdolliset teot samassa linjassa. Sillä tavalla ne ovat erittäin paljastavia.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

17.57 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Vahasalolle täytyy nyt ensin sanoa, että se 20 miljoonaa on siis ensi vuoden budjetissa se syyslukukauden osuus ja vain se yksi ikäluokka, eli yksi ikäluokka kerrallaanhan tätä tehdään. Eli siinä mielessä se on ihan totta, että jatkossa ne kokonaiskustannukset ovat varmasti enemmän kuin 20 miljoonaa, mutta nyt ollaan tehty ensi vuodelle sitä vaihtoehtobudjettia. [Raija Vahasalo: Se ei näy täällä varjobudjetissa!] — Mutta näin se on laskettu, koska minä olin itse sitä katsomassa, että siitä se tulee se 20 miljoonaa.

Suomen köyhyiden ja syrjäytymisen vastaisen verkoston Köyhyysraportti 2018 ilmestyi pari viikkoa sitten. Suomi sitoutui vuonna 2010 vähentämään köyhyys- tai syrjäytymisriskissä elävien ihmisten määrää 150 000:lla vuoteen 2020 mennessä osana EU:n Eurooppa 2020 -strategiaa. Nyt näyttää selvältä, ettei tämä tavoite toteudu. Köyhyys on vähentynyt 2010-luvulla vain vähän. Pienituloisten toimeentuloa ovat viime vuosina vaikeuttaneet perusturvaetuuksien leikkaukset ja jäädytykset. Ajanjaksolla 2012—2015 sosiaalietuuksiin tehdyt muutokset olivat pienituloisia suosivia, mutta vuoden 2015 jälkeen tehdyt muutokset ovat heikentäneet pienituloisten asemaa.

Perusturvaetuuksien ostovoima on jäänyt jälkeen yleisestä kustannusten kehityksestä, ja se heikentyy myös tulevina vuosina, jos tehtyjä leikkauksia ei kompensoida ja etuuksiin vaikuttavien indeksien jäädytystä peruta. SOSTEn selvityksen mukaan leikkaukset ovat osuneet etenkin työttömiin, lapsiperheisiin ja opiskelijoihin.

Sairaiden olosuhteisiin ovat vaikuttaneet terveydenhuollon asiakasmaksujen korotukset sekä vuosina 2016 ja 2017 tehdyt lääkekorvausten leikkaukset. Lapsiperheisiin on vaikuttanut lapsilisän määrän alentuminen ja lapsilisien indeksisidonnaisuudesta luopuminen.

Lasten ja nuorten tilannetta ovat vaikeuttaneet leikkaukset varhaiskasvatuksesta, koulutuksesta ja nuorisotakuusta. Nuorisotakuun rahoitus on selvästi vähentynyt, ja takuu onkin voimassa enää vain nimellisesti, sillä siihen ei ole varattu työllisyys- ja koulutusmäärärahoja. Nyt nuorten työttömyys on lähtenyt jälleen kasvuun.

Opiskelijoiden tilanne on myöskin huomattavasti huonontunut. Kaiken kaikkiaan nämä leikkaukset voivat olla jopa neljännes opiskelijan perustoimeentulosta.

SDP haluaa parantaa erityisesti heikoimmassa taloudellisessa asemassa olevien tilannetta, ja siksi vaihtoehdossamme panostamme köyhyiden vähentämiseen ja osallisuuden lisäämiseen. Ikäihmisten kohdalla myös palveluilla on tärkeä merkitys inhimillisen elämän varmistajina, ja onkin surullista, että tämän hallituksen aikana ikäihmisten palvelut ovat edelleen heikentyneet hallituksen hienoista kärkihankkeista huolimatta. Tarvitsemme siis ehdottomasti vanhusasiavaltuutetun, jonka tehtävänä on rohkeasti tuoda epäkohtia esille.

Köyhyysraportissa tuodaan esille myös aktiivimallin ongelmat. Huhti—kesäkuussa 2018 ansiopäivärahaa saaneista joka kolmas sai etuuden alennettuna, Kelan työttömyysetuuksien saajista 38 prosenttia. Aktiivimallin sijasta työttömiä autettaisiin parhaiten työelämään esimerkiksi ammatillisen työvoimakoulutuksen, palkkatukisetelin ja kuntapohjaisen työllisyysmallin avulla. Erityisen tärkeää olisi palauttaa nuorisotakuu ja vahvistaa sen toimeenpanoa sekä poistaa järjestöihin palkkatuella työllistämistä estävän 4 000 henkilötyövuoden rajoite.

Arvoisa puhemies! Kuten debatissa sanoin, nyt olisi tulevaisuusinvestointien aika, ja siksi SDP haluaa vaihtoehtobudjetissaan panostaa koulutukseen, tieteeseen ja tutkimukseen. Me emme pärjää palkkakilpailulla, me pärjäämme osaavalla ja koulutetulla kansakunnalla ja sillä, että olemme tieteen, tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan kärkimaita. Tämän takia SDP:n vaihtoehdossa resurssit laitetaan kuntoon kaikilla koulutusasteilla.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

Lopuksi, arvoisa puhemies: On hyvä, että hallituksen omassa esityksessä on nostettu esille ilmiöpohjaisen budjetoinnin käsite. Mutta koko kestävä kehityksen ottaminen tarkasteltavaksi ilmiöksi on liian laaja. Ilmiöpohjaisessa budjetoinnissa on kysymys lähestymistavasta, jossa budjettia ja laajemmin harjoitettua politiikkaa tarkastellaan jonkun ilmiön tai asiakokonaisuuden näkökulmasta. Ilmiöpohjaisessa tarkastelussa kootaan yhteen samaan ilmiöön tai asiakokonaisuuteen liittyvät määrärahat ja politiikkatoimet.

Tärkeä osa ilmiöpohjaista budjetointia on politiikan vaikutusten arviointi kokonaisuutena. Budjetin yhteydessä se tarkoittaa, että arvioidaan kaikkien määräraha- ja muiden relevanttien päätösten vaikutus tiettyyn ilmiöön ja asiakokonaisuuteen, esimerkiksi päätösten vaikutus lapsiperheisiin tai hyvinvointiin. Ilmiöpohjaisessa budjetissa ymmärretään politiikan investointiluonne ja sen vaikutukset pitkällä aikavälillä. Investoinnit tuovat hyötyjä, jotka eivät yksittäisen vuoden budjetissa näy.

SDP:n vaihtoehdossa on useita esimerkkejä ilmiöpohjaisesta budjetoinnista. Yhden vuoden talousarviossa asiaa on vaikea tuoda esille kokonaisuudessaan, mutta esimerkiksi lapsiperheköyhyyden vähentäminen tai digitaalisen osattomuuden torjuminen olisivat niitä ilmiöitä, joita tulisi tällä tavalla lähestyä, ei suinkaan kokonaan kestävä kehitys. Se ei ole oikea lähestymistapa ilmiöpohjaisessa budjetoinnissa. — Kiitos.

18.03 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Tätä asiaa koskevassa debatissa toin esille sen, että kaikkein pahin kestävyysvajeemme on ilmastovelka. Vaikka silloin, kun hallitustenvälinen ilmastonmuutospaneeli muutama viikko sitten julkisti raporttinsa, lähes kaikki poliittiset johtajat vanhoivat, että nyt pitää aloittaa tositoimet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi, se poliittinen tahto ei näy hallituksen budjettiesityksessä, ja myöskin tähänastisessa keskustelussa vaihtoehtobudjeteista asia on ollut valitettavan vähän esillä. Siksi totean sen, mitä vihreät esittävät omassa vaihtoehtobudjetissaan:

Me esitämme merkittävää leikkausta niihin tukiin, joita hallituksen budjettiesitykseen sisältyy ja jotka käytännössä suosivat fossiilisten polttoaineiden käyttöä. Kaiken kaikkiaan esitämme noin 800 miljoonan euron leikkausta näihin tukiin eli toisin sanoen noin 800 miljoonan euron korotuksia fossiilisten polttoaineiden verotukseen. Kaiken kaikkiaan valtiovarainministeriön arvio — ainakin ympäristövaliokunnassa esitetty arvio — siitä, paljonko hallituksen budjettiesitykseen sisältyy ympäristölle haitallisia tukia, on 2,5 miljardia euroa. Eli mekin leikkaisimme näistä fossiilienergiaa edistävästä tuista vain osan. Harvoin me muistamme sitä, kun ilmastonmuutoksen hillintä on kuitenkin tulevaisuutemme rakentamisen ja turvaamisen keskeisimpiä tehtäviä, että kaikki se, millä verohelpotuksin tai muin tavoin edistetään fossiilisten polttoaineiden käyttöä, tekee ilmastonmuutoksen hillinnän sitten osaltaan kalliimmaksi. Tätä asiaa me haluamme järkeistää.

Myöskin lisäisimme haittaveroja, kuten sokeriveron, louhintaveron, muoviveron ja lentoveron. Näin kerätyillä rahoilla suurin panostuksemme, mihin esitämme lisää rahaa, on osaaminen, koulutus, josta kaikkein suurimmat määrärahaerät, joita esitämme, ovat yliopistot ja ammatillinen koulutus. Sen lisäksi käyttäisimme yli 400 miljoonaa köyhyyden torjuntaan, kuten perustulokokeilun laajennukseen, opintotuen tasokorotukseen, takuueläkkeiden tasokorotuksiin ja sosiaalietuuksien indeksikorotuksiin. Eduskunnan tietopalvelun laskelmien mukaan tämä selkeästi kaventaisi tuloeroja ja itse asiassa lisäisi kaikkien muiden tulonsaajaryhmien käytettävissä olevia tuloja paitsi kaikkein korkeimpia tuloja nauttivan kymmenyksen tuloja.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

Tässä keskustelussa kokoomuksen edustajat, viimeiseksi edustaja Vikman, ovat moineen kertaan tuoneet esille sen, että eduskunnan tietopalvelun laskentamalli tuottaa sellaisen arvion, että tämä lisäisi työttömyyttä. No, tämä on sen laskentamallin ominaisuus. Mutta ne isot panostukset, mitä me panosimme koulutukseen, tutkimukseen ja osaamisen kehittämiseen, ovat työllisyyttä parantavia asioita. Ne parantavat muun muassa niin sanottua kohtaanto-ongelmaa työmarkkinoilla eli sitä, että kouluttamalla myöskin työttömiä, parantamalla heidän ammattikoulutustaan, saisimme yrityksille osaavampaa työvoimaa ja poistaisimme sitä kuilua, mikä tällä hetkellä on työttömien osaamisen ja yritysten työvoimatarpeen välillä.

Työllisyyttä parantaisivat myös maksuton lukio ja ammattikoulutus, 5-vuotiaiden maksuton varhaiskasvatus ja perhevapaiden uudistus tasa-arvoisemmaksi ja naisten työssäkäyntiä edistävämmäksi, johon vihreät vaihtoehtobudjetissaan esittävät 120 miljoonan panostusta.

Lisäksi esitämme lisärahaa luonnon monimuotoisuuden parantamiseen ja kehitysyhteistyöhön. Myös tämä kehitysyhteistyörahoitus on osaltaan meidän esittämäämme panostusta ilmastomuutoksen hillintään.

18.09 Jari Ronkainen ps: Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaisten eduskuntaryhmä kantaa huolta kansalaisten turvallisuudesta. Globaalissa maailmassa turvallisuusuhat ovat yhä moninaisempia. Ne saattavat vaihdella yksilöiden suorittamista rikoksista jopa toisten valtioiden harjoittamaan häirintään saakka. Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti esittääkin merkittäviä panostuksia suojelupoliisiin, keskusrikospoliisiin, Puolustusvoimien, Häätokeskuslaitoksen, Rajavartiolaitoksen ja Tullin henkilöstötarpeisiin. Haluamme taata, että kansalaisten turvallisuudesta ei tingitä.

Viime viikolla uutisoitiin, kuinka joka neljännessä kunnassa poliisi ei ole saanut yhtään varkautta selvitettyä. Vähäisemmät omaisuusrikokset jäävät käytännössä kokonaan tutkimatta. Tämä on suoraa seurausta poliisin liian vähistä resursseista. Poliisien määrä on vähentynyt 2010-luvulla noin 7 800:sta nyt vakiinnutettuun 7 200:aan. Poliisien määrän kehityksen perusteella Suomessa on vuonna 2020 noin 122 poliisia 100 000:ta asukasta kohden. Muissa Pohjoismaissa vastaava luku on vähintään 200. Vaihtoehtobudjetissa esitämekin 50:tä miljoonaa euroa 800 poliisin kouluttamiseen ja palkkaamiseen.

Poliisin ja Puolustusvoimien resursseihin on tehty tällä vaalikaudella oikeansuuntaisia panostuksia. Liian suuri osa määrärahoista menee kuitenkin jatkuvasti kohoaviin kiinteistö kustannuksiin. Turvallisuusviranomaisten ei pitäisi joutua heikentämään valmiuksiaan suorittaa lakisääteisiä tehtäviä kasvavien tilakustannusten vuoksi.

Arvoisa puhemies! Maahanmuuttoa tapahtuu erityisesti sellaisilta kehittymättömiltä alueilta, joiden kansalaiset sopeutuvat vaikeasti suomalaiseen kulttuuriin, oppivat vaivoin kieltä ja ovat vaikeasti työllistettäviä. Tämänkaltainen maahanmuutto ainoastaan heikentää huoltosuhdetta ja korostaa vaikeuksia työmarkkinoilla. Lisäksi näistä kulttuureista tulee usein suomalaiseen yhteiskuntaan sopimattomia tapoja ja käytänteitä. Tällaisia ovat esimerkiksi uskonnon, sukupuolen tai seksuaalisen taipumuksen perusteella tapahtuva syrjintä ja suoranainen väkivalta. [Laura Huhtasaari: Rehellistä puhetta!]

Näiden vahingollisten ilmiöiden rajoittamista ja ehkäisemistä varten perussuomalaisten eduskuntaryhmä esittää kaikkien kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden henkilöiden säilöönnottoa esimerkiksi parakkimajoitukseen. Säilöönnotosta ainoa mahdollisuus poistua olisi poistua kokonaan Suomesta, mikä tehostaisi myös palautusten onnistumista. Säilöön-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

ottorakenteiden perustaminen ja käyttöönotto maksaisivat alussa mutta säästäisivät yhteiskunnan kustannuksia pitkässä juoksussa.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten eduskuntaryhmä kiinnittää vaihtoehtobudjetissaan huomiota räikeään yhteiskunnalliseen epäkohtaan: vakuutuslääkäreiden toimintaan vakuutusyhtiöiden korvauspäätöksissä. Tälläkin vaalikaudella asiasta on tehty lukuisia valtiopäivätoimia ja kaikkein suurimpana korkeimman oikeuden lakiehdotus. Nykymalli, jossa vakuutusyhtiön lääkäri voi kävellä hoitavan lääkärin lausunnon yli ja evätä potilaalle kuuluvat korvaukset tuosta vaan, ei vastaa kansalaisten oikeudentajua. Tästä aiheutuu suunnaton inhimillistä hätää ja kärsimystä.

Muutoksella vakuutuslääkärijärjestelmään ei olisi ainoastaan kansalaisten oikeusturvaa parantava vaikutus vaan myös kansantaloudellinen merkitys. Vakuutusyhtiöt ovat voittoja tavoittelevia yhtiöitä. Vakuutusyhtiöiden voitot jäävät näissä tapauksissa kuitenkin aina yhteiskunnan tappioksi. Kun potilaat eivät saakaan heille kuuluvia vakuutusetuksia, joutuvat he sairauspäivärahan, toimeentulotuen tai muun sosiaalietuuden piiriin. Kyseessä on miljardiluokan tulonsiirto valtiolta vakuutusyhtiöille.

Vakuutuslaitoksen potilaalle kuuluvien etuuksien maksaminen vähentää valtion, kuntien ja kuntayhtymien rasitteita terveydenhuollossa ja sosiaalitoimessa. Lisäksi se mahdollistaa oikea-aikaisen hoidon ja kuntoutuksen aloittamisen työ- ja toimintakyvyn säilyttämiseksi sekä vähentää potilaiden muiden yhteiskunnallisten etuuksien tarvetta. Se, että ihmisen työpanos menetetään varhaisen kuntoutuksen puuttumisen myötä, on sekä tragedia yksilölle itselleen että merkittävä taloudellinen menetys yhteiskunnalle. — Kiitos.

18.14 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Tämä käsittelytapa, jossa oppositio puolueiden budjettivaihtoehdot käsitellään yhdessä ja samassa istunnossa, on mielestäni kyllä erittäin hyvä ja onnistunut käytäntö. Siinä on mahdollista vertailla hallituksen vaihtoehtoa ja eri puolueiden vaihtoehtoja ja samalla nähdä, minkälaisia poliittisia eroja tulevaisuuden suunnittelemisessa nähdään.

Kun puhutaan tulevan vuoden budjetista, niin mielestäni sen vaikutuksia tulisi kuitenkin arvioida pidemmällä tähtäimellä kuin pelkästään niillä vaikutuksilla, jotka seuraavat ensi vuonna. Esimerkiksi hyvän perhepolitiikan sato korjataan vasta lasten aikuistuttua, ja perhepolitiikassa meillä on ollut se ongelma, ja on edelleen, että kun sitä suunnitellaan neljän vuoden tai vuoden tähtäimellä, niin lapsethan eivät ennätä edes päästä päiväkodista ulos saatikka sitten aikuisikään ja hyödyttämään ikään kuin yhteiskuntaa työpanoksellaan tämän yhden vaalikauden aikana tai yhden budjettivuoden aikana.

Parempi perhevapaamalli, josta täällä on käyty keskustelua, ei ole sellainen, jossa perheiden valinnanvapautta kavennetaan, jossa oikeus pienten lasten kotihoitoon rajoitetaan tai jopa romutetaan, jossa lapselle ei tule oikeutta oman äidin tai isän syliin. Kyllä isät ja äidit tietävät parhaiten, mikä on paras paikka juuri sen oman lapsen päivähoitoon. Lapsethan ovat yksilöitä. Toiset lapset tarvitsevat pidempään kotihoitoa ja toiset taas sopeutuvat varhaisemmassa vaiheessa lapsiryhmiin. Senkään vuoksi mielestäni ei tulisi ikään kuin hallinnosta käsin ohjata sitä, millä tavoin perheet järjestävät päivähoitonsa, vaan tulisi antaa perheille mahdollisuus tehdä valintoja. Sen takia se perhevapaauudistus, josta täällä on puhuttu, jouti todellakin menemään, ja annan hallitukselle tunnustuksen siitä, että sitä ei tänne käsiteltäväksi tuotu.

Mutta hallitusta on kyllä syytä moittia siitä, että se ei ole kyennyt reagoimaan syntyvyyden syöksykierteeseen. Kun perheministeri asetettiin oikein nimeltä, perhe- ja peruspalvelu-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

luministeri, niin kyllä siihen kohdistui suuria odotuksia ainakin kristillisdemokraattien taholta. Ja toki on tunnustettava, että joitakin pieniä parannuksia perheiden kannalta on tehty. Mutta pidän surullisena sitä, että tällaisena aikana esimerkiksi poistetaan ja luovutaan verotuksen lapsivähennyksestä, mikä saatiin viime vaalikaudella aikaan, ja myös lapsilisien indeksikorotuksesta on luovuttu. Lapsilisien reaaliarvo siten jatkuvasti heikkenee, ja lapsilisät ovat kuitenkin se kaikkein tärkein perhepoliittinen tuki ja etuus. Nämä ovat huonoja viestejä lapsista haaveileville perheille, ja sen vuoksi toivon, että ne vaihtoehdot, joita kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetissa esitetään juuri perhepolitiikan parantamiseksi, otettaisiin vakavasti ja että ne saisivat kannatusta, kun budjetista sitten viime kädessä täällä päätetään.

18.19 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä käyty keskustelu vaihtoehtobudjeteista on mielestäni ollut hyvin hämmentävää. On pakko myöntää, että esimerkiksi kristillisdemokraattien ja demarien avauksissa nuorisotyöttömyyden ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi oli hyviä ajatuksia. Niitä kannattaa ehdottomasti viedä eteenpäin, olipa hallitus seuraavan vuoden lopulla sitten mikä tahansa, koska nuorisotyöttömyyden ja syrjäytymisen torjunta tässä yhteiskunnassa pitää ottaa joka hetki vakavasti. Se on selvä asia. Mutta kun katsoo sitten esimerkiksi demarien vaihtoehtobudjettia, niin sellaisia vaihtoehtoja, joita minä en millään pysty ymmärtämään, on juuri tämä budjetin tulopuolen kasaaminen. Kun siellä edelleen pyörii Suomen Pankin rahojen ottaminen ja taas kerran Sitran taseen puhdistaminen, niin ei siitä voi tulla kuin surulliseksi. Että onko todella niin, että tällaista politiikan bitcoin-peliä pelataan koko ajan, kuten edustaja Ala-Nissilän jossakin kuulin mainitsevan, että tällaista politiikan bitcoin-peliä pelataan. Jos budjetti kerran laaditaan, niin tulojen pitää olla reaalityuloja ja menojen pitää olla sellaisia, että ne ovat vähintään kohtuullisia mutta eivät missään tapauksessa tuhlailevia. Jos me haluamme eduskunnassa uskottavuutta puheillemme ja teoillemme, kannattaisi sitten kiinnittää huomio niihin omiin esityksiinkin.

Joka tapauksessa, kun tämä hallitus aloitti työnsä, työllisyysaste tässä maassa oli 67,7. Tällä hetkellä se on 71,7 prosenttia, ja kuten pääministeri Sipilä on sanonut, seuraavan hallituksen tavoitteen työllisyysasteeksi tulee olla 75 prosenttia. Ja kaikkien on syytä muistaa, että joka ainoa prosenttiyksikkö, mikä työllisyysasteessa voitetaan, tarkoittaa 30 000:ta työpaikkaa ja 1,4:ää miljardia plussaa julkiseen talouteen. Nämä luvut kun pitää mielessä, niin on jo aika paljon pitemmällä kuin siinä alkutilanteessa, kun lähtee valtion tai julkista taloutta parantamaan.

Keskustelu yrittäjävähennyksen poistamisesta nousi esille taas demarien vaihtoehtobudjetin myötä. Kun kuunteli demarien edustajien puheenvuoroja, niin ei voinut kuin ihmetellä sitä, että tuntuu, että sitä ollaan taas miljonäärejä tukemassa. Se on selvä asia, että kun silloin aikanaan, 2014, tehtiin yhteisöverouudistus ja 4,5 prosenttiyksikköä pudotettiin yhteisöveroa, niin totta kai siitäkin joku hyötyi. Sekin päätös varmaan tuki suomalaista työllisyyttä, mutta siitä jäivät nämä henkilöyhtiöt ja pienet yrittäjät täysin paitsi. Sen takia tämä piti tehdä, ja on aivan oikein, että se tehtiin. Ja kun katsoo sitä, kelle se hyöty koitui tästä yrittäjävähennyksestä, niin suurimmaksi osaksi se menee alle 55 000 euroa ansaitseville elinkeinonharjoittajille. Suurin osa menee sinne. Ja niistä paljon puhutuista miljonääreistä: Yli 300 000 euroa ansaitsevia yritysvähennyksen saajia, elinkeinonharjoittajia, oli 275 kappaletta. Saatu hyöty näille 275:lle oli 6,4 miljoonaa euroa, koko potista 2,2 prosenttia. Että kun puhutaan miljonääreistä ja miljardeista, niin kannattaisi joskus vähän noita nu-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

meroitakin katsoa. Pelkkä populismi ei valtion eikä kuntien taloutta eikä kenenkään taloutta paranna.

Ja sitten se yritystoiminnan onnistuminen: Puhutaan siitä, että yritykset tuottavat tänä vuonna 12 miljardia euroa voittoa ja siitä jaetaan sitten osinkoa — muistaakseni edustaja Arhinmäki siitä piti kovan palopuheen täällä, hyvä näin. Mieleeni nousi kyllä kuitenkin väkisin se, että jos yritykset eivät tuota voittoa, ne eivät kehity eivätkä maksa palkkoja eivätkä investoi tulevaan. En ole yhdenkään sellaisen yrityksen nähnyt investoivan tulevaan, joka tuottaa tappiota ja joka on konkurssin partaalla, paremminkin siellä vähennetään työvoimaa ja valmistaudutaan lopettamaan toiminta.

Metsäasiasta, arvoisa puhemies, sen verran vielä, että Rinteen malli metsien hoidossa ja hakkuussa on täysin minun ymmärrykseni ulkopuolella. 72,4 miljoonaa mottia on kuulemma katto, ja joka ainoa motti, mikä siinä 72,4:ssä on, menee jo olemassa oleville tehtaalle, sekä sellutehtaalle, sahoille että moneen muuhun käyttöön. Siitä ei riitä yhdellekään tehtaalle enää lisää raaka-aineita — ei riitä Finnpulpille Kuopioon, ei riitä Kemijärvelle sellutehtaalle eikä siitä riitä Lieksaan mahdollisesti nousevalle GFN:n öljytehtaalle eikä riitä Uimaharjun tehtaan kehittämiseen. Tämän viestin kohdalla kannattaa näillä paikkakunnilla asuvien demarienkin kannattajien mieltä, että tällä keinoin ko pistetään investointisuunnitelmat multiin kertalaakista. Toivoisin, että kun numeroita esitetään, niin oltaisiin rehellisiä niiden suuruusluokissa ja ennen kaikkea tunnustettaisiin tosiasiat. Kaikki se metsätoiminta, mikä Suomen metsissä tapahtuu, tapahtuu suomalaisten hyväksi. Hyödynsaajista suurin osa on kaupunkilaisia metsänomistajia.

Ja lopuksi, arvoisa puhemies: Mikä tärkeintä, kaikki nämä koneet, joilla metsissä puuta korjataan, ovat suomalaista työtä. Teollisuudessa olevat sahalaitteet, sellukoneet, kaikki ovat suomalaista työtä. Elikkä älkää, hyvät ihmiset, lähtekö vastustamaan suomalaista työtä. Se on kaikkein tärkeintä, että suomalaiset ihmiset saavat töitä, ja tällä vaalikaudella yli 100 000 suomalaista on saanut työpaikan, ja sen kehityksen on jatkuttava, jos jonain päivänä meinaamme nuo velkamme maksaa. [Peter Östman: Harvinaisen hyvä puheenvuoro!]

18.25 Riitta Mäkinen sd: Arvoisa puhemies! Edellisvuosien kokemusten perusteella oli arvattavissa, että oikeisto hyökkää SDP:n vaihtoehtobudjettia vastaan väittämällä sitä taloudellisesti vastuuttomaksi ja kestäättömäksi. Väitetään, ettei tarpeellisten investointien ja menolisäysten kattamiseksi ole uskottavia esityksiä. Tämä on hallituspuolueiden epätoivoinen yritys mitätöidä sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti vastuullinen kokonaisuus. Ehdotukseemme aidosti perehtyvä ei voi välttyä faktalta, että SDP ei sorru katteettomiin vaalilupauksiin. Vaihtoehtomme katsoo tulevaisuuteen vastuullisesti.

Tässä salissa ei puhuta riittävästi siitä, että yksi merkittävin ero oikeisto- ja vasemmistopuolueiden talouspoliittisissa linjauksissa liittyy siihen, millä perusteella verotetaan ja miksi. Verotus liittyy kiinteästi myös elinkeino- ja työllisyyspolitiikkaan. Niinpä näkemyseroja on nähtävissä senkin suhteen. SDP haluaa huolehtia siitä, että talouspolitiikka on tuloksellista, oikeudenmukaista eikä kasvata eriarvoisuutta. SDP:n verotus on luonteeltaan fiskaalista. Sillä pyritään siis rahoittamaan hyvinvointia ja kasvua tukevat julkiset palvelut. Tämä on täysin päinvastainen lähtökohta hallitukseen verrattuna, joka ei ole käyttänyt verotusta tehokkaana työkaluna tässä tehtävässä. Veroratkaisut eivät ole vieneet tavoitteita eteenpäin. Vielä vähemmän niitä ovat edistäneet leikkaukset koulutukseen, sosiaaliseen hyvinvointiin ja palveluihin. Tämän pitäisi olla itsestäänselvyys. Finanssipolitiikka on suh-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

teutettava suhdanneodotuksiin, ja juuri näin SDP tekee. Otamme velkaa yli puoli miljardia vähemmän kuin hallitus.

Tuottavuuden kasvun edellyttämiä tulevaisuusinvestointeja ei yksinkertaisesti ole varaa, ei taloudellisesti eikä inhimillisesti, jättää tekemättä. Yhteiskunnalliset investoinnit ovat välttämättömiä, sillä ilman niitä voimme unohtaa tavoitteet työllisyysasteen nostamisesta ja julkisen talouden turvaamisesta myös pidemmällä aikavälillä. SDP:n esittämät investoinnit maksavat itsensä takaisin — ne maksavat itsensä takaisin. Hallitus ei ymmärrä eroa kestävyysinvestointien ja käyttömenojen välillä.

SDP:n näkemyksen mukaan elinkeinopolitiikan lähtökohtana tulee olla uuden kasvun luominen, osaamisohjan vahvistaminen sekä monipuolisen viennin edistäminen. Elinkeinopolitiikan tulee luoda uutta työtä. Kansantaloudellinen kestävyys on monen asian summa. Se edellyttää aktiivista elinkeinopolitiikkaa, oikeudenmukaista ja tuottavuutta lisäävää veropolitiikkaa, fiksua työllisyyspolitiikkaa, tulevaisuuteen katsovaa koulutuspolitiikkaa sekä ehdottomasti tasa-arvoisuutta ylläpitävää sosiaalipolitiikkaa. Jos jokin näistä elementeistä puuttuu, on turha odottaa tulostakaan.

Hallitus on heikentänyt kansantaloutemme kivijalkaa rapauttamalla veroratkaisuillaan julkisen talouden pohjaa. Niillä ei ole työllisyyttä parantavia vaikutuksia. SDP:n vaihtoehdossa pääosa tulonlisäyksistä tulee veropohjan tiivistämisestä ja omaisuuden tuoton verotuksesta. Takertuminen Suomen Pankkiin tai Sitran taseen puhdistamiseen, hallituspuolueiden edustajien käyttämiä termejä lainaten, on takertumista lillukanvarsiin, [Olavi Alanissilä: Kannatatteko te sitä?] ja samalla keskustelua ohjataan muualle. Työryhmää asian selvittämiseen ollaan perustamassa, niin kuin tiedetään.

Vaihtoehto nojautuu hyvän veropolitiikan tärkeimpään periaatteeseen. Tiiviit veropohjat mahdollistavat alhaisemmat verokannat, ja vaikka verotuotot kasvavat, voimme silti keventää pieni- ja keskituloisten palkansaajien, eläkeläisten ja muiden etuuksia saavien ihmisten verotusta. Verosuunnitteluun ja osinkojen verotukseen liittyy paljon aukkoja, jotka täytyy tukkia. Harmaan talouden ja aggressiivisen veronkierron estäminen on välttämätöntä.

Hallitus ja Suomen Yrittäjät hyökkäävät SDP:tä vastaan yritysvähennyksen poistamisen takia. Hallituksen oman esityksen mukaan yrittäjävähennyksellä ei ole vaikutusta työllisyyteen. Se suosii suurituloisia eikä täytä yhdessä laadittuja yritystukikriteerejä. Suomen Yrittäjät on yrittänyt häivyttää tämän tosiasian esittämällä tilastot ja sen tiedot harhaanjohtavasti. Lisäksi on syytä todeta, että SY ei ole pyynnöistä huolimatta toimittanut tietoja eri tuloluokkiin kuuluvien yrittäjävähennysten saajien tuloista, vaikka se olisi enemmän kuin olennaista vaikutusten arvioinnissa.

SDP:n vaihtoehto hyödyttää pieni- ja keskituloisia, erityisesti pienyrittäjiä. SDP ei esitä höttöbudjetteja. Hallitus pyrkii nyt tietoisesti ohjaamaan keskustelua pois verotuksesta ja sen periaatteista.

Mikäli kokoomus ja keskusta olisivat valmiita edes harkitsemaan luopumista kaikkein suurituloisimpien verohelpotuksista ja muuttamaan painopistettä työn tekemisestä omistamiseen, mikäli hallitus olisi aidosti valmis harkitsemaan veropohjan tiivistämistä ja harmaan talouden ehkäisemistä, tässä yhteiskunnassa olisi varaa rakentaa kestävä tulevaisuutta.

18.30 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Jotain rajaa — perussuomalaisilla on isänmaallinen vaihtoehto.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

Edustaja Ala-Nissilä otti täällä kantaa Euroopan isänmaallisten ja kansallismielisten puolueiden nousuun. Esimerkiksi Itävallassa ne ovat jo vallankahvassa. Tiedätkö te, mistä tämä johtuu? Se johtuu siitä, että asiat ovat menneet pieleen. Tulokset eivät ole olleet sellaisia, mitkä olisivat kansaa miellyttäneet.

On käsittämätöntä, että esimerkiksi Pakistanissa kristitty, joka pilkkasi Muhammedia, sai kuolemantuomion. Hänet vapautettiin siitä, mutta esimerkiksi Isosta-Britanniasta hän ei voi hakea turvapaikkaa, koska siellä on tehty sellaista maahanmuuttopolitiikkaa, että ääri-islamilaisten suuttuisivat siitä. Tähän on tultu. [Olavi Ala-Nissilä: Mitenkäs tämä liittyy Suomen budjettiin?] Vanhat puolueet Euroopassa ovat tehneet peruuttamatonta vahinkoa Euroopassa niille valtioille, jotka ovat holtitonta maahanmuuttopolitiikkaa harjoittaneet, ja nyt me realistipoliitikot yritämme korjata sen, mikä korjattavissa on.

Hallitus ottaa velkaa 1,4 miljardia euroa. Tämä sama summa menee turvapaikka- ja koutumiskustannuksiin. Me otamme velkaa, jotta me voimme ottaa tänne ihmisiä muualta elätettäväksi. Tämä ei perussuomalaisille käy. Me haluamme käyttää suomalaisten varat suomalaisille, ja siinä ei ole mitään väärää. Oma kansa ensin.

Me haluamme omaishoidon tuen verovapaaksi, lääkkeiden omavastuun pois pienituloisilta, lapsivähennyksen palauttamisen ja ryhmäkoot pienemmiksi. Me haluamme oikeudenmukaisuutta. Me haluamme, että suomalaisten turvallisuus ja elintaso nousevat.

Olemme erityisen huolissamme suomalaisista nuorista. Haluamme panostaa mielenterveysystävyyteen ja kiusaamisen ehkäisyyn. Valitettavasti moni nuori voi pahoin. Jopa neljänneksellä on diagnosoitu mielenterveyden ongelmia. Huolimatta panostuksista nuorisotyöhön me emme ole onnistuneet tavoittamaan sitä kohderyhmää, joka on eniten tuen tarpeessa. Nyt me tarvitsemme kouluihin lisää panostuksia ehdottomasti, ehkä päiväkoteihin myös perhetyöntekijän. Me tarvitsemme uusia avauksia, ja me tarvitsemme sitä, että ne niukat resurssit, mitkä meillä on, me käytämme suomalaisiin.

Lisäksi isänmaallisena puolueena olemme huolissamme Suomen teollisuuspolitiikasta, koska meillä ei ole mitään kansallista teollisuuspolitiikkaa. Me olemme lähinnä ajopuuna. Kun me katsomme, mitä muualla maailmassa on tapahtunut, meillä on kymmenen menetettyä kasvun vuotta, kun muualla muut maat ympärillämme ovat kasvaneet noin 3—4 prosenttia. Me pääsimme tähän viimeiseen junaan mukaan, onneksi, mutta se tarkoittaa sitä, että tähänkin pääsimme liian myöhään, koska kohta taas esimerkiksi korot nousevat valtionvelassa ja tämä kasvu on jo pysähtymässä.

Perussuomalainen, isänmaallinen politiikka tarkoittaa myös sitä, että sen lisäksi, että meillä on järkevä energiapolitiikka, joka halpuuttaa liikkumisen ja teollisuuden logistisia kustannuksia, me haluamme suojella kansallisomaisuutta ja säilyttää sitä jälkipolville. Puhdas vesi, ilma ja luonto ovat kansallisomaisuuttamme. Ei niitä tule yhtiöittää ja myydä ulkomaille. Me olemme 90-luvulta alkaen myyneet kansallisvarallisuuttamme noin 20 miljardilla eurolla. Caruna oli myös erittäin epäonnistunut myynti.

Perussuomalaiset haluavat tehdä kansallista teollisuuspolitiikkaa. Me haluamme tehdä isänmaallista politiikkaa. Pitää olla kanttia puolustaa Suomea ja suomalaisia ja suomalaisen teollisuuden kilpailukykyä. [Olavi Ala-Nissilä: Paitsi ahvenanmaalaisia!]

Lisäksi meidän luonnonvarat eivät voi olla ihan kenen tahansa käytettävissä. Esimerkiksi kaivosyhtiö hyödyntää malmiesiintymän ja pilaa ympäristön luonnon, mutta kaivoksen ehtyessä yhtiö laitetaan konkurssiin ja jätetään ympäristövahinkojen korjaaminen suomalaisten veronmaksajien harteille.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

Perussuomalaiset haluavat puolustaa suomalaista työtä ja maataloutta — myös maataloutta. Keskusta on unohtanut maatalouden ja maaseudun. [Olavi Ala-Nissilä: Eikä ole!] Perussuomalaisille omavaraisuus on erittäin tärkeä asia. Esimerkiksi EU:n seuraava rahoituskehys on yksi kuolinisku lisää maataloudelle.

18.35 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! En tiedä, jäikö tänne edellisen puhujan paperit, mutta en niitä ainakaan aio käyttää. [Laura Huhtasaari: Saa käyttää!]

Inhimillisempi ja kestävämpi Suomi on kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetin otsake, ja tällä me haluamme tosiaankin tuoda esille sen, että itse asiassa aika pienilläkin muutoksilla, alle miljardin muutoksilla, tähän hallituksen budjettiin saataisiin koko lailla erilaista, inhimillisempää ja kestävämpää talouspolitiikkaa aikaiseksi. Aina ei tarvitse välttämättä koko suurta budjettikirjaa myllätä ylösalaisin; riittää, että tehdään sellaisia oikein kohdennettuja tulonsiirtoja, jotka vaikuttavat niihin ihmisryhmiin, jotka kipeimmin tässä yhteiskunnassa apua tarvitsevat. Jos katsotaan läpileikkauksenomaisesti, niin KD:llä nämä panostukset liittyvät ennen kaikkea ikäihmisiin ja myöskin sitten lapsiperheisiin, toisaalta koulutukseen ja turvallisuuteen.

Jos ajatellaan nyt suomalaisen yhteiskunnan tilannetta, joka on onneksi se, että elämme talouden puolella nousukautta ja ihmiset työllistyvät, niin tällaisessa tilanteessa olisi todella tärkeää huolehtia siitä, että kaikki eri kansanryhmät pystyisivät tästä nousukaudesta hyötymään ja saisivat sitten myöskin oman osansa kasvun hedelmistä. Näinhän ei ikävä kyllä ole käynyt, koska hallitus heti tuossa ensimmäisen vuoden aikana — toki, myönnetään, silloin talousnäkymät olivat aika synkät — teki kerralla neljäksi vuodeksi päätökset kaikista näistä indeksijäädytyksistä ja -leikkauksista, jotka koskevat siis kaikkia näitä perusetuuksia, joitten varassa pienituloisimmat henkilöt elävät. Tämä on tietysti vähän hämmentävää, jotenkin tuntuu, että oliko siinä vaiheessa hallituksella ikään kuin semmoinen ajatus, että tämä talouden näkymä ei tästä hevin muutu, ja betonoitiin tällä tavalla sitten nämä päätökset. Vähän kummalta tuntui, oliko viime viikonlopun sunnuntain vai lauantain Hesarissa, kun pääministeri sitten aprikoi sitä, että tulikohan leikattua liikaa. No, jos tällaisiakin ajatuksia tulee pääministerin mieleen, niin varmasti olisi silloin järkevää ja hyvä pohtia tätä päätöstä ja ajatella niin, että entäs jos nyt tehtäisiinkin sitten seuraavalle vuodelle näitä indeksijäädytysten purkamisia, jolloinka nämä henkilöt, jotka elävät näitten perusetuuksien varassa, muun muassa kansaneläkeläiset, pääsisivät sitten tästä talouden noususta myöskin hyötymään.

Toinen sellainen ihmisryhmä, joka nousee vahvasti tässä esille, on lapsiperheet. Täällä valtiovarainministeri Orpo on useaan otteeseen tuonut esille sen, että tämän hallituskauden aikana minkään ihmisryhmän verotus ei ole kiristynyt. No, se ei pidä paikkaansa. Lapsiperheet on se ainut ihmisryhmä, jota tämä hallitus on sitten kurittanut veronkorotuksilla, ja sehän johtuu siitä, että lapsivähennys on poistettu. Kristillisdemokraatit silloin viime hallituksessa tämän lapsivähennyksen saivat aikaiseksi, ja siinä mielessä sitten harmillisesti... [Olavi Ala-Nissilä: Se oli vain määräaikainen!] — Niin, harmillisesti se sitten mentiin poistamaan. Sitä olisi aivan hyvin voitu jatkaa, ja se olisi sillä tavalla ollut sitten myöskin takaamassa nimenomaan pieni- ja keskituloisille lapsiperheille tämän verokannustimen.

Kristillisdemokraatit ovat tehneet myöskin useita kohdennettuja lakialoitteita, ja nostan tässä ihan muutaman esille.

Ensinnäkin omissa nimissäni on lakialoite, joka liittyy omaishoidon palkkion korotukseen. Omaishoitajat tekevät arvokasta työtä, mutta ikävä kyllä tuntuu, että se arvokkuus

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

usein muistetaan vain niissä juhlapuheissa. Mutta omaishoitajat todellakin tarvitsevat paremman tuen. Ja tietysti pitemmällä tähtäimellä olisi tärkeätä, että nämä omaishoidon kriteerit olisivat yhteneväiset ympäri Suomea, ja myöskin, että omaishoidon maksatus olisi keskitetty esimerkiksi Kelaan, ja sitä kautta sitten voitaisiin varmistua siitä, että taloudelliset tilanteet, mitkä kunnissa vaihtelevat, eivät vaikuttaisi sitten tähän omaishoidon tukeen.

Toinen, minkä haluan tässä nostaa esille, on sitten aloite, joka koskee kansalaisjärjestöjä, ja itse asiassa tämä aloite koskee erityisesti vapaata sivistystyötä. Meillä on aika monta aloitetta, jotka liittyvät siihen, ja tämän ensimmäinen allekirjoittaja on edustaja Räsänen, joka tuossa omassa puheenvuorossaan ei kerinnyt tätä asiaa esitellä. Me lähtisimme siitä, että kansanopistojen kohdalla lakia muutettaisiin siten, että ylläpitäjille myönnettäisiin sama valtionosuus kuin opintokeskusten ja liikunnan koulutuskeskusten ylläpitäjille, ja tämä tarkoittaisi sitä, että näitten vapaan sivistystyön laitosten taloudellinen tilanne parantuisi tulevalle vuodelle.

18.41 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Palaisin tähän SDP:n varjobudjettiin ja siellä tähän kohtaan, jossa puhutaan tuloista ensi vuodelle. Siellä on ”Rakenteelliset uudistukset, säästöt ja tehostaminen” -kohdassa hallinnon digitalisaatio- ja toimintauudistuksen tuotot, ja sinne on merkattu peräti 200 miljoonaa euroa tuloa ensi vuodelle. Nyt kun tässä nykyhallitus on kyllä perannut tätä hallinnon digitalisaatiota ja toimintauudistuksia ja säästänyt sieltä kyllä mielestäni aika lailla ja jokainen kivi on käännetty ja tuottoa on saatu se, mikä saadaan, niin olisi todella innostavaa nyt kuulla, mikä viisasten kivi siellä SDP:llä vielä on, että mistä saadaan vielä 200 miljoonaa euroa yhden vuoden aikana tuloa valtion budjettiin hallinnon digitalisaatio- ja toimintauudistuksen tuottoina. Jos täällä on paikalla SDP:n edustaja, niin kiinnostuksella kuulisin sen yksityiskohtaisen selvityksen, sillä olen varma, että jos tällainen yksityiskohtainen selostus saadaan, niin valtiovarainministeriö ottaa ilomielin budjettiin nämä 200 miljoonaa käytettäväksi ensi vuonna. Joten kertokaa, pyydän. Vai onko sitten tämänkin tulonlähde sitä samaa höttöä ja sitä samaa sdp:läistä talouspolitiikkaa, joka perustuu lähinnä mielikuvitukseen, toiveajatteluun ja siihen, että joku muu maksaa?

18.42 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti on realistinen, ainoa oikeastaan tässä salissa. Jokaisen, muun muassa Ala-Nissilän, kannattaa tutustua tarkemmin siihen, miten se toimii. [Olavi Ala-Nissilä: Kyllä!]

Sitä minä ihmettelen täällä — vihervasemmistohan siunaa pitkin seinä ja on auttavinaan kaikkia, ja niin kuin Kopra sanoi, höttöbudjetti — että miten voi olla, että kokoomus ja keskustapuolue tekevät tällaisia siirtoja niin kuin maahanmuutossa, josta edellä Huh-tasaari hyvin puhui. Muun muassa Zyskowicz otti esille tämän perussuomalaisten kehitysapupolitiikan, jossa annetaan kehitysapua, kyllä, mutta vapaaehtoisuuden pohjalta. Eilen keskustelussa muun muassa vihreät sanoivat näin, että jopa 80 prosenttia kansalaisista on valmis antamaan kehitysapuun. No, jos tämä nyt on vapaaehtoisuuden pohjalla, niin sehän voi jopa lisääntyä, mutta ei oteta valtion budjetista sitä.

Arvoisa puhemies! Minä olen pikkusen laittanut tänne ylös. Vuosi toisensa perään valtion budjetista lohkaistaan satoja miljoonia euroja kehitysapuun, ja siinä on monta kättä välissä ottamassa, [Olavi Ala-Nissilä: Pienentynythän se on!] ennen kuin edes osa menee perille. Kääriäinen, joka oli ollut kehitysapuyhteistyössä 40 vuotta, sanoi, että prosentti me-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

nee perille. Elikkä siellä poppaukko ajelee maasturilla lenkkiä, että poro pyörii viidakossa. Se ei sinne köyhän suuhun varmasti silloin mene, ja monta muuta siellä on.

Kehitysapu on raha-automaatti, johon suomalaisen veronmaksajan rahoja kipataan vuodesta toiseen. Onko kehitysavun parissa puuhaavilla järjestöillä minkäänlaista tulosvastuuta — minkäänlaista tulosvastuuta? Vai ovatko veronmaksajien rahat heille itsestäänselvyys tuloksista riippumatta? Eilen täällä puhuttiin 0,7 prosentista, että se on väkisin saata-va siihen, että voidaan ottaa lisää velkaa tuleville sukupolville. Ja ainoastaan siinä se vastuu on, että voidaan sitä omaa kilpeä kiillottaa siellä ja esitellä, että me olemme tehneet näin paljon, jollekin Brysselin herralle taikka jollekin muulle. Perillemenosta ei ole niin väliä.

Helmikuussa 2016 tein kirjallisen kysymyksen maahanmuuttoverosta. Tuota kysymystä voi soveltaa myös kehitysapuun. Oikeudenmukaista olisi, että tämän avustusmuodon kannattajat vastaisivat kuluista. Tämä olisi järjestettävissä verotuksen kautta samaan malliin kuin kirkollisveroa maksetaan. Verolomakkeessa olisi kohta, johon henkilö voisi ruksimalla ilmoittaa osallistuvansa kehitysavun kustannuksiin. Kirkollisveron tapaan summa olisi lähtökohtaisesti jokin tietty prosentuaalinen osuus tuloista, toki enemmänkin voisi halutessaan maksaa. Jos haluaa, niin laittaa vaikka koko omaisuutensa, jos siitä hyvä mieli tulee, mutta ei ole esteitä. Eikö ole hyvä, realistinen esitys? Ja siinä tuskin on minkäänlaista populismia, ei ainakaan toveripopulismia. — Kiitos.

18.47 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa puhemies! On mielenkiintoista kuunnella tätä keskustelua. Itse totesin osattomuudesta, että yhteiskunnassa on myöskin paljon osattomuutta, on alueellista eriarvoistumista, tulonjaon mukaista eriarvoistumista, sosiaalista ja koulutuksellista eriarvoistumista. Onneksi työllisyys on paljon parantunut, ja se on parhaita lääkkeitä tähän. Mutta meillä ja maailmalla tällainen osattomuus on johtanut populistien voiman kasvuun, ja minä pelkään, että sieltä ei apua löydy. Näyttää, että Ruotsissa demokratia on jäänyt, Italiassa talous menee päin seinää ja niin edelleen.

Puhemies! Varsinaisesti tuosta sosiaalidemokraattien verolinjasta, joka on tässä vaihdellut: Minä laskin, että tämä on nyt jo neljäs veropaperi, mitä täällä esitetään meille. Veropolitiikassa kuitenkin ennustettavuus, vakaus on tärkeitä. Ei saa olla poukkoilevaa. Kun minä kuuntelen edustaja Harakkaa, ja kun joku yrittäjä kuuntelee edustaja Harakkaa, niin minä en tiedä sitten, se luo vain epävarmuutta tähän talouteen. On hyvä, että ollaan aktiivisia, mutta me tarvitsemme myöskin vakautta ja pitkäjänteisyyttä. Nyt SDP kiristäisi verotusta. Se, että kokonaisveroaste on nyt pitkästä ajasta kääntynyt laskuun, on hyvä asia. Edellisellä vaalikaudellahan sitä kiristettiin, ja tuloksethan olivat taloudessa varsin huonoja. Me tarvitsemme, totta kai, verotuloja, mutta nyt pitää maltillisesti verotusta uudistaa. Me teemme verotuksen tiekarttaa tuloverotuksen ja yhteisöverotuksen osalta ja siitä saamme eväitä, että voidaan maltillisesti verotusta uudistaa.

Myöskin oikeudenmukaisuus, puhemies, on tärkeitä, ja kyllä silloin esimerkiksi joidenkin yleishyödyllisten yhteisöjen osinkotulojen verotusta taikka ulkomaisten osingonsaajien verotusta ja sijoitusverotusta voidaan myöskin tarkastella, kun seuraavaa hallitusohjelmaa tehdään. Oikeudenmukaisuus on tärkeää. Matalat verokannat, tiivis veropohja, oikeudenmukaisuus ja kannustava verotus ovat ne linjat, joita keskusta ajaa ja haluaa todella satsata tähän työllisyyteen, koska se on se suuri kuva, joka sitten yhdessä meidän muiden uudistusten kanssa mahdollistaa talouden tasapainon ja estää sen, että tarvitsisi juustohöylälä näissä tärkeissä pääluokissa säästää.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

18.50 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten erittäin monipuolisen vaihtoehtobudjetin kantaviin teemoihin kuuluu suomalaisten kansallisen edun puolustaminen. Me tarjoamme työtä, turvaa ja oikeudenmukaisuutta suomalaisille. Vaihtoehtobudjettimme on selvästi hallituksen budjettiesitystä paremmin tasapainossa, ja lähivuosien tavoitteenamme onkin lopettaa valtion velkaantuminen.

Perussuomalaiset hakevat merkittäviä säästöjä esimerkiksi maahanmuuton kustannuksista, tarpeettomista yritystuista ja kehitysyhteistyöstä. Jo pelkästään niistä on mahdollista säästää satoja miljoonia euroja, ja pitkällä tähtäimellä säästöt ovat vielä suurempia.

Osan syntyvistä säästöistä kohdistaisimme useisiin perussuomalaisten näkökulmasta tärkeisiin kohteisiin, joista nostan seuraavassa esille vain muutamia.

Perussuomalaiset haluavat huolehtia jokaisen suomalaisen turvallisuudesta. Perussuomalainen Suomi on turvallinen Suomi, jossa toteutuu sekä sisäinen että ulkoinen turvallisuus. Esimerkiksi kenttäpoliisien määrä on ollut huolestuttavassa laskussa jo vuosikaudet, ja tarvitaankin uusien poliisien kouluttamista ja palkkaamista kenttätöihin arjen turvallisuutta takaamaan.

Esitämme merkittävää lisäpanostusta myös Hätäkeskuslaitoksen, suojelupoliisin, keskusrikospoliisin, Rajavartiolaitoksen ja Tullin henkilöstötarpeisiin. Näin voidaan ennaltaehkäistä muun muassa huume- ja ihmiskauppaa sekä talousrikoksia. Samalla esimerkiksi harmaan talouden torjunta tuo merkittäviä lisätuloja valtiolle.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset haluavat vahvistaa inhimillisesti ja yhteiskunnallisesti hyvin arvokasta työtä tekevien omaishoitajien asemaa. Ilman heitä moni vanhus ja pitkäaikaissairas joutuisi muuttamaan kodistaan laitoshoitoon. Esitämme omaishoidon muuttamista verovapaaksi tuloksi ja tätä tarkoitusta varten 20 miljoonan euron lisäystä valtion budjettiin. Lisäksi ehdotamme lääkkeiden omavastuuosuuden poistamista pienituloisilta kansalaisilta. Pidämme kestävämmänä tilannetta, jossa monet vähävaraiset joutuvat valitsemaan ruuan ja lääkkeiden välillä. Perussuomalaiset palauttaisivat myös keliaakikkojen ruokavaliokorvauksen, ja samaten esitämme 2 miljoonan euron panostusta hallituksen viime jouluna leikkaamaan ruoka-apujärjestöjen tukeen.

Arvoisa puhemies! Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy on perussuomalaisille erittäin tärkeää. Esitämme muun muassa 10 miljoonan euron lisäpanostusta järjestöille, nuorten mielenterveystyöhön ja kiusaamisen ehkäisyyn sekä 2 miljoonan euron lisäpanostusta vähävaraisten lasten ja nuorten liikuntaharrastuksiin.

Perussuomalaisilla on vaihtoehtobudjetissaan myös laajoja panostuksia koulutukseen, yhteensä 180 miljoonaa euroa. Haluamme erityisesti panostaa suomalaisten nuorten ja työttömien kouluttamiseen niille aloille, joilla tarvitaan tulevaisuudessa lisää työvoimaa. Näin ulkomaisen työvoiman saatavuusharkinnasta ei ole tarvetta luopua, vaikka sitäkin on tänään täällä istunnossa jälleen puheissa väläytelty. Ja samalla pienennetään suomalaisnuorten syrjäytymisriskiä.

Arvoisa puhemies! Suomalaisten käteenjäävillä tuloilla on merkittävä vaikutus kotimaiseen kysyntään ja työllisyyteen. Esitämme muun muassa kiinteistöverotuksen alarajojen alentamista, polttoaineverotuksen keventämistä ja sähkönsiirtomaksujen kohtuullistamista. Esityksemme pienentäisivät asumisen usein kohtuuttomia kustannuksia, samoin liikkumisen kuluja.

Arvoisa puhemies! Suomalainen työ, teollisuus ja yritykset ovat ehdottomasti puolustamisen arvoisia. Veroporkkanaa tarjoaisimme esimerkiksi uutta työvoimaa palkkaaville pk-yrityksille, ja muutoinkin haluamme keventää verotusta hallitusta enemmän. Esitämme an-

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

siotuloverotukseen 300 miljoonan euron kevennystä, ja tämän lisäksi olemme varanneet 50 miljoonaa euroa budjettiin, jolla keventäisimme eläkkeiden verotusta samalle tasolle palansaajien verotuksen kanssa.

Arvoisa puhemies! Moni suomalainen on tehnyt pitkän työuran matalapalkkaisessa työssä, ja katsomme riittävän työeläkkeen turvaamisen myös heille olevan tärkeä yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuuskysymys. Ehdotamme Lipposen hallituksen aikanaan säättämän, työeläkkeitä koskevan taitetun indeksin vaiheittaista korjaamista erityisesti pienten ja keski suurten työeläkkeiden osalta. Perussuomalaisten malli nostaisi kaikkia työeläkkeitä nykyistä taitettua indeksiä enemmän, mutta hyödyt olisivat kuitenkin suuremmat pieniä työeläkkeitä saaville. Mallissamme otettaisiin käyttöön niin sanottu puoliväli-indeksi jokaisen työeläkkeen saajan kuukausittaisen eläketulon ensimmäisen 1 000 euron osalta.

Ja, arvoisa puhemies, aivan lopuksi: Perussuomalaiset haluavat panostaa Suomen ja suomalaisten pitkän tähtäimen tulevaisuuteen. Esitämme 70:tä miljoonaa euroa Sipilän hallituksen viime vuoden lopussa lakkauttaman verotuksen lapsivähennyksen palauttamiseen. Se voi tarkoittaa jopa 400 euron vuosittaista nettotulojen lisäystä perheelle. Meidän tulee tehdä voitavamme Suomen tulevaisuuden hyväksi.

18.55 Sanna Marin sd: Arvoisa puhemies! SDP esittää vaihtoehtobudjetissaan viittä isoa uudistusta ja viittä tärkeää investointia. Vaihtoehtomme on eteenpäin katsova, tulevaisuuden isoja haasteita ratkaiseva sekä sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävä kehitystä tukeva oikeudenmukainen vaihtoehto.

Yksi viidestä uudistuksestamme on perhevapaiden uudistaminen sukupuolten välistä tasa-arvoa ja perheiden hyvinvointia edistävästi. Istuva hallitus ei kyennyt uudistusta tekemään, koska sen antamat reunaehdot olivat epärealistiset ja keskenään ristiriitaiset. SDP sen sijaan on asian kanssa tosissaan, ja olemme valmiita uudistamaan perhevapaat vaikka heti.

Nykyinen perhevapaajärjestelmä ylläpitää sukupuolten välistä rakenteellista epätasa-arvoa. Hoivavastuun kasautuminen lähes yksinomaan äideille heikentää niin naisten asemaa työelämässä kuin isien asemaa vanhempina. Naisilla perhevapaiden sukupuolittuneisuus näkyy alempana palkkatasona, huonompina etenemismahdollisuuksina, epävarmuutena työelämässä ja lopulta pienempinä eläkkeinä. Miehillä se näkyy esimerkiksi heikompana asemana huoltajussjärjestelyissä erotilanteissa sekä siinä, ettei perhevapaita voi välttämättä pitää, vaikka haluaisikin.

Millä tavoin perhevapaita sitten pitäisi uudistaa? SDP:n perhevapaamallin avainsanat ovat joustavuus, tasa-arvoisuus ja perheiden moninaisuuden huomioiminen. Mallissa etuudet jaettaisiin kolmeen osaan: äitiysrahaan, ansiosidonnaiseen vanhempainrahaan ja euromääräiseen vanhempainrahaan. Äitiysraha takaa äidille 28 päivän ansiosidonnaisen vapaan, joka voi alkaa yksilöllisen tilanteen mukaisesti. Ajatuksellisesti tämä vastaa sitä osaa nykyisestä äitiysrahasta, joka maksetaan ennen lapsen syntymää. SDP:n mallissa ansiosidonnaista vanhempainrahakautta pidennetään porrastetusti 16 kuukauteen. Siihen edetään pidentämällä asteittain vanhemmille korvamerkittyjä päivärahajaksoja ja vanhempien kesken jaettavaa jaksoa. Tavoitteenamme on, että vapaat jakautuisivat nykyistä tasaisemmin sukupuolten välillä.

Perheet sopivat itse, miten vapaat pidetään. Yksinhuoltajan on mahdollista käyttää kaikki vapaajaksoit itse. Lähtökohtaisesti kolmen kuukauden kiintiöityä vapaajaksoa ei voi siirtää toiselle vanhemmalle, mutta esimerkiksi toisen vanhemman sairastuessa vapaita on

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

mahdollista siirtää joustavasti. SDP:n malli huomioi perheiden moninaisuuden ja kohtelee erilaisia perheitä yhdenvertaisesti.

Mallissamme ansiosidonnaisen vapaan lisäksi perheet saavat käyttöönsä tasasuuruisen vanhempainrahavuoden, jonka aikana perheelle maksetaan kuukausittain 600 euron suurista vanhempainrahaa. Etuus on mahdollista jakaa joustavasti myös pidemmälle ajalle siten, että kokonaissumma pysyy samana, esimerkiksi siihen asti, kun lapsi täyttää kolme vuotta. Vanhemmat voivat käyttää euromääräistä vanhempainrahaa samanaikaisesti kuukauden ajan. Euromääräistä vanhempainrahaa on myös mahdollista siirtää esimerkiksi iso-vanhemmalle hänen jäädessään hoitamaan lasta.

Huomattava parannus nykymalliin on SDP:n mallin joustavuus. Euromääräinen vanhempainraha on kaikilta osin puolitettavissa ja jaettavissa eripituisille jaksoille, ja sitä on mahdollista käyttää vapaasti valittuina ajankohtina, kunnes lapsi täyttää kymmenen vuotta. Jako voi olla joustavakin ja mahdollistaa siten vaikkapa työhön paluun osa-aikaisesti. Ansiosidonnaista päivärahaa voidaan maksaa myös euromääräisen vanhempainrahan jälkeen tai euromääräisten jaksojen välillä.

Arvoisa puhemies! Perhevapaamallimme edistää tasa-arvoa sekä työn ja perhe-elämän yhteensovittamista. Eniten mallista hyötyvät ne perheet, joissa molemmat vanhemmat käyttävät nykyistä tasa-arvoisemmin vanhempainvapaita, ja perheet, joissa lapsi siirtyy päivähoitoon noin kahden ikävuoden jälkeen. Tämä on toki perheiden itsensä ratkaistavissa. Mallin joustavuudesta sekä perhe-elämän ja työn paremmasta yhteensovittamisesta hyötyvät kaikki perheet.

Perhevapaiden uudistaminen on yhteiskunnallisesti ja tasa-arvon toteutumisen kannalta niin merkittävä kysymys, ettei sitä ole yksinkertaisesti varaa jättää tekemättä. Perhevapaiden tasaisempi jakautuminen sukupuolten välillä parantaisi naisten asemaa työmarkkinoilla ja yhteiskunnassa ja miesten asemaa perheissä ja vanhempina sekä edesauttaisi lapsen mahdollisuutta molempien vanhempiensa läheisyyteen ja hoivaan pienestä pitäen. Siksi perhevapaiden uudistaminen on yksi vaihtoehtobudjettimme viidestä isosta uudistuksesta. Se on yhdessä varhaiskasvatuksen kokonaisvaltaisen kehittämisen kanssa SDP:n keskeinen tavoite seuraavalle hallituskaudelle.

19.00 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Alun perin halusin käyttää vastauspuheen-vuoron edustaja Hakkaraisen puheeseen, mutta kun siinä kohtaa ei ollut mahdollista käydä debattia, niin vaikka edustaja Hakkarainen onkin lähtenyt salista, haluan kuitenkin kommentoida muutamia hänen väitteitään.

Hän täällä jyrkästi hyökkäsi kehitysyhteistyötä tekeviä järjestöjä kohtaan, ja se tuntui todella surulliselta, koska uskon, että edustaja Hakkarainenkin hyvin tuntee muutamia kristillistaustaisia järjestöjä, jotka tekevät äärimmäisen arvokasta kehitysyhteistyötä, mutta myöskin niin, että samat työntekijät toimivat lähetystyön tehtävissä omalla ajallansa ja toimivat paikallisissa seurakunnissa myöskin avustavina henkilöinä. Siinä mielessä tuntui kyllä lähestulkoon pahalta, että edustaja Hakkarainen tällä tavalla nonsaleerasi näitten järjestöjen tekemän äärimmäisen arvokkaan työn.

Toisaalta sitten perussuomalaisen linjassa on tämmöinen tietty epäloogisuus, kun he niin voimakkaasti kehitysyhteistyövaroja kritisoivat, koska kuitenkin niitä samoja varoja käytetään myöskin tähän humanitäärisen apuun ja muun muassa pakolaisleirien tilanteen parantamiseen. Se viesti tuntuu säännöllisesti olevan se, että emme halua ihmisiä tänne mutta emme kyllä myöskään halua auttaa heitä missään muuallakaan, ja tämä on jollakin

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

tavalla epäloogisuuden huippu. Voisi kuvitella, että silloin halutaan nimenomaan esimerkiksi näitten pakolaisleirien tilannetta olla helpottamassa, jotta sellaista painetta lähteä liikenteeseen ei sieltä tulisi, ja sitten toisaalta kiintiöpakolaisjärjestelmää käyttäen olisi kaikkein järkevintä toimia ja, voisiko sanoa, kaikkein hädänalaisimpien ihmisten auttamiseen parhaat mahdollisuudet. Silloin otettaisiin ne ihmiset, jotka ovat kaikkein heikoimmassa asemassa, ja pystyttäisiin heitä auttamaan.

Mutta tietysti jos aatteessa on ihmiskuvassa sitä ajatusta, että kaikki ihmiset eivät olekaan meidän lähimmäisiämme ja eivät ole samalla tavalla Luojan luomia eivätkä yhdenvertaisia, niin silloin tietenkin tämäntyyppiseen ajatukseen voi päätyä. Mutta tämä oli minusta hyvin hämmentävää, kun edustaja Hakkaraisenkin taustoja hivenen tiedän ja tunnen, ja olisin toivonut, että tähän keskusteluun hän olisi voinut vielä osallistua, kun tiedän, että näissä järjestöissä, jos missä, tehdään arvokasta työtä.

Todellakin sitten esimerkiksi kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjetissa me olemme lähteneet siitä, että nimenomaan näiden kansalaisjärjestöjen panosta tulee lisätä kehitysyhteistyössä, koska ne tekevät ruohonjuuritason työtä, ne tuntevat paikalliset olosuhteet, niillä on ne kontaktit siellä paikallistasolla, ja itse toivon, että meillä pikemminkin tässä suomalaisessa kehitysyhteistyön rahoituksessa näitten järjestöjen rooli voisi tulevaisuudessa olla vielä vahvempi.

19.03 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa herra puhemies! Me vihreät haluamme vaihtoehtobudjettimme kirjauksin kääntää Suomen suuntaa ja rakentaa tulevaisuutta, jossa ilmastomuutosta torjutaan nykyistä suuremmalla kunnianhimolla. Me toteamme, että tulevat eduskuntavaalit ovat ilmastovaalit ja puolueiden pitää esittää omat ratkaisunsa.

Me haluamme myös tehdä suomalaisesta koulutuksesta maailman parasta ja panostamme siksi koulutuksen kaikille asteille tuntuvasti. Haluamme, että köyhiltä leikkaaminen loppuu. Se on arvovalinta, jota ei olisi ollut pakko tehdä. Haluamme parantaa köyhien ihmisten tilannetta välittömästi. Ja me haluamme rakentaa Suomea, jossa tehdään inhimillisiä arvovalintoja myös valtion budjetissa niin, että siellä näkyvät myöskin suomalaisen luonnon, globaalin vastuun ja tasa-arvon kysymykset.

Arvoisa puhemies! Vaihtoehtobudjettimme on tasapainoinen esitys suhteessa hallituksen esitykseen. Emme siis ota yhtään enempiä velkaa. Se on osoitus siitä, että toisenlainen politiikka, kuin mitä tällä hallituskaudella olemme nähneet, on mahdollista. Keräämme veroja noin 1,5 miljardia enemmän ja kasvatamme määrärahoja saman verran. Työtä verotamme kuten hallitus. Kiristämme muun muassa osinkojen, perintöjen ja omistusasumisen verotusta mutta kevennämme pienituloisten verotusta.

Ottaisimme käyttöön myös uusia niin sanottuja haittaveroja, kuten sokerivero, louhintavero, lentovero ja muovivero. Nämä ovat askeleita ylikulutuksen suitsimiseksi ja myös osittain päästöjen vähentämiseksi. Karsisimme ympäristölle haitallisia ja tehottomia tukia yhteensä yli 800 miljoonan euron edestä.

Arvoisa puhemies! Haluan palata tuohon keskusteluun työpaikoista ja vihreiden vaihtoehtobudjetin työllisyysvaikutuksista. [Olavi Ala-Nissilä: Miinus 21 000!] Eduskunnan tietopalvelu tekee arvokasta ja laadukasta työtä. Se ei silti tarkoita sitä, että laskentamallit olisivat kaiken huomioivia ja täydellisiä. Niissä on myös kehittämisen varaa ja puutekohtia.

Kuten täällä salissa on keskustelun aikaisemmissa vaiheissa todettu, tietopalvelun vaihtoehtobudjettia koskevissa laskentakaavoissa kaikki mahdolliset panostukset sosiaaliturvaan, joita vihreiden budjettiesityksessäkkin on, leikkaavat laskennallisesti työllisyyttä.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

Mutta toisaalta kaikki panostukset osaamiseen ja koulutukseen ja myös vihreiden budjetissa oleva maksuton varhaiskasvatus 5-vuotiaille eivät tietopalvelun laskentamallissa tule huomioiduksi työllisyyden osalta mitenkään. Me olemme tästä tietoisena tehneet nuo arvovalinnat ja eurovalinnat vaihtoehtobudjetissamme siitä huolimatta.

Arvoisa puhemies! Vihreiden ihmiskuva ei ole kuva laiskasta työn vieroksujasta vaan mahdollisuuksien arvoisesta ja vastuullisuuteen pyrkivästä kansalaisesta. Panostukset koulutukseen ja osaamiseen luovat sellaisenaan suoraan pelkästään koulutuskentälle tuhansia työpaikkoja, joita ei tietopalvelun laskentamalli huomioi.

Panostukset koulutukseen ja osaamiseen, jotka ovat vaihtoehtobudjetissamme 800 miljoonan euron luokkaa, myös luovat pohjaa tulevalle kasvulle, työllisyydelle ja talouden menestykselle. Vaihtoehtobudjetissamme työllisyyttä edistää myös perhevapaaudistus, jonka hintalappu olisi mallissamme noin 120 miljoonaa euroa. Työllisyyttä edistäisi myös jo mainittu maksuton varhaiskasvatus 5-vuotiaille, jota ei laskentamalli huomioi, ja työllisyyttä edistäisi myös perustulokokeilun laajentaminen useampiin ihmisryhmiin, mikä helpottaisi muun muassa yrittäjyyteen ryhtymistä.

Arvoisa puhemies! Oletamme myös ja uskomme, että ihmiset hakeutuvat töihin laskennallisista työnteon kannustimista riippumatta siitäkin syystä, että työ tuo merkitystä elämään. Se kannattaa pitkällä tähtäimellä, se kerryttää eläkettä riippumatta siitä, mitä laskennallinen malli osoittaa.

20 000:ta tai 21 000:ta työpaikkaa ei haluta vihreiden mallissa luoda esimerkiksi eläkeläisten selkänahasta, kuten nyt tällä hallituskaudella on tehty. Jo 24 000 eläkeläistä on tippunut köyhyysrajan alapuolelle tällä hallituskaudella. Ja vielä seuraavanakin vuonna, 2019, köyhyysrajan alapuolelle tippuu 5 000 ihmistä, kun hallitus ei pura indeksijäädytyksiä ja muita pienituloisiin ja eläkeläisten sosiaalietuuksiinkin kohdistuvia leikkauksia, jotka me vaihtoehtobudjetissamme puramme. Se on arvovalinta.

19.08 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Lienee syytä vastata tähän edustaja Essayahin puheenvuoroon, jossa hän kieltämättä nyt aika lailla veti mutkia suoriksi arvioidessaan perussuomalaisten ihmiskäsitystä ja myös edustaja Hakkaraisen puhetta, jossa edustaja mielestäni aivan aiheellisesti kritisoi kehitysavun tehokkuutta tai oikeastaan sen tehottomuutta. Edustaja Essayah myös arveli, etteivät perussuomalaiset haluaisi tukea lainkaan suomalaisten järjestöjen tekemää kehitysaputyötä.

Perussuomalaisten näkemyksen mukaan kehitysyhteistyöllä on oma roolinsa esimerkiksi kohdemaiden koulutustason parantamisessa, mutta kuten vaihtoehtobudjetissammekin todetaan, kehitysavun tehokkuutta ja painopistettä on muutettava. Luen seuraavaksi lyhyen sitaatin vaihtoehtobudjettimme sivulta 7: ”Perussuomalaiset haluavat, että suomalaisten tuloksellisten järjestötoimijoiden painoarvoa kehitysyhteistyörahaston toiminnassa pitää kasvattaa. Kehitysavun painopistettä siirretään veroporkkanan avulla vapaaehtoisille lahjoituksille, ja kehitysyhteistyön läpinäkyvyyttä on lisättävä, jotta toiminnan vaikuttavuuden seuranta on mahdollista ja rahat voidaan keskittää tehokkaimmille ja hyödyllisimmille toimijoille.” Mielestäni tästä kyllä varsin hyvin käy ilmi se, että olemme nimenomaan näiden suomalaisten järjestötoimijoiden kannalla kehitysyhteistyössä, ja näkemyksemme yleisesti ottaen on siis se, että kehitysyhteistyötä tulee tehdä jatkossa mutta sitä tulee tehdä huomattavasti tehokkaammin ja kustannustehokkaammin, ja siihen arvelemme tämän oman mallimme johtavan, mikäli se otetaan käyttöön.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

19.10 **Sanna Marin sd:** Arvoisa puhemies! SDP:n vaihtoehtobudjetti on todella kestävä kehitystä tukeva. Se on niin sosiaalisesti, taloudellisesti kuin ympäristöllisestikin kestävä. Yksi osoitus siitä on tämä meidän vaihtoehtobudjettiimme vahvasti mukaan ottamamme ilmiöpohjainen budjetointi. Täällä on iso kokonaisuus muun muassa ilmastonmuutoksen torjumisesta ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisesta. Toivon todella, että hallituspuolueiden edustajat ja hallitus perehtyvät meidän vaihtoehtobudjettiimme huolella ja ammentavat siitä niitä tärkeitä asioita, jotka ovat meidän yhteiskuntamme tulevaisuuden ja kestävyyskannalta kriittisiä.

Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ovat ihmiskuntamme tulevaisuuden kaikkein suurimpia uhkia, ja jokaisen meidän tässä salissa — ei vain läsnäolijoiden vaan jokaisen 200 kansanedustajan — pitää tämä ottaa vakavasti, ja meidän pitää yhdessä löytää näihin isoihin haasteisiin ratkaisuja. Me olemme tässä vaihtoehtobudjetissa tuoneet monia vaihtoehtoja, monia ratkaisuja näiden isojen kokonaisuuksien ratkaisemiseksi ja olemme käsitelleet tätä asiaa laajasti, niin talouden ohjauskeinojen näkökulmasta kuin sitten esimerkiksi asumisen, liikenteen, kestävä siirtymisen näkökulmasta ja monien muiden kokonaisuuksien kautta. Tämä on yhteinen iso haaste, ja sen takia on tärkeää, että tämä on vahvasti meidän vaihtoehdossamme esillä, ja toivottavasti muut puolueet jakavat tämän huolen ja haluavat myös omien vaihtoehtojensa osalta tarkastella tätä kysymystä erityisesti.

Yhden asian vielä haluan täältä nostaa esiin: Se ei ole euromääräisesti niin iso panostus, esitämme ilmastopaneelin rahoitukseen 100 000 euron määrärahalisäystä. Mutta haluan esittää semmoisen ajatuksen tässä ääneen, että tulevaisuudessa ilmastopaneelin roolia olisi kenties syytä laajentaa siihen suuntaan, että myös talouspoliittisen tarkastelun ja taloustieteellisen tarkastelun ilmastonäkökulma tulisi paremmin huomioiduksi. Eli ilmastopaneelin roolia voitaisiin laajentaa siihen suuntaan, että se pystyisi tuomaan poliittisille päätöksentekijöille paremmin myös talouspoliittista ja taloustieteellistä tietoa päätöksenteon tueksi eli sitä, minkälaisia talousratkaisuja meidän pitää tehdä, minkälaisia talouden ohjauskeinoja tarvitsemme, jotta tähän kokonaisuuteen ja tähän isoon, valtavaan tulevaisuuden haasteeseen pystymme mahdollisimman tehokkaasti puuttamaan. Tämä siis ajatuksena, esityksenä. Tämä ajatus ei vielä ole tässä meidän vaihtoehtobudjetissamme niin vahvasti mukana, mutta varmasti tulemme [Puhemies koputtaa] tätä keskustelua jatkamaan ja sitten ensi keväänä tätä keskustelua [Puhemies koputtaa] enemmänkin käymään.

19.13 **Olavi Ala-Nissilä kesk:** Puhemies! Todella näillä veroratkaisuilla on tietysti myöskin merkitystä, mitä budjettiin on tehty. Siinähan nostettiin eläketulovähennystä, nostettiin perusvähennystä. Nämä molemmat plus-tilaukset tulevat nimenomaan veroja maksavien eläkeläisten hyväksi, niin että heidän tilanteensa sillä tavalla on tässä huomioitu, ja tietenkin takuueläke nousee ja päivärahat nousevat ja niin edelleen.

Tänään Valtiontalouden tarkastusvirasto julkisti raportin verotuista. Siinä todettiin, että yleisesti ottaen pitää miettiä, onko se verotuki paras vaikuttavuudeltaan. Usein kun budjetitkehukset ovat ahtaat, niin mahdollista on verotuksen kautta toimia. Otan esimerkiksi lentoveron: Suomi on saari, ja Ruotsista kokemus osoittaa, että sen lentoveron pitäisi olla todella iso, jotta sillä olisi vaikuttavuutta. Voisimmeko saada vaikuttavuutta enemmän panostamalla voimakkaasti biopolttoaineisiin lentoliikenteessä, panostamalla voimakkaasti sähkölentokoneisiin ja niin edelleen?

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

Puhemies! Ei tässä keskustelussa oikeastaan mitään vaihtoehtoa ole tullut, ja luulen, että jos näistä eri puolueiden esityksistä pitäisi muodostaa yhteinen kompromissi, niin niistä ei jäisi paljon jäljelle. Nyt kuitenkin hallitus lähti erittäin vaikeasta tilanteesta, 6 miljardia tuli velkaa vuodessa, tehtiin strateginen hallitusohjelma, on pystytty julkista taloutta tasapainottamaan ja ennen kaikkea työllisyysastetta nostamaan hyvin merkittävästi, ja tätä hallituksen linjaa pitää jatkaa. Nyt meillä on uudella vaalikaudella mahdollisuus tätä linjaa jatkamalla, työllisyysastetta nostamalla, todellakin saada tämmöistä osallistavaa talouskasvua, ottaa ihmisiä mukaan, ja myöskin näitä pienempiä etuisuuksia parantaa. Nyt se on mahdollista, kun on tehty tämä iso työ, iso myönteinen käänne tällä vaalikaudella. Itse arvostan sitä erittäin paljon.

19.15 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Saviolle, hän hivenen pehmensi näitä kantoja, mitä tuolta edustaja Hakkaraisen suusta tuli. Kyllä edustaja Hakkarainen totesi, että sillä työllä, mitä näissä järjestöissä tehdään, ei ole minkäänlaista merkitystä, vai sanoiko hän minkäänlaista arvoa, mutta kyllä se minusta tuntui todella kovalta kommentilta, kun on nähnyt sen työn vaikuttavuuden ja sen, miten tärkeää se on ollut myöskin näitten paikallisten olosuhteitten ja ihmisten auttamisessa.

Mutta tässä puheenvuorossa ajattelin muutamalla sanalla vielä puhua tästä vaihtoehtobudjetin tulopuolesta, koska useimmitenhan tämä keskustelu täällä sitten keskittyy siihen, millä tavalla me näitä menoja eri tavalla haluaisimme olla suuntaamassa. Kristillisdemokraateille on tärkeää osoittaa, että verotuksella voi olla myös ohjaavaa vaikutusta, ja siksi meille tämmöiset haittaverot ovat aina olleet myöskin se tapa tehdä veropolitiikkaa, ja tässä meidän vaihtoehtobudjetissamme sokerivero on mukana.

Täytyy muistaa, että tällä hallituskaudella sosiaali- ja terveysvaliokunta yksimielisesti antoi lausunnon valtiovarainvaliokunnalle siitä, että sokeriveron käyttöön ottaminen pitäisi ottaa tarkasteluun. Jos ajatellaan, että siis todellakin ylitse hallitus- ja oppositiopuolueitten tämmöinen lausunto annettiin tällä hallituskaudella, niin tämä hämmentää, että miksi hallitus ei ole tähän tarttunut, miksi tätä sokeriveroa ei ole lähdetty viemään eteenpäin. Tässä meidän mallissamme on kyse nimenomaan lisäystä sokerista, elikkä silloin me emme tällaisia luontaisesti sokeria sisältäviä tuotteita tietenkään olisi verottamassa. Sitten myöskin näihin energijuomiin, joitten haittavaikutuksista on paljon etenkin nuorten kohdalla ollut keskustelua, haluaisimme ottaa käyttöön tällaisen valmisteveron, jolla toivottaisiin olevan hinnan kautta myös sitten sitä ohjaavaa vaikutusta. Alkoholiveron puolelle pientä lisäkorotusta, enemmän kuin hallituksella.

Täällä yhtenä iltana käytiinkin ihan hyvä keskustelu näistä työntekijäjärjestöjen ja työnantajajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennyskelpoisuudesta, ja meidän esityksemme on se, että työntekijäjärjestöissä näitten jäsenmaksujen verovähennyskelpoisuutta puolitettaisiin, elikkä siinä tulisi tämmöinen omavastuu, kun taas sitten työnantajajärjestöjen kohdalla se poistettaisiin kokonaisuudessaan. Niin kuin täällä käytiin keskustelua, kyse ei ole millään tavalla siitä, että oltaisiin järjestäytymistä vastaan tai mitään näitä perusoikeuksia vastaan, vaan todellakin ihan siitä, että verotuksellisesti tällaisen omavastuun kantaminen on myöskin näissä jäsenmaksuissa, kun verrataan muihin erilaisiin verovähennyksiin, tasa-
puolisuuden kannalta oikein.

Sitten harmaan talouden torjunnasta hyvin maltillisesti on arvioitu näitä tuottoja ja myöskin sitten asumistuen, sekä opiskelijoitten että [Puhemies koputtaa] yleisen asumistuen, omaisuusrajojen palauttamisesta.

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

19.19 **Sanna Marin sd:** Arvoisa puhemies! Äskeisissä puheenvuoroissani käsittelin meidän vaihtoehtobudjettimme isoja uudistuksia ja erityisesti perhevapaa-uudistuskysymystä ja sitten ilmiöpohjaista budjetoinnin mallia. Tästä esimerkkinä nostin ilmasto- ja ympäristökysymyksen. Mutta vielä yhden poiminnan haluaisin tästä meidän vaihtoehtobudjetitamme tehdä, ja se on väkivaltatyön valtakunnallisen tuen ja turvakotien toiminnan turvaaminen.

Lähi- ja parisuhdeväkivalta on Suomen laajin ihmisoikeusongelma ja yksi vakavimmista. Aivan liian moni ihminen sosioekonomisesta taustasta, iästä, sukupuolesta katsomatta joutuu elämään keskellä väkivaltaa, joko sen uhrina tai muuten jollakin tavalla sen keskellä — esimerkiksi väkivaltaisessa perheessä elävä lapsi. Tämä on iso yhteiskunnallinen kysymys, tämä on iso ihmisoikeuskysymys, mutta valitettavasti hallitukset eivät, ei tämä hallitus eivätkä aiemmat hallitukset, ole tehneet riittävästi tämän ison epäkohdan korjaamiseksi. Sen takia meidän vaihtoehtobudjetissamme tämän kysymys on nostettu esille ja halutaan jatkaa Istanbulin sopimuksen mukaisia velvoitteita, joihin Suomi on sitoutunut, eli vähentää väkivaltaa, ennaltaehkäistä sitä ja puuttua siihen nykyistä tehokkaammin.

Me tarvitsemme lisää turvakotipaikkoja, ja näiden lisäksi me tarvitsemme parempia palveluita ja matalan kynnyksen palveluita väkivallan keskellä eläville ihmisille. Meidän pitää puuttua näihin ongelmiin ajoissa, ja sen tuen pitää olla erittäin kokonaisvaltaista, koska myös väkivallan muodot ovat todella kokonaisvaltaisia ja ihmisen elämää rajoittavia, ihmisen monenlaiseen ahdinkoon ajavia. Väkivalta voi olla fyysistä, psyykkistä, seksuaalista, taloudellista, hyvin monenlaista kontrollointia, vainoamisesta aina sitten niihin kaikkiin vakavimpiin väkivallantekoihin johtavia. Jopa noin 20 naista vuodessa kuolee lähi- ja parisuhdeväkivallan seurauksena. Tämä on erittäin vakava ja huolestuttava kysymys, ja meidän pitää suhtautua siihen poliittikkoina myös suurella vakavuudella, ja sen takia resursseja tarvitaan yksinkertaisesti enemmän.

Tämä on myös taloudellinen kysymys. Lähi- ja parisuhdeväkivalta aiheuttaa merkittävät taloudelliset vaikutukset yhteiskunnalle, niin sosiaali- ja terveydenhuollossa kuin viranomaisten toiminnassa. On myös taloudellinen etu — tietenkin inhimillinen etu jokaiselle ihmiselle mutta myös kansakunnalle taloudellinen etu — että tähän puututaan. Resursoidaan ennemmin palveluita, ennaltaehkäisyä ja sitä, että ihmiset saavat helposti turvaa ja ihmiset saavat helposti sellaisen elämän, että heidän ei tarvitse pelätä ja elää väkivallan keskellä, kuin sitten resursoidaan niitä vakavia seurauksia, joita väkivallasta sen seurauksena syntyy. [Puhemies koputtaa]

Tämä yhtenä nostona [Puhemies koputtaa] niistä monista tärkeistä asioista, [Puhemies koputtaa] joita meidän vaihtoehtobudjetissamme on sisällä.

19.22 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Vielä jatkan jonkun verran tästä tulopuolesta eli siitä, millä kattaisimme kustannukset, kun tuossa edellisen puheenvuoron lopussa jouduin kiirehtimään.

On tärkeää, että tulevalla kaudella, niin kuin täällä on käyty keskustelua, meidän tulee meidän sosiaaliturvajärjestelmäämme uudistaa, ja yksi sellainen uudistamisen kohde, joka on monella tavalla haasteellinen, on asumistuen uudistaminen. Mutta asumistuessa on eräs sellainen asia, mikä voitaisiin melko helposti korjata, ja se on tämä omaisuusrajojen palauttaminen yleiseen asumistukeen. Tämä on oikeastaan aika hämmäntävää, tullut vasta näissä tutkimuksissa esille, että todellakaan meillä ei ole sellaista omaisuusrajaa olemassa asumistuessa. Ja näköjään, kun katsotaan pääkaupunkiseudullakin, kyllä tällaista suoranaista

Punkt i protokollet PR 114/2018 rd

hyväksikäyttöä tämän asumistuen omaisuusrajan puuttumisesta on nähtävissä. Elikkä ihmiset kikkailevat elämäntilanteensa sellaiseksi, että he pystyvät saamaan tulonsa niin pieniksi, että he saavat asumistukea, kun samanaikaisesti heillä saattaa olla asuntovarallisuutta. Tämä on hyvin hämmäntävää, miksi ja miten on mahdollista, että tällainen aukko on jäänyt asumistuen ehtoihin.

Sitten toisaalta tämä opiskelijoitten asumistuen ehtojen palauttaminen: Tämä yleisen asumistuen piiriin tuleminen on johtanut myöskin tämmöisen kimppakämpäasumisen väheksymiseen, mikä aikaisemmin oli hyvin yleistä, että opiskelijat jakoivat yhdessä saman asunnon. Mutta koska Kela lähti tulkitsemaan, että nämä samassa asunnossa olevat ihmiset muodostavat myöskin yhteisen parisuhteen, ja sitä kautta sitten lähti vaikuttamaan näihin tukiin, se on aiheuttanut sen, että hyvin monet opiskelijat hakeutuvat yksiöihin ja haluavat keskustojen kalliita yksiöitä hankkia itsellensä, mikä puolestaan on nostanut vuokratasoa ja on aiheuttanut sen, että tämä uudistus, minkä piti olla kustannusneutraali, on noin 80—100 miljoonaa tuonut lisäkuluja valtiolle — valtiovarainministeri Orpo myönsi sen. Elikkä tässä ei kyllä tiedetty ihan tarkalleen, mitä oltiin tekemässä.

Mutta jotta todellakin sinne opiskelijatalouden puolelle saadaan myöskin kompensatiota, niin olemme sitten tänne opintorahan korotukseen esittäneet sen 40 miljoonaa, minkä haluaisimme tuoda, ja myöskin sitten oppisopimuskoulutukseen, työpajoille ja etsivään nuorisotyöhön lisäyksiä. Ja ylipäättänsä voin sanoa, että tämä KD:n koulutuspaketti on lähemmäs 250 miljoonaa, jossa on yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, ammatillisten oppilaitosten rahoituksen parantamista ja myöskin sitten näitten yksityisten koulujen kotikuntakorvauksen korottaminen ja varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen myöskin 50 miljoonaa.

Riksdagen avslutade debatten.

Ärendet slutbehandlat.